

ГОРДАНА ШЕАТОВИЋ
GORDANA ŠEATOVIĆ

БИБЛИОТЕКА МУЗЕЈА ЖРТАВА ГЕНОЦИДА

Првих 15 година (2007–2022)

ГОРДАНА ШЕАТОВИЋ
GORDANA ŠEATOVIĆ

GENOCIDE VICTIMS MUSEUM'S LIBRARY

The first fifteen years (2007–2022)

БИБЛИОТЕКА МУЗЕЈА ЖРТАВА ГЕНОЦИДА
GENOCIDE VICTIMS MUSEUM'S LIBRARY

Едиција
Varia
Књига 3

Гордана Шеатовић

Gordana Šeatović

БИБЛИОТЕКА
МУЗЕЈА ЖРТАВА ГЕНОЦИДА
Првих 15 година (2007–2022)

GENOCIDE VICTIMS
MUSEUM 'S LIBRARY
The first fifteen years (2007–2022)

© Музеј жртава геноцида / Genocide Victims Museum, 2023

Објављивање ове књиге подржали су
Министарство културе Републике Србије
Телеком Србија
Фондација Музеја жртава геноцида

Publishing of this book was supported by
Ministry of Culture of the Republic of Serbia
Telekom Srbija
Genocide Victims Museum Foundation

Београд / Belgrade
2023.

010.01 - Историја Србије

010.25 - Архитектура, Архив

010.25 - Архитектура, Архив

010.85 - Културна историја

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

010 - Историја Срbiје

РЕЧИ ЗАХВАЛНОСТИ

Захваљујем руководству Музеја жртава геноцида и директору Дејану Ристићу на указаном поверењу и прилици да напишем ову књигу. Захваљујем дугогодишњој колегиници Јасмини Тутуновић Трифунов од које је ова идеја потекла и која је веровала у мене и када ја то нисам. Посебно захваљујем младом колеги Гаври Буразору чији су ми искрени савети и помоћ били драгоцени. Захвалност дугујем колеги др ум. Николи Радосављевићу који је ову књигу графички уредио. Овом приликом желим да захвалим и колеги др Ненаду Антонијевићу, својеврсној енциклопедији Музеја, кога сам од првог дана могла безрезервно све да питам и који је увек знао да ми да користан савет.

Има много мојих колега и колегиница којима би требало да захвалим, који су ми били подршка и несебично ми помагали на почетку и током рада у Библиотеци све ове године.

Захваљујем, од срца, свима.

Посвећено

Лани, Сањи, Наташи и Данилу

*Библиотекар је пак онај човек коме је књига таква храна,
страсти, судбина, љубав, уживање, занос, авантура и усуд,
као мореловцу море, сељаку земља, башиовану расиње.*

*За научника књига је само материја: погледа је, чита, цитира и одлаже;
за песника књига је само дело: ствара је и заборавља;
учитељу је само средство: користити је и даље предаје;
за обичног човека само је индустријска роба: чита и ужива.*

*Нико се не маша књигом тако као библиотекар, тако тихо и лагано,
онако како човек присује само вечним стварима: мору, жени, земљи.*

*Нико не зна шта значи сести уз једној доброј аутора,
расклопити књигу насумице и задубити се у њу.*

Исписивати маргиналије, правити забелешке,

шутнути у њу једну књигу,

појети се на присуранак, сести,

гласно читати и подвлачити важне речи.

(Бела Хамвац, Анатомија меланхолије)

О МУЗЕЈУ

Музеј жртава геноцида основан је Законом о оснивању Музеја жртава геноцида (Службени гласник Републике Србије, бр. 49/92 од 16. јула 1992. године) са првобитним седиштем у Крагујевцу, а целокупна делатност, сем рачуноводствених послова, одвијала се у Београду, где се налази и радни простор Музеја, на адреси Трг Николе Пашића бр. 11/ III.

Музеј је, након необично дугих припрема, институционално почео са радом тек 1995. године. Решењем о промени седишта (4. август 2021. године) Музеј је уписан у регистар Привредног суда у Београду, у регистарски уложак бр. 5 – 2060 – 00, и од тада се комплетна делатност Музеја одвија у Београду.

Основан је ради трајног сећања на жртве ратних злочина, злочина против човечности и злочина геноцида почињеног од стране хрватске државе (НДХ) над Србима, Јеврејима, Ромима у Другом светском рату, као и ради сећања на припаднике других југословенских народа и националних мањина који су невино пострадали током истог раздобља услед ратних злочина и злочина против човечности почињених над њима.

Музеј се бави прикупљањем, обрадом, чувањем, изучавањем и презентацијом података и грађе о геноциду над српским народом на његовим етничким и државним просторима, о Холокаусту и геноциду над Ромима (Самударипену), као и о људским губицима и страдању припадника српског народа у ратовима током читавог XX века

на југословенским просторима. То се односи на прикупљање, обраду и чување података од значаја за утврђивање инспиратора, организатора, извршилаца злочина, наредбодаваца и саучесника одговорних за учињени злочин геноцида. Музеј, такође, прикупља, обрађује и чува податке о спасиоцима жртава геноцида и масовних страдања.

Музеј обезбеђује коришћење културно-историјске грађе и сазнања којима располаже у културне, образовне, васпитне, информативне и друге сврхе путем излагања грађе у оквиру изложби, предавања, публикација и пројеката. Истовремено, ова јединствена установа културе од прворазредног националног значаја уређује и ради на обележавању места страдања жртава у логорима, јамама и другим стратиштима.

У оквиру програмских задатака Музеја реализују се значајне активности. Једна од њих је и ревизија пописа *Жртве рата 1941–1945.* из 1964. године. Циљ ове активности је поименично утврђивање жртава рата са пуном идентификацијом, без обзира на њихову националну, верску, етничку, идеолошку и војно–формацијску припадност. Музејска база података о жртвама Другог светског рата садржи око 670.000 идентификованих лица.

Музеј има значајне збирке и фондове. Поседује преко 200.000 докумената из Другог светског рата, више од 20.000 документарних фотографија, збирку видео и аудио записа са више од 200 сати материјала, затим збирке уметничких дела, предмета, оружја, као и оригинална документа и предмете логораша из логора у НДХ, али и оних из Трећег рајха.

Стручњаци Музеја жртава геноцида спроводе бројне програме у области научно-истраживачког рада, културе, просвете, уметности, издаваштва и информисања у земљи и иностранству. Активно учествују на међународним и домаћим научним конференцијама и скуповима и објављују стручне радове у најзначајнијим научним публикацијама. Музеј жртава геноцида био је организатор и суорганизатор многих научних скупова, а у реализацији пројеката сарађује и размењује искуства са музејима, институцијама и појединцима, како у земљи, тако и у свету.

Музеј је учествовао у реализацији бројних филмова, а у својој продукцији снимео је неколико документарних и документарно-играних филмова о логорима у Јасеновцу, страдању цивила у Независној Држави Хрватској; последња у низу су документарно–играна остварења посвећена очувању достојанственог сећања на жртве масовних стрељања у Крагујевцу, октобра 1941. године, под насловом *Србија већа од страха: предавање о шимшени професора Павловића*, као и *Пето писмо Хилде Дајч*, оба у режији Ивице Видановића.

Музеј има богату издавачку делатност. Објавио је до сад више од 180 публикација, као издавач или суиздавач. С обзиром на то да Музеј, ни након више од тридесет година од свога оснивања, нема сопствени изложбени простор, организовано је више десетина изложби у земљи и иностранству. На тај начин су јавности презентована сазнања о страдању припадника српског народа и о бројним злочинима почињеним над њима током Другог светског рата, а понајпре о злочину геноцида који је над Србима спровела хрватска држава у том трагичном раздобљу.

Законом о култури Музеј жртава геноцида постао је матична установа Републике Србије одговорна за неговање културе сећања на жртве геноцида почињеног од стране хрватске државе над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог светског рата, а Законом о музејској делатности Музеј је постао и матични музеј за неговање културе сећања на жртве геноцида почињеног над припадницима сва три претходно наведена народа.

Законом о оснивању Музеја жртава геноцида за Дан Музеја утврђен је 22. април који се обележава у спомен на херојски пробој заточеника система концентрационих и логора смрти НДХ у Јасеновцу до којег је дошло управо тог датума 1945. године.

Исти датум (22. април) је, Законом о оснивању Музеја жртава геноцида и Законом о државним и другим празницима у Републици Србији, утврђен за национални Дан сећања на жртве Холокауста, геноцида и друге жртве фашизма у Другом светском рату. На тај начин, Република Србија је постала прва држава у свету која је и званично,

КНИЖАРНИЦА ГЕНОЦИДА БЕОГРАД
B 343.819.5
JASENOVAC
mjesto natopljeno
000000766
CORISS

"... Господ ме изведе у духу,
и постави ме усред поља,
које бијаше пуно костију.
И проведе ме покрај њих унаоколо,
и гле, бијаше их врло много у пољу,
и гле, бијашу врло сухе.
И рече ми: сине човјечји,
хоће ли оживјети ове кости?
А ја рекох: Господе, Господе, ти знаш!"

ИЗ КНИГЕ ПРОРОКА ЈЕЗЕКИЈА, 37:1-3

343.819.5(497.13)
Јасеновац

ВЕЧАН ПОМЕН

ЈАСЕНОВАЦ

МЈЕСТО
НАТОПЉЕНО КРВЉУ НЕВИНИХ
1941/1985/1991.

JASENOVAC „The Place Soaked
in the Blood of Innocents”

WITH SUMMARIES IN ENGLISH

(01) Дан Музеја жртава геноцида обележава се 22. априла као сећање на херојски пробој преживелих заточеника усташког логора Јасеновац 1945. године.

(01) Genocide Victims Museum Day is commemorated on 22 April to honour the heroic break from the Ustasha camp Jasenovac by survived inmates in 1945.

01(1) Вечан помен Јасеновац, место натопљено крвљу невиних.

01(1) Eternal commemoration Jasenovac, a place soaked with blood.

још 1992. године, успоставила свој национални дан сећања на жртве геноцида почињених над Србима, Јеврејима и Ромима у том трагичном раздобљу.

Подсетимо овом приликом и на то да је Генерална скупштина Уједињених нација, у новембру 2005. године, посебном резолуцијом успоставила Међународни дан сећања на жртве Холокауста и позвала све државе чланице да успоставе и свој национални дан сећања. Република Србија је, да подсетимо, то учинила још 1992. године.

Музеј обележава и 27. јануар – Међународни дан сећања на жртве Холокауста, као и 16. децембар – Национални дан сећања на Роме страдале у Другом светском рату, који је успостављен на иницијативу историчара Дејана Ристића. (01), 01(1), 01(2)

О БИБЛИОТЕКАМА

Библиотеке су једно од обележја цивилизације. Народ који је заинтересован за истину о својој прошлости и који је опредељен према слободи изражавања има потребе за библиотекама. Библиотечки фондови и збирке треба да подстичу ум, изазивају оригинално размишљање и предочавају нове начине гледања на свет. Библиотеке су у средишту развоја информационог друштва јер су суштински значајне за информисаност грађана, за њихово усавршавање и индивидуални развој. Неопходне су за развој образовања, науке, уметности и културе. Покретач су свеукупног развоја слободног демократског грађанског друштва.

Библиотеке се баве прикупљањем, обрадом, заштитом, чувањем и давањем на коришћење библиотечког материјала и информација које он садржи. Библиотеке се, према садржају библиотечко-информационе грађе и извора, као и према профилу корисника, могу поделити на:

1. Националне библиотеке
2. Јавне библиотеке
3. Школске библиотеке
4. Високошколске библиотеке
5. Универзитетске библиотеке
6. Библиотеке научних института и установа
7. Специјалне библиотеке
8. Информационе центре при другим установама, организацијама или удружењима.

О СПЕЦИЈАЛНИМ БИБЛИОТЕКАМА

Специјалне библиотеке се налазе у саставу оних правних лица којима библиотечка делатност није примарна. Формирају се у оквиру културних, образовних, истраживачких, научних, стручних и других установа. Доприносе развоју матичне установе и континуираном праћењу друштвеног и научно-технолошког развоја у области којој припадају.

Према типу организације у чијем се саставу налазе, разликујемо више категорија специјалних библиотека: у научним и научно-истраживачким организацијама, у установама културе, државним органима, установама здравствене и социјалне заштите, привредним субјектима (предузећима) различите делатности, у организацијама које представљају различите облике удруживања грађана (удружења и друге невладине организације, задужбине и фондације, политичке организације).

За разлику од специјалних библиотека у научно-истраживачким

организацијама које акценат стављају на актуелност грађе, специјалне библиотеке у установама културе чувају старија издања која су значајна за проучавање културно–историјске прошлости. (Митрић М. (2009). *Специјалне библиотеке у Србији: каталогизација и анализа*. Инфотека, бр. 1–2, 35–49)

Развој специјалних библиотека и њихово пословање зависи од матичне установе у чијем саставу се налазе. Намењене су уском кругу корисника, а то су запослени у матичној установи, истраживачи, студенти, професори, ученици средњих школа и други.

Фондови ових библиотека крећу се од 10.000 до 30.000 публикација. Рад специјалних библиотека у Србији уређен је законским актима (Закон о библиотечко-информационој делатности; Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности и Смернице за специјалне библиотеке Србије).

РЕГИСТРАЦИЈА И ПОЧЕТАК РАДА БИБЛИОТЕКЕ МУЗЕЈА ЖРТАВА ГЕНОЦИДА

Специјална библиотека Музеја жртава геноцида, са укупним иницијалним фондом од 2.886 библиотечких јединица и једним запосленим вишим књижничарем, уписана је у Централни регистар Народне библиотеке Србије на основу Решења 0101 број СП 4588/76–1 од 18. јула 2007. године. Њена матична библиотека је Библиотека града Београда. (02), 02(1), 02(2)

Специјална библиотека Музеја жртава геноцида основана је захваљујући великом труду, раду и стрпљењу запослених, са жељом да буде снажна помоћ у научном раду и истраживању, како стручњацима Музеја жртава геноцида, тако и свим заинтересованим корисницима: историчарима, ученицима средњих школа, студентима, професорима, истраживачима који се баве проучавањем историје српског народа током XX века.

02(2) Нови печат Библиотеке, 2021. године са седиштем у Београду.

02(2) New Library seal, 2021 seated in Belgrade.

Иако основан посебним законом још 1992, Музеј је почео са радом тек три године након тога. На металне полице, које су пристигле из Државног архива Србије, отпочело се са слагањем књига које је у Музеј донео његов први директор др Милан Булајић. Временом је грађа пристизала и фонд се углавном формирао захваљујући дарованим књигама.

Драгоцен поклон затечен у Музеју био је Фонд Драгоја Лукића и Шпире Лагатора. Велики број књига даровали су: генерал Јефто Шашић, Његово Преосвештенство српски православни епископ пакрачко-славонски г. Јован, проф. др Вељко Ђурић Мишина, Дејан Ристић, Бранко Бокан, Бранислав Божовић, Милан Басташић, Милентије Пешковић, Велимир Иветић, Дајана Џонстон и др.

Како су књиге пристизале у све већем броју, јавила се потреба за њиховом стручном обрадом. Због важности научне и стручне литературе у научним, васпитним и информативним активностима Музеја, било је потребно запослити стручно лице (вишег књижничара Гордану Шеатовић) како би се књижни фонд средио, стручно обрадио и постао доступан корисницима.

Тако је, у марту 2006. године, почео рад у још увек нерегистрованој Библиотеци. Библиотека је заузимала скроман простор, површине свега 25 м². Просторија у којој је био смештен фонд била је заједничка са простором намењеним похрањивању архивске грађе. Од остале опреме у Библиотеци се налазио радни сто библиотекара са рачунаром и један велики читаонички сто са четири места за кориснике.

Први дани протицали су у упознавању и разврставању грађе, чишћењу и пребрисавању књига. Затим су уследили стручни семинари у Народној библиотеци Србије и припреме за полагање стручног испита. У међувремену је отпочето и са физичком обрадом и инвентарисањем књига. Пошто у Библиотеци није затечена Књига инвентара, евиденција је, по препоруци матичне Библиотеке града Београда, вођена електронски, на обрасцима који садрже све податке прописане Правилником о евиденцији библиотечке грађе. Након

инвентарисања, књиге су слагане по стручним групама УДК (универзална децимална класификација) система¹, на металне и комбиноване (метал-дрво) полице које су биле нестандартних димензија. У оквиру група, књиге су сређене абецедним редом, а на полицама су истакнуте ознаке стручних група из УДК система.

Након инвентарисања, слагања књига у полице и полагања стручног испита, 2007. године створени су услови за регистрацију Библиотеке, што је исте године и учињено. (03), 03(01)

КЊИЖНИ ФОНД БИБЛИОТЕКЕ

Књижни фонд, највећим делом, чине монографске публикације. Фонд обухвата грађу у вези са Другим светским ратом (историја Југославије и њених република), ратним злочинима и злочиним геноцида почињеним над Србима, Јеврејима и Ромима на целокупном подручју Независне Државе Хрватске, сабирним, радним концентрационим и логорима смрти; затим, фонд садржи књиге о војној историји (војна питања, оружане снаге, ратне операције и др.), мемоарску грађу, монографије места, биографије, публикације у вези са унутрашњом и међународном политиком, политичким партијама и покретима, обавештајним службама, као и референсну грађу (енциклопедије, лексиконе, речнике и приручнике), књиге са списковима жртава рата (1941–1945) са простора бивше Југославије итд.

У новије време почела је набавка грађе у вези са Првим светским ратом и ратовима за југословенско наслеђе. Поред публикација на српском језику које чине највећи део фонда, Библиотека поседује и књиге на страним језицима, од којих су најзаступљеније публикације на енглеском, затим на немачком, француском, македонском и италијанском језику.

¹ УДК: Универзална децимална класификација (енг. Universal Decimal Classification – UDC). Смиљанић, И. и др. (прир.) (2013). Универзална децимална класификација: сажете таблице. Београд: Народна библиотека Србије.

03 (1) Ненад Антонијевић и Гордана Шеатовић у Библиотеци, 2008. године.

03 (1) Nenad Antonijević and Gordana Šeatović in the Library, 2008.

Осим монографских публикација Библиотека у свом фонду располаже и са више од 350 библиотечких јединица серијских публикација, а то су углавном часописи у вези са историјом XX века. (04)

Будући да су основни задаци Музеја жртава геноцида прикупљање, обрада и презентовање података о жртвама Другог светског рата на подручју Југославије, фонд Библиотеке садржи и различите публикације са пописаним жртвама рата. Неке од њих су:

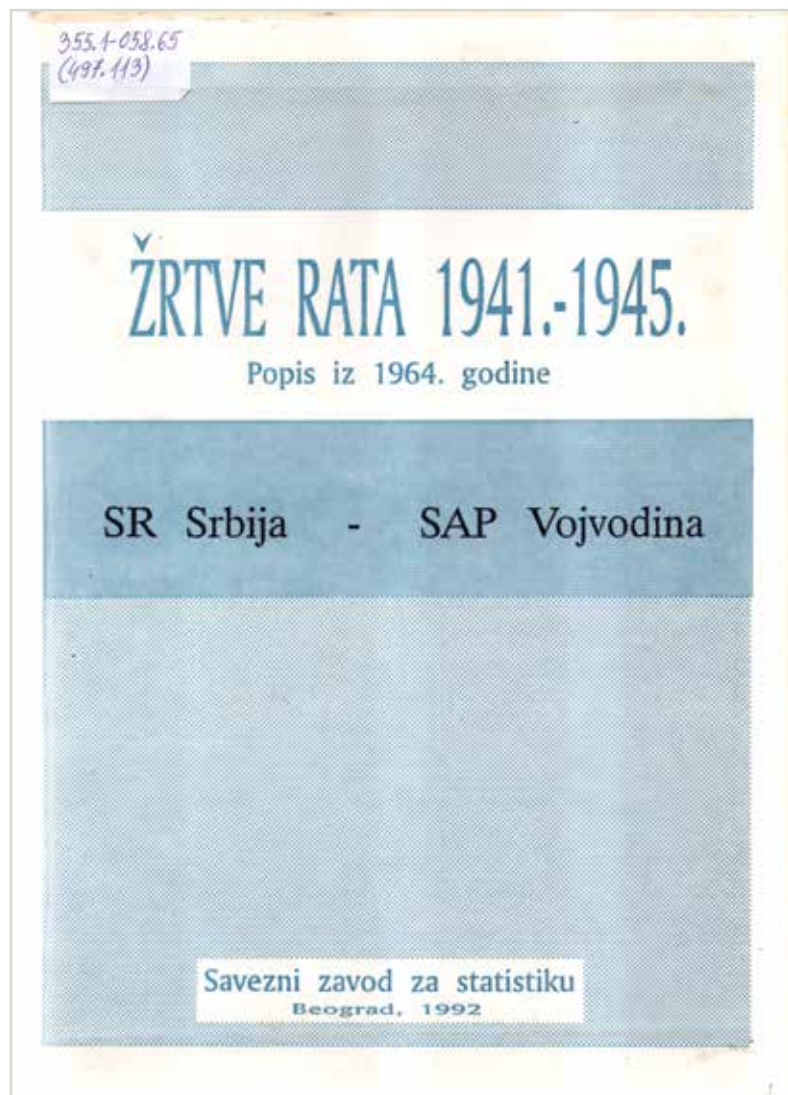
1. *Жртве рата 1941–1945: попис из 1964. године*. Београд: Савезни завод за статистику, 1992.
2. *Жртве рата 1941–1945: попис из 1964. године: Усташки лојор Јасеновац*. Београд: Савезни завод за статистику, 1992.
3. *Жртве рата 1941–1945: попис из 1964. године: деца*. Београд: Савезни завод за статистику, 1994.
4. *Поименични попис жртвава Концентрацијског лојора Јасеновац 1941–1945*. Јасеновац: Спомен-подручје Јасеновац, 2007.
5. *Лојор Бањица: лојорашки књиже зајоченика концентрационог лојора Београд – Бањица 1941–1944*, Београд: Историјски архив Београда, 2009.
6. *Лукић, Драгоје. Били су само деца: Јасеновац гробница 19.432 девојчице и дечака*. Бања Лука: Графомарк; Београд: Музеј жртава геноцида, 2000.
7. *Затезало, Буро. Јадовно, комплекс усташких лојора 1941*. Београд: Музеј жртава геноцида, 2007.
8. *Жртве у Срему (1941–1945)*. Нови Сад: Архив Војводине, 2021.
9. *Бркић, Станиша. Име и број*. Београд: Музеј жртава геноцида, 2021.
10. *Крејаковић, Силвија. Идентификација: Краљево октобра 1941*. Београд: Музеј жртава геноцида, 2021.
11. *Жртве обрамбено-отаџбинског рата (1991–1995)*. Бања Лука: Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, 2019. (05) 05(1)

(04) Део серијских публикација у фонду Библиотеке.

(04) A part of serial publications in Library's fund.

(05) Део публикација са списковима жртава рата 1941 – 1945. године.

(05) A part of publications with lists of war victims 1941-1945.

(06) Нека од значајнијих издања у фонду Библиотеке: Зборници докумената и података о народноослободилачком рату југословенских народа.

(06) Some of the important publications from Library's fund: Collection of documents and data about People's Liberation War of the people of Yugoslavia.

Нека од значајнијих издања која Библиотека има у свом фонду су:

1. *Зборници докумената и података о народноослободилачком рату југословенских народа*. Београд: Војноисторијски институт, (том 1–15), 1949–1974.

2. *Војна енциклопедија*. Београд: Војноиздавачки завод, (књ. 1–10), 1970–1976.

3. *Саопштења о злочинима италијанских и немачких окупатора*. Београд: Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, бр. 1–6, 1944.

4. *Саопштења о злочинима окупатора и њихових помагача*. Београд: Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, бр. 7–33, 1945.

5. *Саопштења о злочинима окупатора и њихових помагача*. Београд: Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, бр. 66–93, 1946.

6. *Тко је био у НДХ*. Загреб: Минерва, 1997.

7. *Историја српског народа*. Београд: Српска књижевна задруга, (књ. 1–10), 1994.

8. *Немачка обавештајна служба*. Београд: Државни секретаријат за унутрашње послове ФНРЈ, (књ. 1–8), 1959.

9. *Српска библиографија: књиге 1868–1944*. Београд: Народна библиотека Србије, 1989. (06), 06(1), 06(2)

У свом фонду Библиотека има велики број биографија политичара, народних хероја, државника, ратних злочинаца и других историјских личности као што су:

1. Бален, Шиме. *Павелић*. Загреб: Хрватска сељачка тискара, 1952.

2. Личина, Ђорђе. *Андрија Аршиновић, Вјекослав Лубурић, Ксавер Дева, Ванчо Михаилов*. Загреб: Центар за информације и публицитет, 1985.

06(1) Књиге о логорима Аушвиц, Маутхаузен и Јасеновац.

06(1) Books about Auschwitz, Mauthausen, and Jasenovac camp.

(07) Публикације из ратног и предратног периода у фонду Библиотеке.

(07) Publications from war and pre-war period in Library's fund.

3. Ђирковић, Сима. *Марсејски крст краља Александра*. Београд: Интима, 1994.
4. Јан, Кершо. *Хитлер: Хибрис: 1889–1936*. Београд: Утопија, 2003.
5. Јан, Кершо. *Хитлер: Немезис: 1936–1945*. Београд: Утопија, 2004.
6. Димитријевић, Бојан. *Генерал Михаиловић – биографија*. Београд: Институт за савремену историју, 2004.
7. Обреновић, Наталија, краљица. *Моје усвомене*. Београд: Српска књижевна задруга, 2006.
8. Љушић, Радош. *Принцип Гаврило (1895–1918): оџлед о националном хероју*. Београд: Новости, 2014.
9. Димитријевић, Бојан. *Ранковић: груји човек*. Београд: Вукотић Медиа, 2020.

Осим корисних и вредних послератних издања у Библиотеци се налази одређени број књига из предратног и ратног периода. Неке од њих су:

1. Јохансен, Ернст. *Западни фронт*. Београд: Издање Негеле, 1931.
2. Искруљев, Тоша. *Распеће српског народа у Срему 1914. године и Маџари; Са маџарске границе; Бајски шрокуји; Сент-Андреја*. Нови Сад: Штампарија и књиговезница Јовановић и Богданов, 1936.
3. Дебне, Мари-Ежен. *Рај и људи*. Београд: Просвета, 1938.
4. Бзик, Мијо. *Усташка побједата у данима усташке и ослобођења*. Загреб: Главни усташки стан, 1942.
5. Чолаковић, Родољуб. *Из партизанског дневника*. Београд: Ново покољење, 1944.
6. *Народно-ослободилачка борба у заробљеничким логорима: 1941–1945*. Београд: Антифашистички одбор бивших заробљеника, 1945.
7. Дончевић, Иван. *Безимени: приче из ослободилачког раја*. Загреб: Вјесник, 1945. (07)

Може се закључити да Библиотека располаже богатим и разноврсним фондом, значајним за истраживања, писање научних и семинарских радова, снимања прилога, документарних филмова, припремање изложби итд.

НАБАВКА

Дародавци

Публикације се набављају поклоном, разменом, куповином, а пошто се Музеј бави и издавачком делатношћу, фонд се попуњава и сопственим издањима. Највећим делом фонд Библиотеке попуњаван је дарованим књигама. На овом месту детаљније ћемо се осврнути на прве дародавце Библиотеке:

др **Милан Булајић** (Вилуси код Никшића, 1928 – Београд, 2009)

Био је стручњак у области истраживања геноцида и покретач идеје о оснивању Музеја жртава геноцида, као и његов први директор. Основао је Фонд за истраживање геноцида и био је први координатор Међународне комисије за утврђивање истине о Јасеновцу. Написао је велики број ауторских дела од којих је 67 објављено. Нека од његових ауторских дела која се налазе у фонду Библиотеке су:

Јасеновац на суду: суђење Динку Шакићу, 2001;

Усташки злочини геноцида и суђење Андрији Арпиуковићу 1986. године, 1988;

Јасеновачки мити Фране Туђмана, 1994 и др.

У Библиотеци се налазе 332 поклоњене књиге. (08)

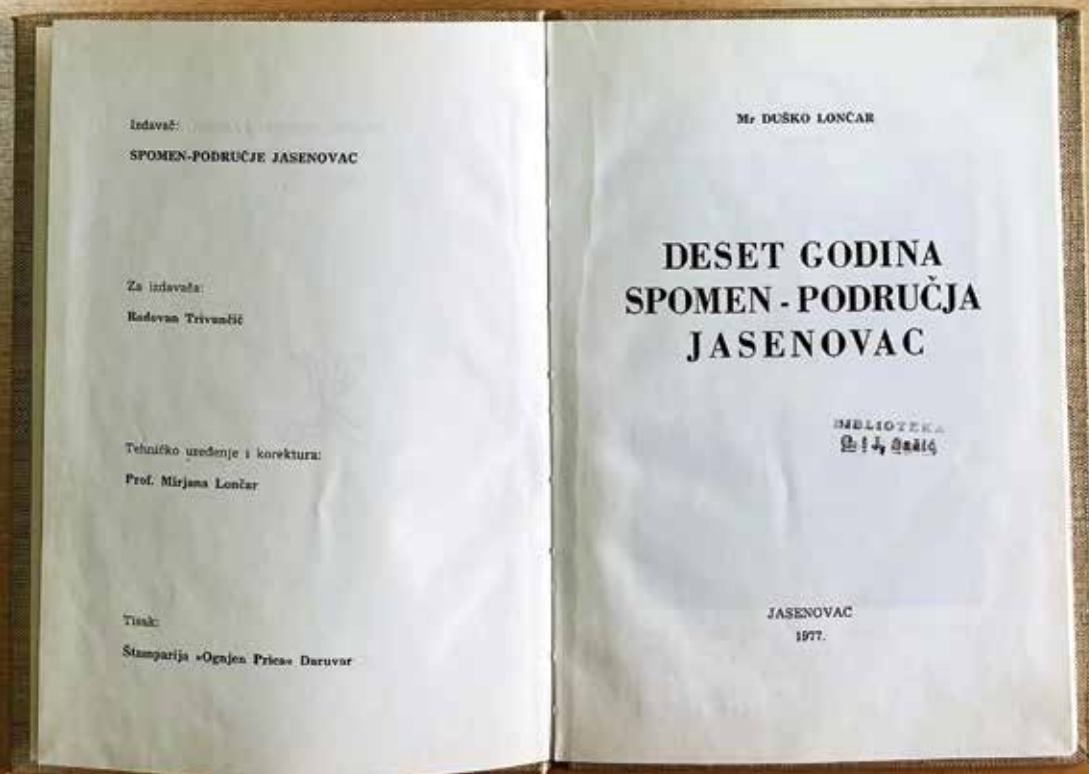
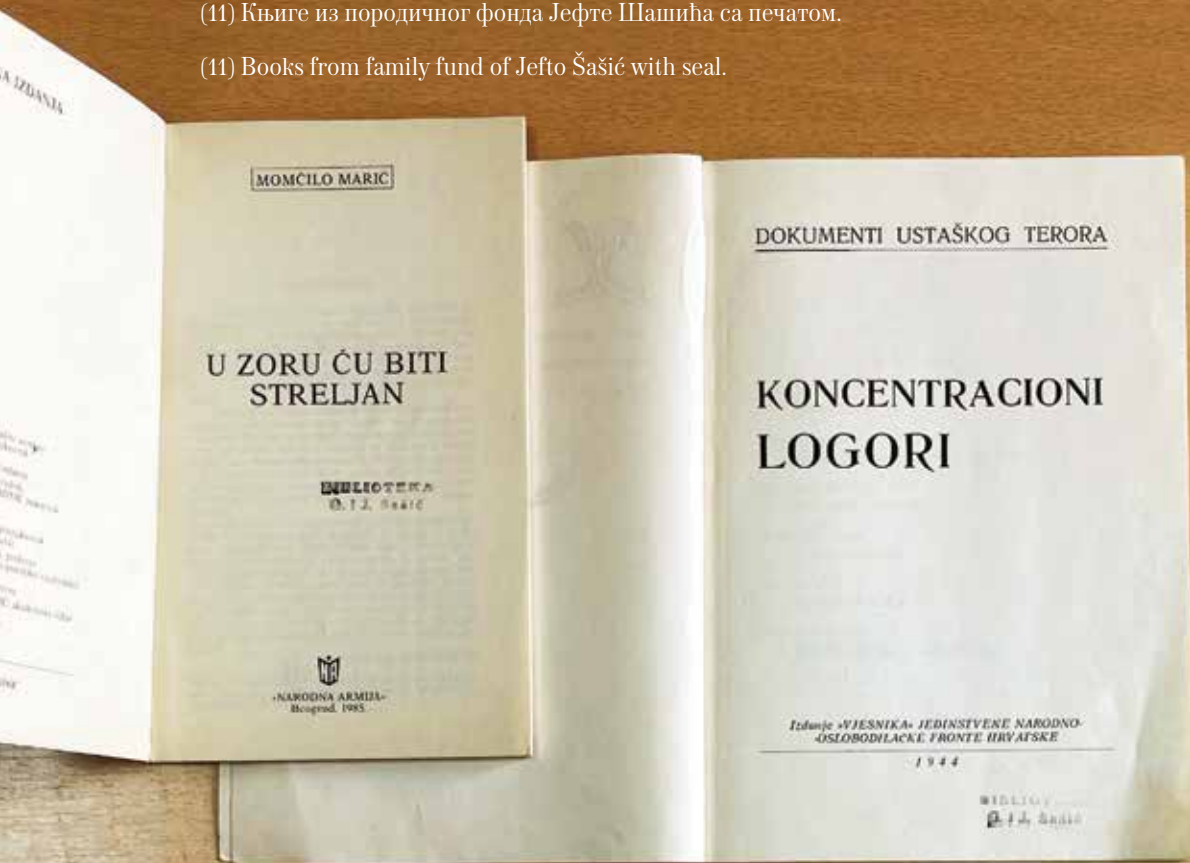

(08) Дароване књиге Милана Булајића са личним печатом.

(08) Presented books by Milan Bulajić with personal seal.

(11) Књиге из породичног фонда Јефте Шашића са печатом.

(11) Books from family fund of Jefte Šašić with seal.

Драгоје Лукић (Милошево Брдо код Градишке, 1928 – Београд, 2005)

Био је учесник Народноослободилачке борбе, историчар и публициста. Бавио се проучавањем страдања деце у НДХ. Посебно се бавио страдањем деце са Козаре будући да је и сам био један од њих.

Поклонио је Музеју жртава геноцида чак 90 кутија важне архивске грађе, а Библиотеци 711 књига међу којима се налазе и његова ауторска дела.

За књигу *Били су само деца* добио је златну плакету Вечерњих новости за *Најилеменијији подвиг у 2000. година*. У књизи се налази списак имена 19.432 страдалих девојчица и дечака старосне доби од 0 до 14 година. (*Драгоје Лукић: родитељ покошеног нарашћаја*, библиографска белешка, стр. 345 – 346). Музеј жртава геноцида посветио је Драгоју Лукићу књигу *Драгоје Лукић: родитељ покошеног нарашћаја* објављену 2008. године. (09)

Шпиро Лагатор (Угњи, Цетиње, 1922 – Београд, 2005)

Био је војни историчар и бавио се историјом Народноослободилачког покрета. Командовао је Првим батаљоном 4. војвођанске бригаде и о томе је написао књигу под насловом *Четврта војвођанска бригада*, 1973.

У Библиотеци се налази неколико његових ауторских дела:

Сломеница мученика, 2002;

Борба за истину, 2004;

Милан Илић Чича Шумадијски, 1981;

Марко Милановић, 1978.

Заједно са заоставштином коју чини архивска грађа похрањена у 18 кутија, поклонио је Библиотеци 410 публикација. (10)

(12) Књиге из фонда Бранка Бокана са посветом.

(12) Books from Branko Bokan fund with inscription.

Јефто Шашић (Новска, 1917 – Београд, 1998)

Учесник је Народноослободилачке борбе, генерал–пуковник ЈНА, друштвено–политички радник СФР Југославије и СР Хрватске, те и Народни херој Југославије. За време СФР Југославије био је дугогодишњи члан Управног одбора Спомен–подручја Јасеновац.

Уз архивску грађу породице Шашић (4 архивске кутије), Библиотеци је поклонио 34 књиге са печатом *Gi J Šašić*. (11)

Бранко Бокан (Рипче код Бихаћа, 1921 – Београд, 2009)

Био је историчар и истраживач. Учесник је устанка у бихаћком крају, а 1941. године ступио је у Народноослободилачки покрет на територији Србије. После рата радио је у Регионалном музеју у Бихаћу чији је директор био до 1970. године. Написао је неколико књига о историји бихаћког краја и среза Сански Мост у Другом светском рату, попут:

Први крајишки народноослободилачки одред, 1988;

Геноцид над Србима Босанске Крајине, 1996;

Срез Сански Мост у НОБ, 1980.

На основу поклона, Музеј је формирао његову заоставштину обима 7 архивских кутија, док је Библиотеци даровао 42 књиге. (12)

Бранислав Божовић (Муштуште, срез Подгорски, 1921 – Београд, 2016)

Одрастао је на подручју АП Косово и Метохија, а почетком рата, 1941. године, постао је борац легендарне Прве пролетерске народноослободилачке ударне бригаде. Преко шест деценија објављивао је истраживачке радове о геноциду почињеном над Србима на подручју

НДХ, као и о ратним злочинима и злочинима против човечности извршеним на простору Југославије током трајања Другог светског рата. За свој рад добио је бројна признања и награде. За књигу *Поруке стрељаној трага* је, 1961. године, добио Октобарску награду Града Крагујевца, а за књигу *Управа и управници трага Београда*, 2009. године добио је награду Фондације *Драгојло Дугић*. Музеј жртава геноцида је 2012. године објавио његову књигу *Страдање Јевреја у окупираном Београду*.

Године 2010. даровао је Музеју жртава геноцида скенирану архивску грађу и 40 књига за Библиотеку. (13)

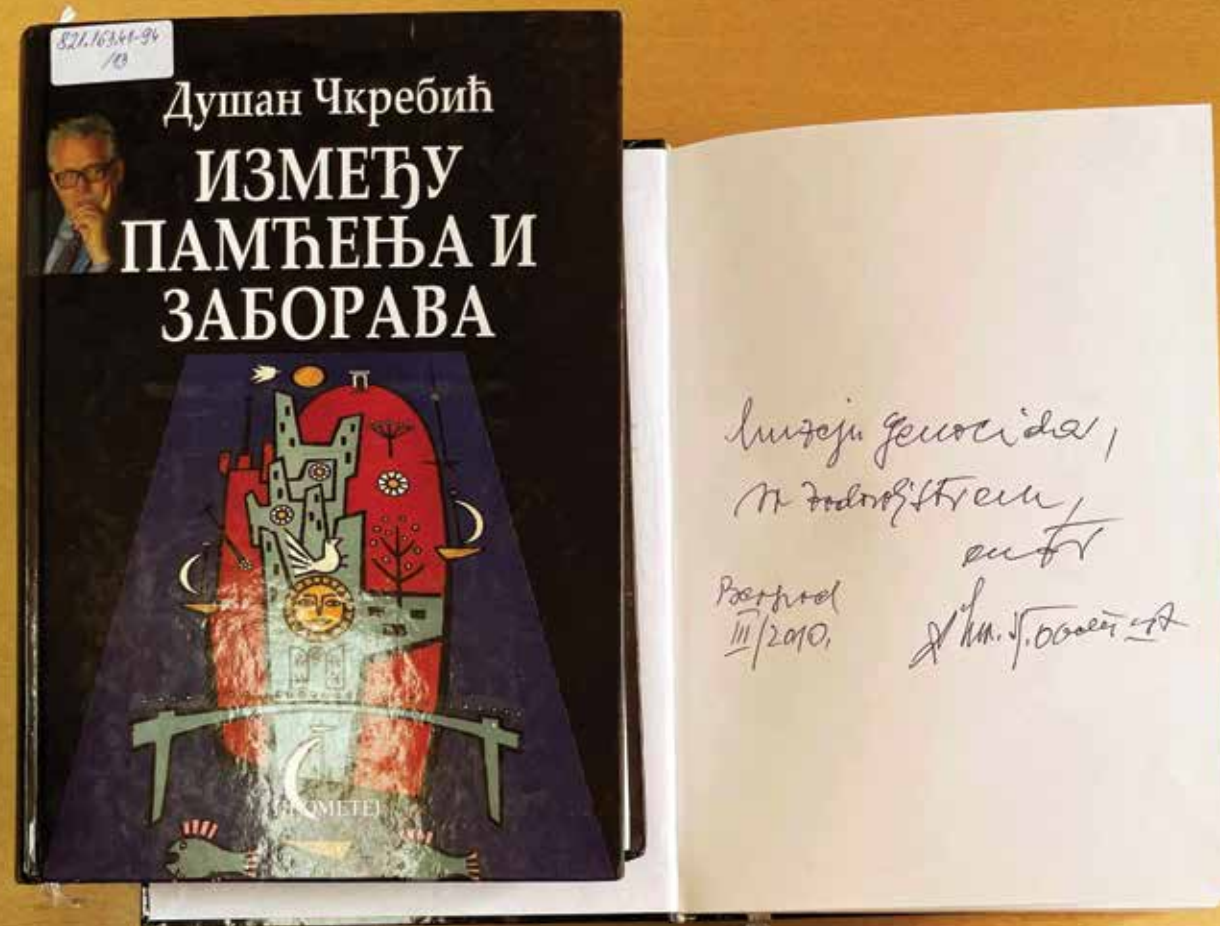
Милан Басташић (Грубишно Поље, Западна Славонија, 1931 – Београд, 2016)

Био је српски лекар, санитетски пуковник Југословенске народне армије и писац. После рата живео је и радио у Госпићу, Загребу и у Грубишном Пољу све до 1991. године када се, због претње хапшењем, преселио у Србију. Један је од оснивача удружења грађана *Јадовно 1941* са седиштем у Бањалуци. Писао је и објављивао научно–истраживачке радове из области медицине. Аутор је прве објављене књиге о страдању српског народа Билогоре и Грубишног Поља, а у Библиотеци Музеја жртава геноцида налазе се примерци ове књиге под насловом *Bilogora i Grubišno Polje: 1941–1991*, 2009.

Своју личну библиотеку, коју чини 165 библиотечких јединица, поконио је Библиотеци Музеја жртава геноцида. Књиге су печатране, инвентарисане и чувају се као посебна библиотека–целина. (14)

Милентије Пешаковић (Плочник код Прокупља, 1927 – Београд, 2018)

Био је учесник Народноослободилачке борбе, а после рата сарадник Јована Веселинова Жарка и саветник у Извршном комитету ЦК СКЈ. Завршио је Новинарско–дипломатску високу школу и Правни

(14) Поклоњене књиге Милана Басташића са посветом.

(14) Presented books by Milan Bastašić with inscription.

факултет у Београду. Написао је неколико књига међу којима се посебно издвајају:

Друштвени развој Југославије, 1973;

Југословенска привреда 1974, 1974.

Библиотеци Музеја жртава геноцида поклонио је своју личну библиотеку коју чини 190 наслова. (15), 15(1)

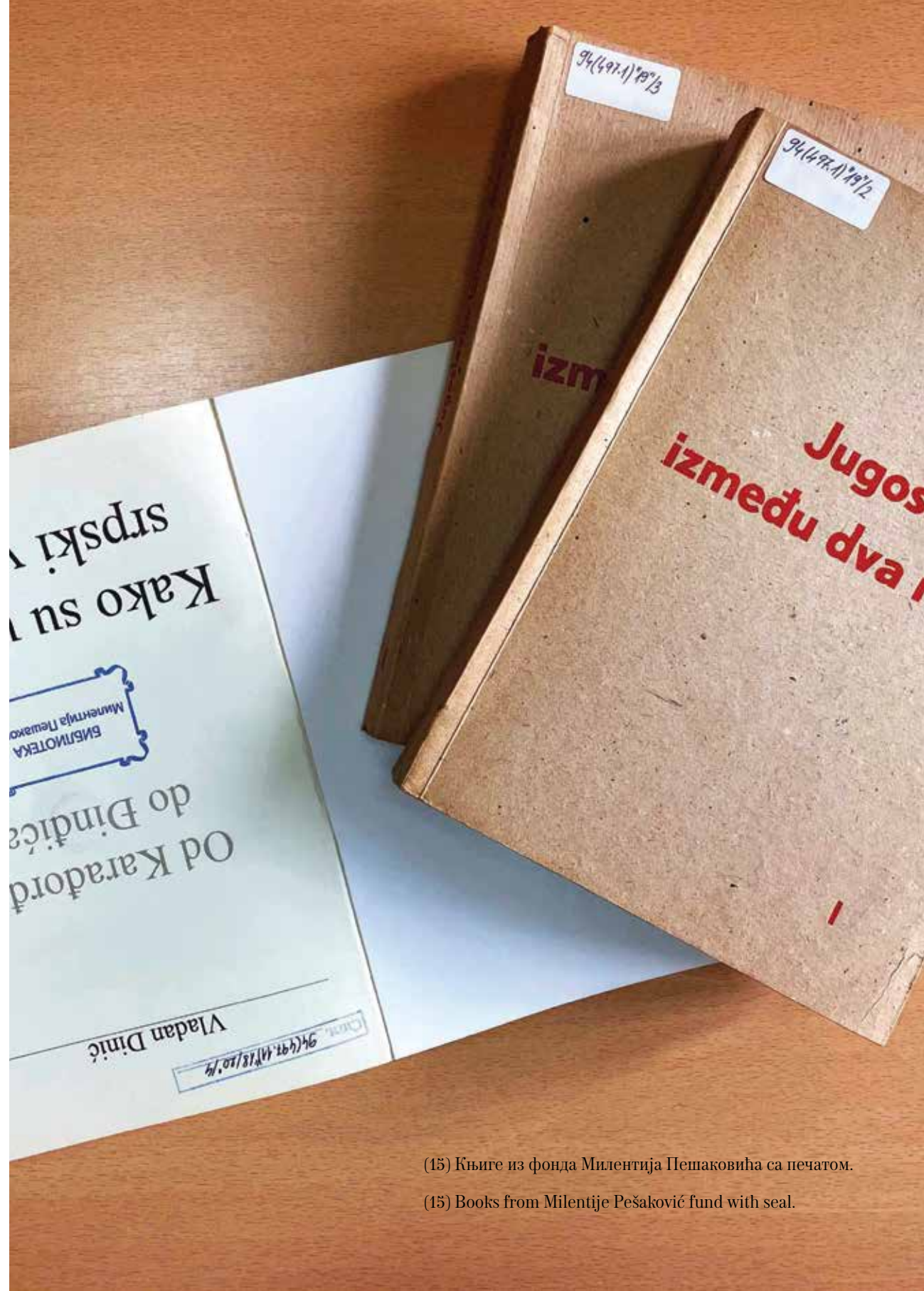
Дајана Џонстон (Минесота, САД, 1934)

Била је активна у покрету против рата у Вијетнаму. У периоду 1979–1990. године, била је европски уредник, касније и дописник недељника *In These Times*, а од 1996. до 2000. члан дописништва париског часописа *Dialogue*.

Фонд Дајане Џонстон стигао је у Библиотеку 2019. године захваљујући уложеном труду тадашњег директора Музеја проф. др Вељка Ђурића Мишине који га је лично преузео у Паризу. Фонд је инвентарисан и чува се као библиотека–целина. Садржи књиге на различитим језицима. На енглеском језику су 72 публикације, на француском 48, немачком 21, српском језику 12 публикација и на италијанском 9.

Садржај публикација у вези је са темама из области међународне политике, агресије снага држава–чланица војног савеза НАТО на СР Југославију, као и са темом злочина почињених на просторима бивше СФР Југославије током ратова за југословенско наслеђе, побуном албанских сепаратиста на подручју АП Косово и Метохија, злочинем против човечности почињеним у Сребреници у јулу 1995. године, као и темом грађанског рата у Босни и Херцеговини (1992–1995), међународног тероризма, итд.

Библиотеци Музеја жртава геноцида Дајана Џонстон поклонила је 167 публикација. (16)

(15) Књиге из фонда Милентија Пешковића са печатом.

(15) Books from Milentije Pešaković fund with seal.

проф. др Вељко Ђурић Мишина (Косоре, 1953)

Истакнути је српски историчар и директор Музеја жртава геноцида у раздобљу од 2013. до 2021. године. Аутор је великог броја запажених научних монографија и чланака. Поклањао је Библиотеци своја ауторска дела и пре него што је постао део стручног тима Музеја, а наставља то да чини и након одласка у пензију.

Неки од његових посебно драгоцених наслова у поседу Библиотеке су:

Прекрштавање Срба у Независној држави Хрватској, 1991;

Голгошта Српске православне цркве: 1941–1945, 1998;

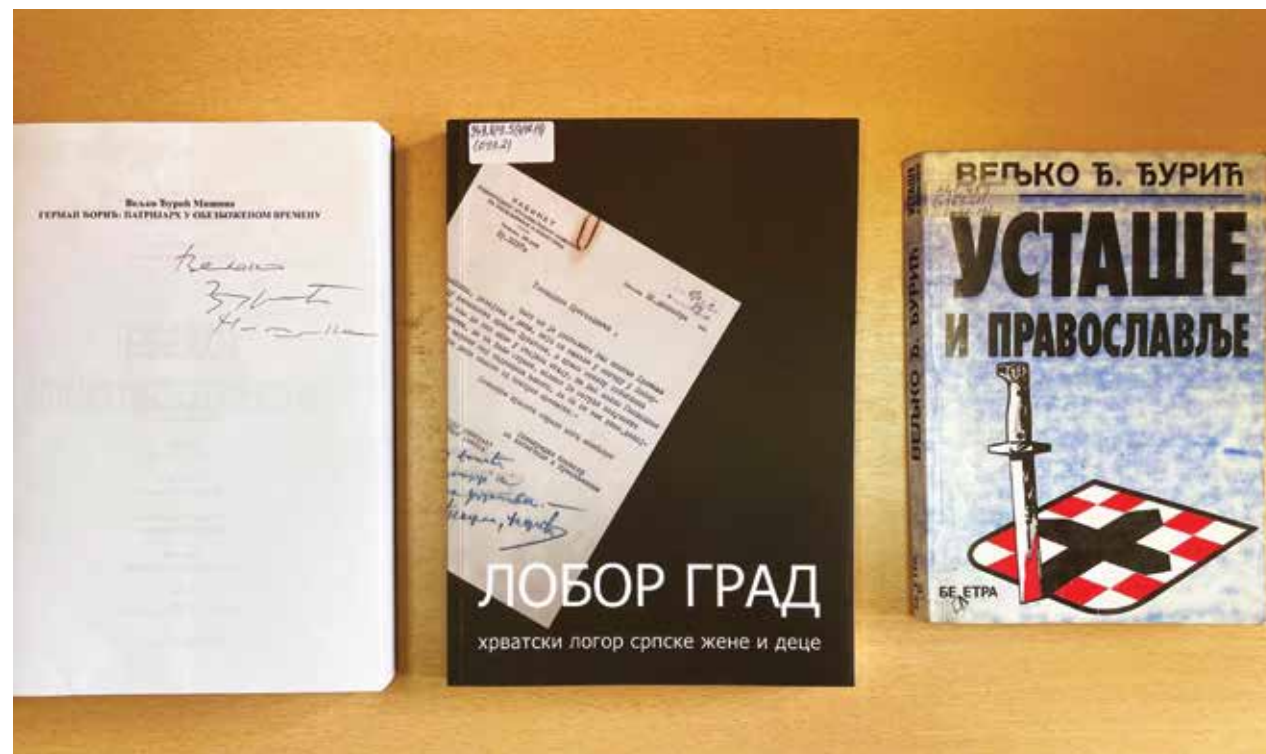
Српска православна црква у НДХ, 2002;

Злочин је почео раније, 2004.

И након одласка у заслужену пензију, бави се истраживачким радом и Библиотеци поклања књиге. До сада је Библиотеци поклонио 159 научних и стручних публикација. (17)

српски православни епископ пакрачко-славонски Г. Јован (Зеница, 1965)

Овај истакнути међународни стручњак за историографију Холокауста у Југославији и дугогодишњи председник Управног одбора Музеја жртава геноцида, почев од 2013. године, често дарује Библиотеци бројне публикације у вези са Холокаустом и злочинима геноцида почињеним над Србима, Јеврејима и Ромима. Међу њима је и његова научна студија под насловом *Историографија Холокауста у Југославији* (2011), као и издање истог дела објављено на енглеском језику 2014. године. Библиотеци је до сада поклонио више од 50 публикација. (18)

(17) Поклоњене ауторске књиге Вељка Ђурића са потписом.

(17) Presented authorial books by Veljko Đurić with signature.

Обогаћивању фонда Библиотеке, поред осталих, доприноси и садашњи директор Музеја историчар **Дејан Ристић** (на дужности директора од маја 2021. године). До сада је музејској Библиотеци даровао 68 публикација. (19)

Поред личних библиотека које су поклоњене Музеју, међу појединцима који су даровали Библиотеци значајан број књига су и пуковник у пензији **Владимир Иветић** (84 публикације); истакнути историчар **Јован Мирковић**, некадашњи директор Спомен-подручја *Јасеновац* и уредник бројних музејских издања (34 публикације). Нека од његових посебно значајних дела су:

Објављени извори и литература о јасеновачким логорима, 2000;

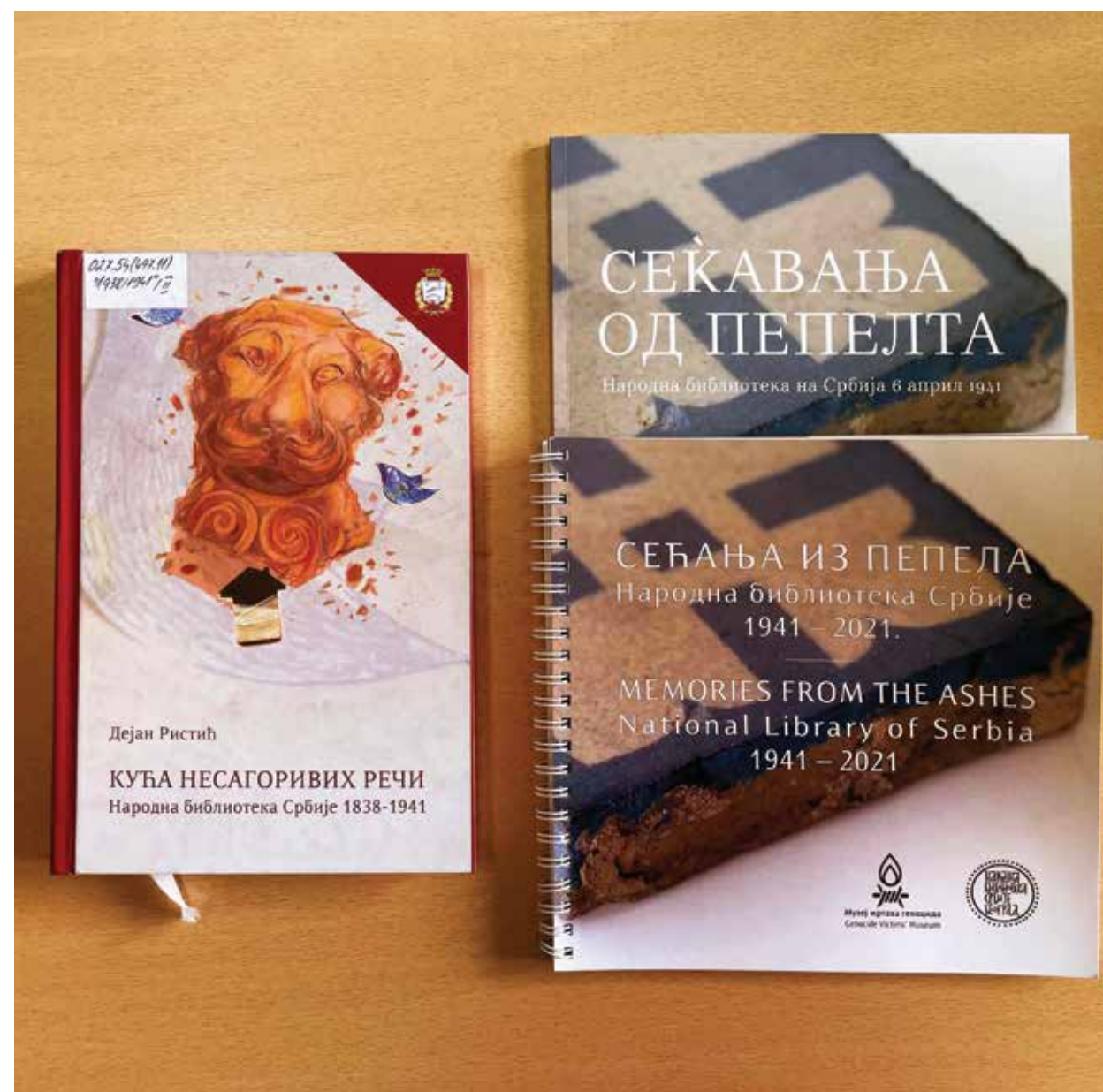
Злочини над Србима у Независној Држави Хрватској, 2014;

Страдање Српске православне цркве у Независној Држави Хрватској, 2016.

Српски књижевник **Момир Крسمановић** рођен је 1933. године у селу Бурсићу код Вишеграда. Почетком Другог светског рата, октобра 1941. године, када је имао само 9 година, преживео је усташки покољ. Аутор је више историјских романа о геноциду над српским народом. Роман *Голгота српског народа 1941–1957* садржи скуп усмених сведочења о страдању српског народа из Источне Босне. За роман *Тече крвава Дрина*, који је преведен на енглески језик, добио је захвалницу од Симона Визентала, Маргарет Тачер и од патријарха српског Павла. Библиотеци Музеја жртава геноцида лично је донео и поклатио 22 ауторска дела са посветом. (20)

Један од дародаваца Библиотеке је и **Милојко Будимир**. До одласка у пензију радио је у Историјском музеју Србије. Уредник је Зборника радова под насловом *Грађански рат у Хрватској 1991–1995* који редовно поклања Библиотеци. Поред Зборника, поклатио је и више својих ауторских књига међу којима су:

Споменичка баштина Срба са подручја данашње Републике Хрватске, 2017;

(19) Поклоњена ауторска књига Дејана Ристића и каталози о страдању Народне библиотеке Србије.

(19) Presented authorial book by Dejan Ristić and catalogues about destruction of the National Library of Serbia.

Пућевима српских сѣрадања: од Српске Крајине до Свете земље, 2018;

Три деценије избјелиштва, 2021.

Библиотеци је до сада поклонио 26 књига.

Публициста и хроничар **Слободан Лазендић** бави се проучавањем историје родног града Завидовића и његове околине. О томе је написао неколико књига:

Српска православна црква Свети Сава, Завидовићи, 2015;

Порушене и оштећене Српске православне цркве и манастири на подручју општине Завидовићи за вријеме грађанског рата у БиХ 1992–1995, 2016;

Завидовићи у Другом свјетском рату, 2018 и друге. (21)

Библиотеци Музеја жртва геноцида поклонио је 11 својих ауторских дела.

Много је појединаца који су Библиотеци даровали књиге. Међу њима су историчари, истраживачи, свештена лица, аутори и издавачи књига, као и други који су желели да се њихове књиге чувају и користе у Библиотеци Музеја жртва геноцида.

Неки од њих су блаженопочивши митрополити, загребачко-љубљански Јован и црногорско-приморски Амфилохије, епископ врањски Г. Пахомије; затим историчари и истраживачи: проф. др Смиља Аврамов, Марко Ручнов, Дане Ластавица, Павле Целетовић, Будо Симовић, Светозар Ливада, Антун Милетић, Александар Јовановић, Ђорђе Личина, Миливоје Иванишевић, Бошко Зеџ, Милош

(21) Поклоњене ауторске књиге Слободана Лазендића.

(21) Presented authorial books by Slobodan Lazendić.

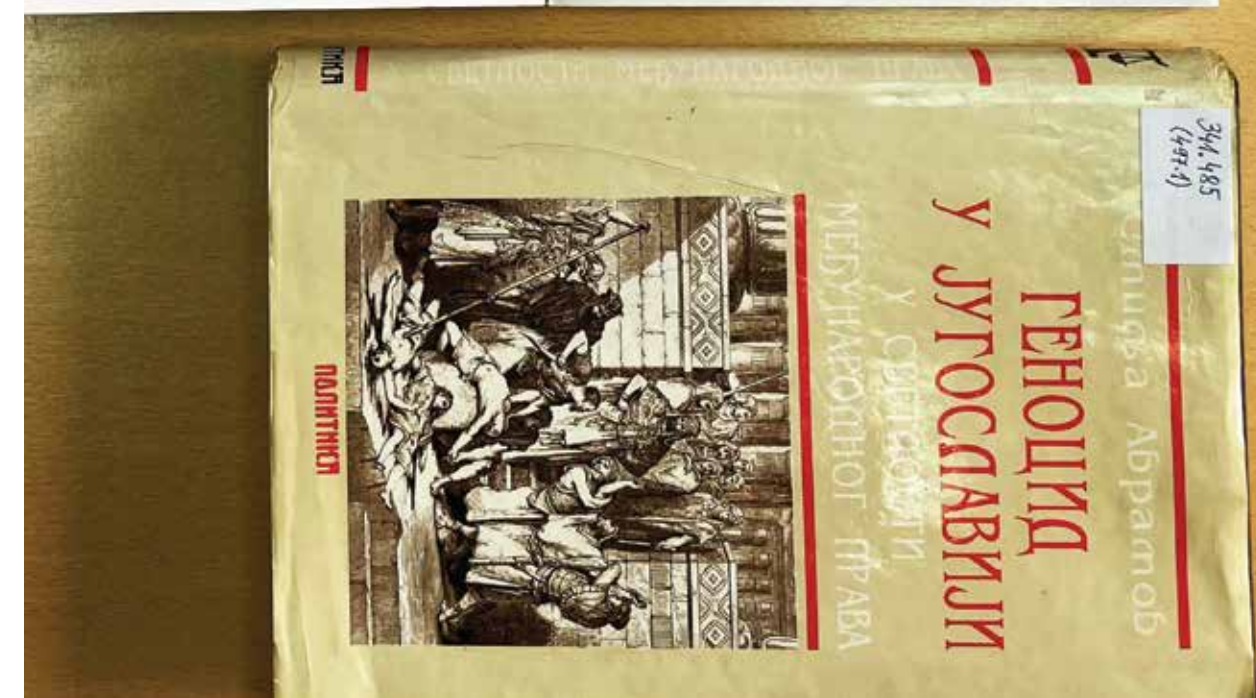
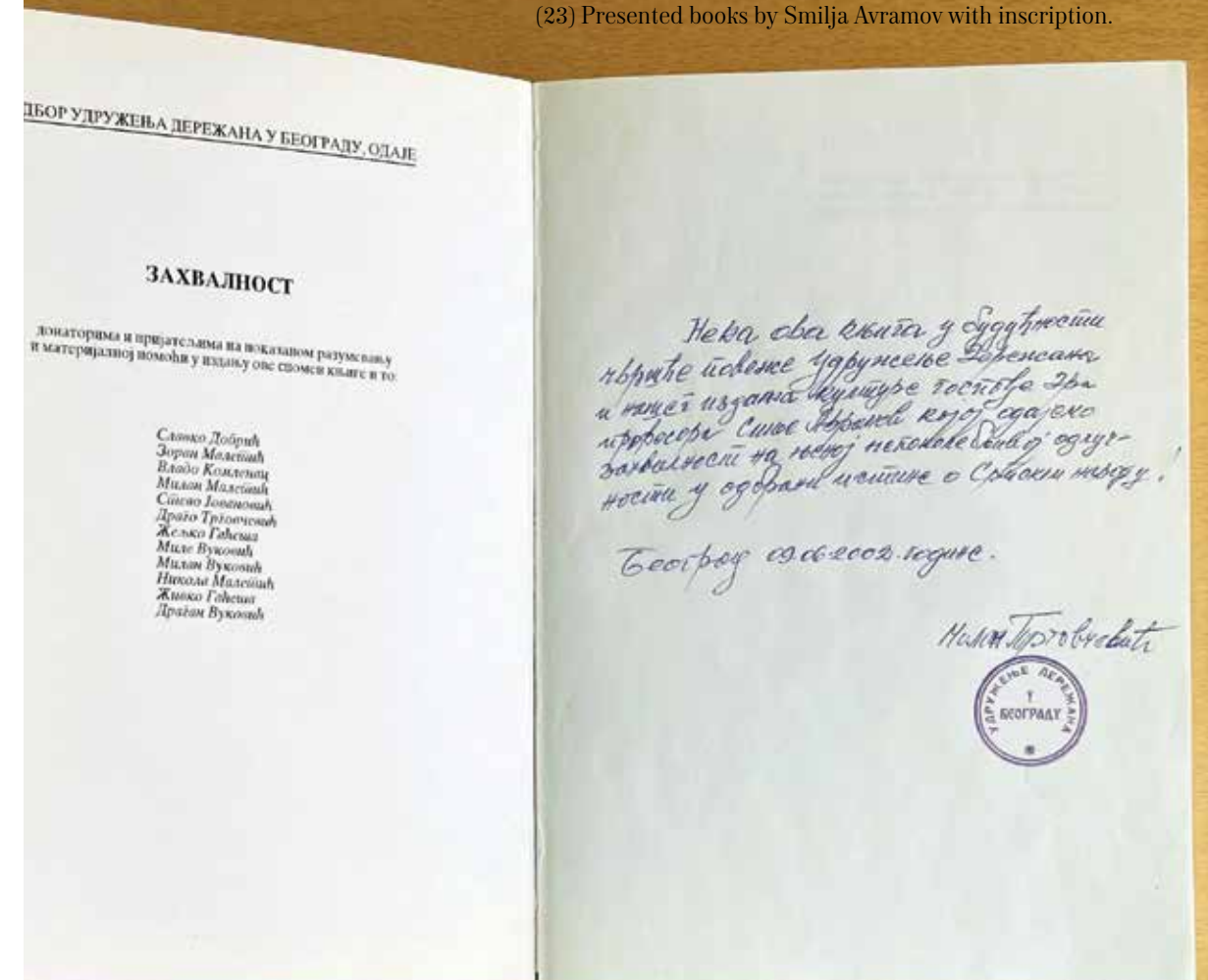
Пузић, Младенко Кумовић, Димитрије Ристевски, Саво Штрбац, Гојко Везмар, Марко Младеновић, Бошко Новаковић, Илија Симић, Михаило Пантић, Здравко Иванковић, Младенка Ивановић, др Зоран Јањетовић, др Небојша Стамболија, др Никола Жутић, Небојша Рашо, др Драго Његован, др Срђа Трифковић, др Владимир Гајгер, Фрањо Фабијанец, Тамара Ђурић, др Ђорђе Лопичић, проф. др Јелена Јанчић Лопичић, Милан Радановић, Миленко Тодовић, др Бранко Надовеза, др Радмила Радић, Момчило Диклић, Александар Вељић, Драгомир Вукоја, Милка Антић, сликар Милић од Мачве, Мирјана Георгијевић, Милена Драча, Душан Јеринић, Милинко Чекић, Златомир Лазић; као и стручњаци Музеја: Јасмина Димитријевић, др Ненад Антонијевић, Јасмина Тутуновић Трифунов, др Драган Цветковић, Станко Дебељаковић, др Бојан Арбутина, др ум. Никола Радосављевић, Соња Колувија, др Милица Карић, Биљана Марцојевић, Огњен Гогић и др. (22), (23), (24), (25)

Књиге за Библиотеку су даровале и институције. Међу првим институцијама које су обогатиле наш фонд истичу се: Државни архив Србије, Архив Југославије, Српска академија наука и уметности, Народна библиотека Србије, Народни музеј Србије, Историјски музеј Србије, Институт за европске студије, Институт за савремену историју, Институт за новију историју Србије, Епархија пакрачко-славонска СПЦ...

Касније су књиге стизале и из других установа, а то су, поред осталих: Војни музеј, Историјски архив града Београда, Јеврејски историјски музеј, Народни музеј – Краљево, Народни музеј – Ниш, Народни музеј – Чачак, Народни музеј – Крушевац, Архив Војводине, ЈП „Завод за уџбенике и наставка средства, ЈП Службени гласник, Народна библиотека *Вук Караџић* – Крагујевац, Архив Републике Српске, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, Спомен-подручје *Јасеновац*, Спомен-подручје *Доња Градина*, Хрватски институт за повијест и др. Међу дародавцима су биле и бројне српске православне епархије, попут шумадијске, нишке, будимске и других, али и српски православни манастири попут Студенице, Бешенова, Високих Дечана, Грачанице, Жиче...

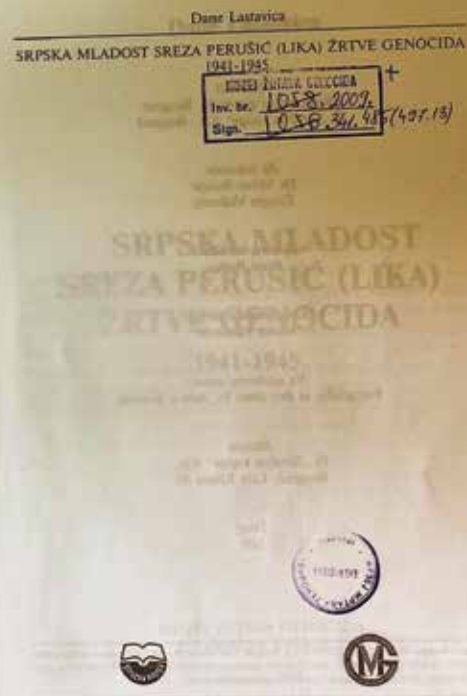
(23) Поклоњене књиге Смиље Аврамов са посветом.

(23) Presented books by Smilja Avramov with inscription.

Музеју Јероцида
а Београда
29.04.2003. Зрв. Антонић

Biblioteka Muzeja žrtava genocida
Bеоград
16.11.2001. Дана Ластавица

(25) Дароване књиге Здравка Антонића, Дана Ластавице и Завода за уџбенике.

(25) Presented books by Zdravko Antić, Dana Lastavica, and Institute for textbooks.

У периоду између 2007. и 2022. године, захваљујући дарованим књигама, фонд Библиотеке увећан је за 4.811 публикација.

РАЗМЕНА

Размена публикација почела је са успостављањем издавачке делатности Музеја, а прва издања објављена су током 2007. и 2008. године. У питању су биле следеће публикације:

1. Врућинић, Душан. *Демографски губици Србије проузроковани ратновима у XX веку*. Београд: Музеј жртава геноцида, 2007.
2. Затезало, Ђуро. *Јадовно, комплекс усташких логора 1941, књ. 1; Јадовно, зборник докумената, књ. 2*. Београд: Музеј жртава геноцида, 2007.
3. Драгоје Лукић – родитељ покошеној нарашћаја. Београд: Музеј жртава геноцида, 2008.
4. Бјелић, Миодраг. *Сабирни усташки логор у Славонској Пожеги 1941. године*. Београд: Музеј жртава геноцида, 2008.
5. *Израелско-српска научна размена у проучавању Холокауста = Israeli-Serbian Academic Exchange in Holocaust Research: зборник радова* Београд: Музеј жртава геноцида, 2008.

То је било довољно да се покрене размена публикација са другим сродним институцијама и да се на тај начин увећава фонд Библиотеке. Након успостављања сарадње са Државним архивом Србије, 2008. године, и преузимања њихових вишкова књига, убрзо је започета и сарадња са Народном библиотеком Србије. Редовно су издаване публикације за музејску Библиотеку, а Музеј је заинтересованим установама у Републици Србији и иностранству почео редовно да доставља своја издања која су се, путем међународне размене,

трајно нашла у националним, универзитетским библиотекама, као и књижним фондовима бројних научних института широм света. На тај начин, издања Музеја жртва геноцида пристигла су, поред осталог, у следеће установе:

- ГБИП – Државна јавна историјска библиотека, Москва, Руска Федерација
- МП – Музеј победе, Москва, Руска Федерација
- БРАН – Библиотека Руске академија наука, Санкт Петербург, Руска Федерација
- БСБ – Bayerische Staatsbibliothek, Минхен, СР Немачка
- BAV – Biblioteca Apostolica Vaticana, Ватикан, Света столица
- USHMM – US Holocaust Memorial Museum, Вашингтон, САД
- HL – University, Hillman Library, Питсбург, САД
- LC – Library of Congress, Вашингтон, САД
- HL – Ann Arbor, Универзитет Мичигена, Мичиген, САД
- YV – Yad Vashem - World Holocaust Remembrance Center, Јерусалим, Држава Израел
- BL – British Library, Лондон, Уједињено Краљевство
- SSEES – University of London, Slavonic and east European studies, Лондон, Уједињено Краљевство
- БАН – Бугарска академија наука, Софија, Бугарска
- DB – Deutsche bibliothek, Лајпциг, СР Немачка
- SI – Suedost Institut, Регензбург, СР Немачка
- FF – Filozoficka fakulta, Брно, Чешка Република
- SK – Narodni knihovna, Slovenska knihovna, Праг, Чешка Република
- SES – Facultedesletters, Поатје, Република Француска

- SC – Uniwersytet, Katowice, Лођ, Република Пољска
- IFS – Uniwersytet Gdanski, Гдањск, Република Пољска
- АТН Bielsko Bjala, Akademia Techniczno Humanistyczna, Бјелско-Бјала, Република Пољска
- FLFI Timisoara, Universitatea, Темишвар, Румунија
- Facultad de Filologia, Мадрид, Краљевина Шпанија
- Orszagos Szechenyi Konyvtar, Будимпешта, Република Мађарска
- PIO – Pontificio Istituto Orientale, Рим, Република Италија
- Scuola Superiore di Lingue Moderne, Трст, Република Италија
- Dipartimento di Studi Eurasiatici, Венеција, Република Италија
- LHF – Living History Forum, Стокхолм, Краљевина Шведска
- National Assembly Library, Сеул, Република Јужна Кореја
- АРС – Архив Републике Српске, Бања Лука, Република Српска
- НУБ РС – Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, Бања Лука, Република Српска
- МРС – Музеј Републике Српске, Бања Лука, Република Српска
- РЦИРРЗТНЛ – Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, Бања Лука, Република Српска
- МММ – Меморијални музеј на Мраковици, Приједор, Република Српска
- ЗМ – Завичајни музеј, Градишка, Република Српска

- НУБ – Национална и универзитетска библиотека *Свети Клименти Охридски*, Скопље, Република Северна Македонија
- ДАСМ – Државни архив Северне Македоније, Скопље, Република Северна Македонија
- ММБС – Музеј македонске борбе за самосталност, Скопље, Република Северна Македонија
- ЕКП – Епископска књижница, Пакрац, Република Хрватска
- НИЦЈ – Научно–истраживачки центар при српском православном манастиру Рођења Светог Јована Крститеља, Јасеновац, Република Хрватска.

Наша издања, посредством Народне библиотеке Србије, стижу и у библиотеке бивших југословенских република: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, Бања Лука; Национална и универзитетска библиотека *Свети Клименти Охридски*, Скопље; Национална и свеучилишна књижница, Загреб; Бошњачки институт, Сарајево; Филозофски факултет, Бања Лука; Филозофски факултет, Источно Сарајево; Филозофски факултет, Одсјек за славенске језике и књижевност, Загреб; Средишња библиотека Срба у Републици Хрватској, Загреб. (Ђурић, В. (2021). *Четврти века Музеја жртва геноцида*, Београд: Музеј жртва геноцида, 111-112)

Размењујемо публикације и са следећим установама: Државни архив Србије, Архив Југославије, Историјски музеј Србије, Музеј Југославије, Музеј града Београда, Завод за заштиту споменика културе града Београда, Институт за европске студије, Институт за савремену историју, ЈП Завод за уџбенике и наставна средства, Народни музеј – Чачак, Народни музеј – Крушевац, Народни музеј – Краљево, Народни музеј – Ниш...

У периоду 2007–2022. године је, путем размене, за Библиотеку набављена 1.511 публикација.

КУПОВИНА И СОПСТВЕНА ИЗДАЊА

Књиге су куповане по потреби и у зависности од расположивих средстава. Углавном је то било при крају године, у договору са кустосима и њиховим потребама.

У периоду између 2007. и 2022. године је, путем куповине, набављено 818 публикација.

Издавачком делатношћу Музеја (сопственим издањима и суиздаваштвом) библиотечки фонд је увећан за 198 библиотечких јединица.

Од 2007. до 2022. године је, путем пријема поклона, размене и куповине, набављено укупно 7.340 публикација. До објављивања ове публикације, у Библиотеци Музеја жртва геноцида налази се више од **8.000** публикација и тај број свакодневно расте. Књиге физички обрађујемо, инвентаришемо и стављамо на располагање корисницима.

ГОДИНА	ПОКЛОН	РАЗМЕНА	КУПОВИНА	СОПСТВЕНА ИЗДАЊА	УКУПНО
2007.	1.112	0	43	4	1.159
2008.	593	115	124	9	841
2009.	336	115	130	13	594
2010.	236	113	30	15	394
2011.	114	68	62	15	259
2012.	84	136	14	6	240
2013.	150	92	13	2	257
2014.	167	139	51	10	367
2015.	152	117	35	6	310
2016.	144	44	55	8	251
2017.	143	31	81	16	271
2018.	155	45	41	8	249
2019.	472	77	96	8	653
2020.	198	12	19	32	261
2021.	408	345	24	26	803
2022.	347	62	0	20	429
УКУПНО	4.811	1.511	818	198	7.340

Табеларни приказ набављених библиотечких јединица
у периоду између 2007. и 2022. године.²

² Подаци преузети из инвентарних књига Библиотеке Музеја жртава геноцида, књ. I–V.

КОРИСНИЦИ БИБЛИОТЕКЕ

Основни циљ Библиотеке је да служи својим корисницима. Библиотека, под једнаким условима и без обзира на разлике, обезбеђује свим грађанима остваривање људских права у домену слобода изражавања, стваралаштва, интелектуалних и других грађанских слобода (Закон о библиотечко-информационој делатности, чл. 5). С тога се трудимо да изађемо у сусрет њиховим потребама, пронађемо одговарајућу књигу, пружимо корисну информацију и обезбедимо услове за несметан рад у читаоници Библиотеке.

Корисници наше Библиотеке су запослени у Музеју, у научно-истраживачким установама, установама културе као и професори, студенти и сви који се баве проучавањем историје XX века. Кроз нашу Библиотеку прошао је немали број корисника различитих профила. (26)

ГОДИНА	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	УКУПНО
КОРИСНИЦИ	82	62	126	82	112	128	592
КОРИШЋЕНЕ КЊИГЕ	458	254	355	176	168	371	1.582

Табела корисника и коришћених књига у периоду од 2017. до 2022. године.³

³ Подаци преузети из електронске евиденције корисника и коришћених књига, као и са реверса за књиге.

(26) Књига коју је један од корисника пронашао само у нашој Библиотеци.

(26) A book found only in our Library according to a user.

На основу члана 32. Статута Музеја жртава геноцида (Бр. 168/2016 од 10. новембра 2016. године), а у вези са Законом о библиотечко-информационој делатности (Службени гласник Републике Србије, бр. 52/11), почетком 2019. године израђен је Правилник о раду Библиотеке Музеја жртава геноцида који је прихватила матична Библиотека града Београда и Управни одбор Музеја. Библиотечко-информациона грађа користи се искључиво у читаоници Библиотеке и не може се користити ван те просторије. Публикације се издају на реверс који садржи податке о аутору, наслову, инвентарни број, сигнатуру, датум издавања, податке о кориснику као и потпис корисника и издаваоца реверса.

РЕВИЗИЈА

Према члану 22. Закона о библиотечко-информационој делатности (Службени гласник Републике Србије, бр. 52/11) Библиотека града Београда, као матична библиотека, води регистар јавних, школских и специјалних библиотека за подручје града Београда и обавља надзор над стручним радом истих.

На захтев Библиотеке града Београда је, 5. фебруара 2018. године, обављен надзор над стручним радом Библиотеке. С обзиром на то да од свог настанка до тада није обављана ревизија, наложено је да се у току 2018. године ревизија спроведе. Рађена је на основу Одлуке о започињању ревизије и отписа библиотечко-информационе грађе и извора у Библиотеци Музеја жртава геноцида, број 12-1/2018 од 23. фебруара 2018. године. Овом одлуком оформљена је Комисија за редовну ревизију библиотечке грађе. Комисија је радила у саставу: Јасмина Димитријевић, секретар Музеја – председник, Јасмина Тутоновић Трифунов, кустос – члан, и Гордана Шеатовић, виши књижничар – члан.

Ревизија у Библиотеци Музеја жртва геноцида трајала је од 2. априла 2018. до 2. новембра 2018. године. Целокупан фонд монографских публикација Библиотеке инвентарисан је у 5 књига и то:

Инвентарна књига бр. 1 има укупно 2.000 инвентарних јединица. Прва инвентарисана књига под инвентарним бројем 1 је *Војна енциклопедија*: 1: Абадан-Брчко. – Београд, 1970, из Фонда Драгоја Лукића и инвентарисана је 19. маја 2006. године. Последња библиотечка јединица под инвентарним бројем 2.000 инвентарисана је 2. новембра 2007. године.

Инвентарна књига бр. 2 има укупно 1.000 инвентарисаних јединица. Први инвентарни број је 2001 и инвентарисан је 6. новембра 2007, а последњи инвентарни број је 3.000 и инвентарисан је 31. децембра 2008. године.

Инвентарна књига бр. 3 има укупно 3.000 инвентарисаних јединица. Први инвентарни број је 3.001 и инвентарисан је 18. фебруара 2009, а последњи инвентарни број је 4.000 и инвентарисан је 2010. године.

Инвентарна књига бр. 4 има укупно 1.830 инвентарисаних јединица. Први инвентарни број је 4.001 и инвентарисан је 31. јануара 2011, а последњи инвентарни број је 5.830 и инвентарисан је 28. децембра 2017. године.

Инвентарна књига бр. 5 има укупно 1.830 инвентарних јединица. Први инвентарни број је 5.831 и инвентарисан је 9. фебруара 2018. године, а последња књига инвентарисана је под инвентарним бројем 7.660, 30. децембра 2021. године.

Ревизијом је обухваћено 5.830 библиотечких јединица монографских публикација. Рађена је помоћу књига инвентара. Након завршетка упоређивања књижног фонда са књигама инвентара, израђене су листе ненађених, невраћених, дотрајалих и неупотребљивих књига које су предложене за отпис. На основу члана 39. Статута Музеја жртва геноцида, Управни одбор је, на седници одржаној 28. фебруара 2019. године, донео Одлуку којом се усваја предлог Комисије за редовну ревизију библиотечко-информационе грађе Музеја

ЖРТАВА ГЕНОЦИДА
2019
104

Десанкин венац 6.б. 34000 Крагујевац; Трг Николе Пашића 11/III 11000 Београд;
Телефон: +381 11 3398 883; E-mail: office@muzejgenocida.rs; www.muzejgenocida.rs

На основу члана 39. Статута Музеја жртва геноцида, Управни одбор на седници одржаној 28. фебруара 2019. године донео је следећу

ОДЛУКУ

Усваја се предлог Комисије за редовну ревизију библиотечко-информационе грађе Музеја жртва геноцида да се расходују 193 библиотечке јединице (12 библиотечких јединица није нађено, у библиотеку није враћено 6 и 175 јединица је неупотребљиво и дотрајало).

Председник Управног одбора
Јован Ђулибрк

(27) Документа о завршеној ревизији 2018-2019 године.

(27) Documentation about finished Revision 2018-2019.

жртва геноцида да се отпишу 193 библиотечке јединице. Ревизија је завршена у предвиђеном року и према зацртаном плану. Сви вишкови књига предати су Народној библиотеци Србије. (27), (28), 28(1),28(2),28(3), 28(4)

АУТОМАТИЗАЦИЈА БИБЛИОТЕКЕ

После инвентарисања и слагања књига у полице, било је потребно каталожки обрадити библиотечке јединице и формирати базу података. Почетком 2008. године, купљен је у трајно власништво и инсталиран програм за библиотечко пословање. Том приликом изабран је програмски систем *НИБИС* Машинског факултета Универзитета у Нишу. Намењен је аутоматизацији пословања великих и малих библиотека и у потпуности подржава библиотечке стандарде као што су УНИМАРК и ИСБД. После кратке обуке за коришћење програма, исте године започета је каталожка обрада монографских публикација. Више од пола фонда било је библиографски обрађено.

Будући да употребом програмског система *НИБИС* фонд Библиотеке није био видљив и доступан корисницима на интернету, крајем 2021. године одлучено је да се пређе у библиотечки програм СОBISS3 (Трговац, А. (2017). Аутоматизација библиотека у Србији – историјски преглед, *Библиошкар*, св. 2, 101 – 114).

После успешно завршеног курса СОBISS3, крајем 2021. године, почело се са преузимањем записа у МУЗГЕН базу. Преузимање записа завршено је у октобру 2022. године и тако је целокупан фонд Библиотеке Музеја жртва геноцида постао видљив и доступан за кориснике и путем интернета.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) Инвентарне књиге Библиотеке од 2006-2021. године.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) The Library's inventory books 2006-2021.

III КЊИГА ИНВЕНТАРА
ОД 3 001 ДО 4 000
2009.-2010.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) Инвентарне књиге Библиотеке од 2006-2021. године.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) The Library's inventory books 2006-2021.

II КЊИГА ИНВЕНТАРА
ОД 2 001 ДО 3 000
2008.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) Инвентарне књиге Библиотеке од 2006-2021. године.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) The Library's inventory books 2006-2021.

БИБЛИОТЕКА У АКТИВНОСТИМА МУЗЕЈА

Књижни фонд и просторије Библиотеке Музеја жртава геноцида активно се користе за потребе истраживача, организоване посете ученика и наставника, израду образовних пројеката за школску и одраслу популацију, снимање документарних емисија и филмова као и израду изложбених поставки и каталога. (Тутуновић, Ј. (2021). „Специјална библиотека Музеја жртава геноцида: место образовања о страдању деце у ратовима“, Верзал, бр. 1, 69–79).

ИЗЛОЖБЕ

Неке књиге из фонда Библиотеке су представљале и сегменте изложбених поставки. Тако су, за потребе изложбе *Страдање српској и осталој мањинској становништва на Косову и Метохији 1998. године*, која је одржана 2017. године у простору Народне банке Србије, били излагани следећи наслови:

1. *Ошета истина*. Београд: Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, 2015.
2. *Албански тероризам и организовани криминал на Косову и Метохији*. Београд: Влада Републике Србије, 2003.
3. *Терористички акти албанских терористичких група на Косову и Метохији: 1. јануар 1998 - 10. јун 1999*. Београд: Савезно министарство за иностране послове, 2000.
4. *Ошмице и нестаници неалбанаца на Косову*. Фонд за хуманитарно право, 2001.
5. *Јунаци ошацибине: спомен књига*. Београд: Савезна влада; Војска; Војноиздавачки завод, 2000.

Такође, сегменти музејског библиотечког фонда били су представљени и током трајања изложбе посвећене тужној 10. годишњици страдања Срба на подручју АП Косово и Метохија под називом *Мартовски погром 2004. године на Косову и Метохији*, која је 2017. године била приређена у Уметничком павиљону Цвијета Зузорић. Том приликом биле су представљене неке од публикација, попут:

1. *Мартовски погром на Косову и Метохији: 17-19. март 2004*. Београд: Министарство културе Републике Србије; Музеј у Приштини, 2004.
2. *НАТО злочини у Југославији*. књ. 1, Београд: Савезно министарство за иностране послове, 1999.
3. *НАТО злочини у Југославији*. књ. 2, Београд: Савезно министарство за иностране послове, 1999.
4. *Сумрак Запада: агресија НАТО: да се не заборави*. Београд: Београдски форум за свет равноправних: Милениум груп, 2010.
5. *НАТО агресија: да се не заборави: 1999-2009*. Београд: Београдски форум за свет равноправних, 2009.

Поводом обележавања тужне 20. годишњице хрватске војно-полицијске акције Олуја, до које је дошло у августу 2015. године, у Сава центру у Београду отворена је изложба под називом *Олуја – злочин који се памти*. Неке од публикација које су том приликом изложене биле су:

1. Милетић, Антун. *Концентрациони логор Јасеновац*, књ. 1, 2, 3. Београд: Народна књига; Јасеновац: Спомен-подручје Јасеновац, 1986.
2. *Срби избеглице, пројананици и расељена лица крајем XX века*, 2000. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства Србије; Центар за стратешке студије Универзитета, 2000.

3. Тутук, Марко. *Моја западна Славонија*. Београд: Завичајно удружење Славонаца, потомака и пријатеља Славонаца; Књижевни клуб *Бранко Рагичевић*; Ведес, 2003.

4. Милеуснић, Слободан. *Духовни геноцид*. Београд: Музеј Српске православне цркве, 1997.

5. Штрбац, Саво. *Хроника пројаних Крајишника*. Београд: Српско културно друштво Зора; Удружење Срба из Хрватске; Веритас, 2005.

6. Ливада, Светозар. *Етничко чишћење – злочин стољећа*. Загреб: СКД Просвјета, 1997.

7. *Српска западна Славонија маја 1995: изјон*. Цетиње: Светигора; Београд: Веритас, 1998.

У сарадњи са Министарством одбране је, 2019. године, у Дому војске Србије у Београду, одржана посебна тематска изложба посвећена страдању деце - *Деца у рату*. На овој изложби биле су изложене следеће публикације:

1. Панић, Милорад. *Дом за збрињавање избегличке деце у Матаришкој бањи (1942-1947.)*. Краљево: Центар за социјални рад, 1994.

2. Милосављевић, Раде. *Дечји усјашки концентрациони логор Јасинсребарско*. Јагодина: Гамбит; Доња Градина: Јавна установа спомен подручја Доња Градина; Београд: Музеј жртва геноцида, 2009.

3. *Дневник Дијане Будисављевић 1941-1945*. Загреб: Хрватски државни архив, 2003.

4. Лукић, Драгоје. *Били су само деца – Јасеновац гробница 19.432 деце*. Лакташи: Графомарк; Београд: Музеј жртва геноцида, 2000.

5. Лукић, Драгоје. *Деца на ломачи рата у Независној Држави Хрватској 1941– 1945 – Јасеновац систем усјашких логора смрти*. Београд: Музеј жртва геноцида; Савезни завод за статистику, 1996.

6. Лукић, Драгоје. *Рати и деца Козаре*. Београд: Књижевне новине; Приједор: Национални парк Козара; Јасеновац: Спомен подручје Јасеновац, 1990.

7. Рајс, Арчибалд. *Злочини над Србима у Великом рату*. Београд: Свет књиге, 2014.

ФИЛМОВИ И ТЕЛЕВИЗИЈСКЕ ЕМИСИЈЕ

Страдање недужног српског становништва, а посебно деце у ратовима, инспирисало је више домаћих и страних телевизија и филмских аутора да реализују дугометражне игране и документарне филмове, као и тематске телевизијске емисије. Библиотека Музеја жртва геноцида, где се на једном месту може пронаћи литература која покрива бројне сегменте истраживања, од енциклопедија и приручника о геноциду почињеном над Србима и Холокаусту, научних и мемоарских публикација о Другом светском рату у Југославији, до публикација чије су основне теме страдање деце у ратним сукобима и логорима, незаобилазно је место за ауторе и стручне сараднике у припремању сценарија и илустративног материјала. На основу грађе похрањене у Музеју и публикација које се чувају у Библиотеци, снимљени су документарни филмови:

1. *Иродови синови*, Братислав Хаџи Николић, 2016.

2. *Пакао НДХ*, Вељко Ђурић и Драган Ђирјанић, 2016.

3. *Свједочим злочин над злочинима*, Мира Лолић Мочевић, 2017.

4. *Дијанина деца*, Слађана Зарић, 2018.

5. *Дневник Дијане Будисављевић*, Дана Будисављевић, 2019.

Поред бројних документарних телевизијских емисија које су снимане о Музеју, често су се користиле просторије Библиотеке. Тако се за документарну емисију *Чувари сјећања* Теодоре Вранеш, РТРС, 2011. године, користио простор Библиотеке. Том приликом је, поред представљања рада Музеја, представљен и дотадашњи рад Библиотеке.

ПРЕДСТАВЉАЊА КЊИГА

Пошто се Музеј, почев од 2007. године, у континуитету бави и издавачком делатношћу, указала се потреба и за редовним јавним представљањем драгоцених стручних и научних студија.

Књига Душана Врућинића *Демографски губици Србије проузроковани ратовима у XX веку* представљена је у јуну 2007. године у Дому војске Србије у Београду. О књизи су говорили: уредник Јован Мирковић, проф. др Милован Радовановић, проф. др Мирко Грчић, историчар Драган Цветковић и аутор Душан Врућинић.

Следеће представљање књиге такође је одржано у Великој сали Дома војске Србије у Београду. Том приликом представљене су књиге др Ђуре Затезала: *Јадовно, комплекс уситањских логора 1941.* (књ. 1) и *Јадовно: зборник докумената* (књ. 2). О књигама су говорили: др Милан Кољанин, проф. др Светозар Ливада, уредник Јован Мирковић и аутор др Ђуро Затезало. Током представљања књига наступали су хор *Браћа Барух* и КУД *Крајина*. Ово је било једно од најпосећенијих представљања књига у издању Музеја.

Поводом Међународног дана сећања на жртве Холокауста, 27. јануара 2009. године, у свечаној сали Јеврејске општине – Београд, одржано је представљање тематског издања Годишњака Музеја жртава геноцида под насловом *Израелско-српска научна размена у проучавању Холокауста = Israeli – Serbian Academic Exchange in*

(29) Позивнице за промоције музејских издања.

(29) An invitation for promotion of the Museum's publications.

Holocaust Research: зборник радова са научног скупа, Јерусалем – Јад Вашем (Yad Vashem), 15-20. јун 2006. Исте године, у Министарству спољних послова Републике Србије, одржано је представљање књиге *Немачки ратни злочини 1941-1945: пресуде југословенских војних судова* аутора др Ђорђа Н. Лопичића.

Музеј жртава геноцида је, 2010. године, у сарадњи са Удружењем Срба из Хрватске, у Великој дворани Општине Нови Београд организовао пригодно представљање књиге *Усташки покољи Срба у њинској цркви аутора* Ђуре Аралице. О књизи су говорили: Милојко Будимир, Удружење Срба из Хрватске; епископ пакрачко-славонски г. Јован, Одбор за Јасеновац СПЦ; др Милан Кољанин, рецензент; Јован Мирковић, уредник и аутор.

У Етнографском музеју у Београду су, 2014. године, приређена представљања књига Александра С. Јовановића под насловом *Беј из јасеновачког пакла* и Данила Трбојевића под насловом *Сећање на зло*; 2018. године, у Свечаној сали Гимназије у Ваљеву представљена је и књига *Жртве Другог светског рата из Ваљевске општине: припадници поражене формација, стрељани, нестали* аутора Милорада Белића. О књизи су говорили др Вељко Ђурић и аутор Милорад Белић.

Током 2021. године, у Музеју примењене уметности у Београду представљена је књига др Драгана Цветковића под насловом *Од Тодоровских шума до Сајмишта*, а у Народном музеју Србије, поводом обележавања тужне 80. годишњице масовних убистава цивила у Краљеву и Крагујевцу, представљена су измењена и допуњена издања књига Силвије Крејаковић под насловом *Идентитети: Краљево октобра 1941*, као и књига *Име и број: крагујевачка трагедија 1941*. аутора Станише Бркића. О књигама су говорили: Бојана Борић Брешковић, директорка Народног музеја Србије, Дејан Ристић, директор Музеја жртава геноцида, др Драган Цветковић, музејски саветник, и Силвија Крејаковић, музејски саветник и ауторка. (29)

(31) Библиотека Свете Стане Арнаут, Пребиловци 2021. године.

(31) Saint Stana Arnaut Library, Prebilovci 2021.

су његове
у усташе
ма остале
друга под

иле моје
удата) и
овнику, а
о, бојећи
а обје су
д човјека
им, он је
ц у тој
али, па је
јерале и
Гркову
отјерали
сазнали,
затим
вјерењу
ствари
одјећу,
послије

етве,
4

Стана (Марка) Арнаут родом из Глушаца код Метковића, сеоска учитељица у Пребиловцима. Јавно мучена, малтретирана и силована, нарочито од бивших ученика хрватских младића од 16 до 18 година из мјеста Габела, гдје је прије била на служби. Након вишедневних мучења распорена ножем и затрпана у башти недалеко од школе

31(1) Учитељица Стана Арнаут, део изложбене поставке, Пребиловци, 2021. године.

31(1) A teacher Stana Arnaut, part of exhibition installation, Prebilovci, 2021.

ОСТАЛИ ДОГАЂАЈИ И САРАДЊА

Библиотека је у протеклом периоду остварила успешну сарадњу са многим дистрибутерским кућама и књижарама: *Делфи* – Београд, *Book Bridge* – Београд, *МТЦ Мост* – Београд, *Serbica Books* – Нови Сад, *Традиционална књиџа* – Београд, *Корисна књиџа* – Београд, *Добра књиџа* – Београд, *Грађевинска књиџа* – Београд, књижара *Иницијал* и књижара *Никола Пашић* – Београд.

Поред честог учествовања на Међународном сајму књига у Београду, значајни су и други догађаји на којима је Библиотека узела учешће, а то су, поред осталих, и присуствовање свечаном отварању Библиотеке *Кнез Мирослав Хумски* у Граду Сунца код Требиња, 2021. године. Том приликом су новоотвореној Библиотеци дарована музејска издања и део вишкова књига. Исте године, наши стручњаци учествовали су и у комеморативним свечаностима поводом страдања светих пребиловачких и доњохерцеговачких мученика у Пребиловцима. Библиотеци Света Стана Арнаут, која се налази у обновљеној Основној школи у Пребиловцима, том приликом поклоњен је комплет музејских издања. (30), (31), 31(1)

ЗАХВАЛНИЦЕ

Осим што Библиотека на разне начине набавља публикације, а у жељи да музејска издања стигну до што већег броја читалаца, са задовољством смо чинили поклоне бројним установама културе, основним и средњим школама, факултетима, научним институтима, архивима, манастирима и појединцима у земљи и иностранству. (Ђурић, 2021, 112)

Успешан рад наше Библиотеке потврђен је и великим бројем захвалница које су нам уручиле многе релевантне установе. (32) (33) 33(2) 33(3) 33(4) 33(5) 33(6)

Gospoda Gordana Šeatović
Bibliotekar
Muzej žrtava genocida
Trg Nikole Pašića 11/III
11000 Belgrade
SERBIA

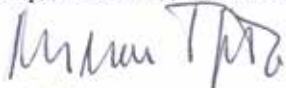
Date: 21 May 2009

Поштована госпођо Шеатовић,

Пишем да Вам захвалим на писму од 23. октобра 2008. и на веома вредном и важном поклону за колекцију Британске библиотеке. Ваше писмо сам примио почетком седмице и претпостављам да је пакет са издањима Музеја жртава геноцида тек недавно распакован. Зато Вам одговарам с великим закашњењем.

У име Британске библиотеке и у своје лично име захваљујем на донацији шест наслова у издању Музеја. Ваш пријатељски гест Библиотека изузетно цени и поклоњена издања биће каталогизована и у најскорије време доступна јавности и истраживачима у овој земљи. Вредност ваше донације је немерљива и она је веома важан допринос нашој збирци. Мислим да је од великог значаја да ваше књиге буду у фонду Британске библиотеке и доступне истраживачима који се баве Другим светским ратом и злочинима у Југославији за време овог рата. Књиге у којима се објављује архивска грађа и други примарни извори су посебно драгоцене за нашу збирку. У том смислу сам вам посебно захвалан што мислите и на Британску библиотеку и на њене кориснике. Искрено се надам да ће тако бити у будућности и да је ово почетак директне и успешне сарадње која треба да буде на обостран интерес и задовољство.

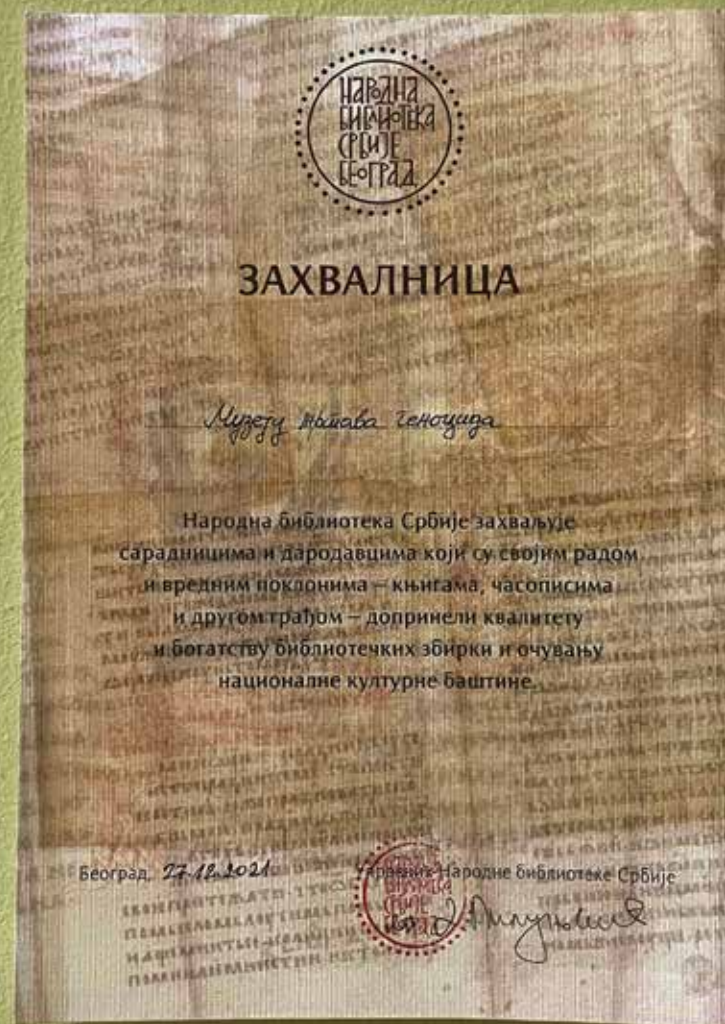
Врло срдечно и с одличним поштовањем,

Милан Грба
Кустос колекција југоисточне Европе
Британска библиотека

(32) Писмо захвалности Милана Грбе, кустоса колекција југоисточне Европе Британске библиотеке, Библиотеци Музеја жртава геноцида, 2009. године.

(32) Gratitude Letter from Milan Grba, a curator of Southeast Europe Collection in the British Library, to Genocide Victims Museum Library, 2009.

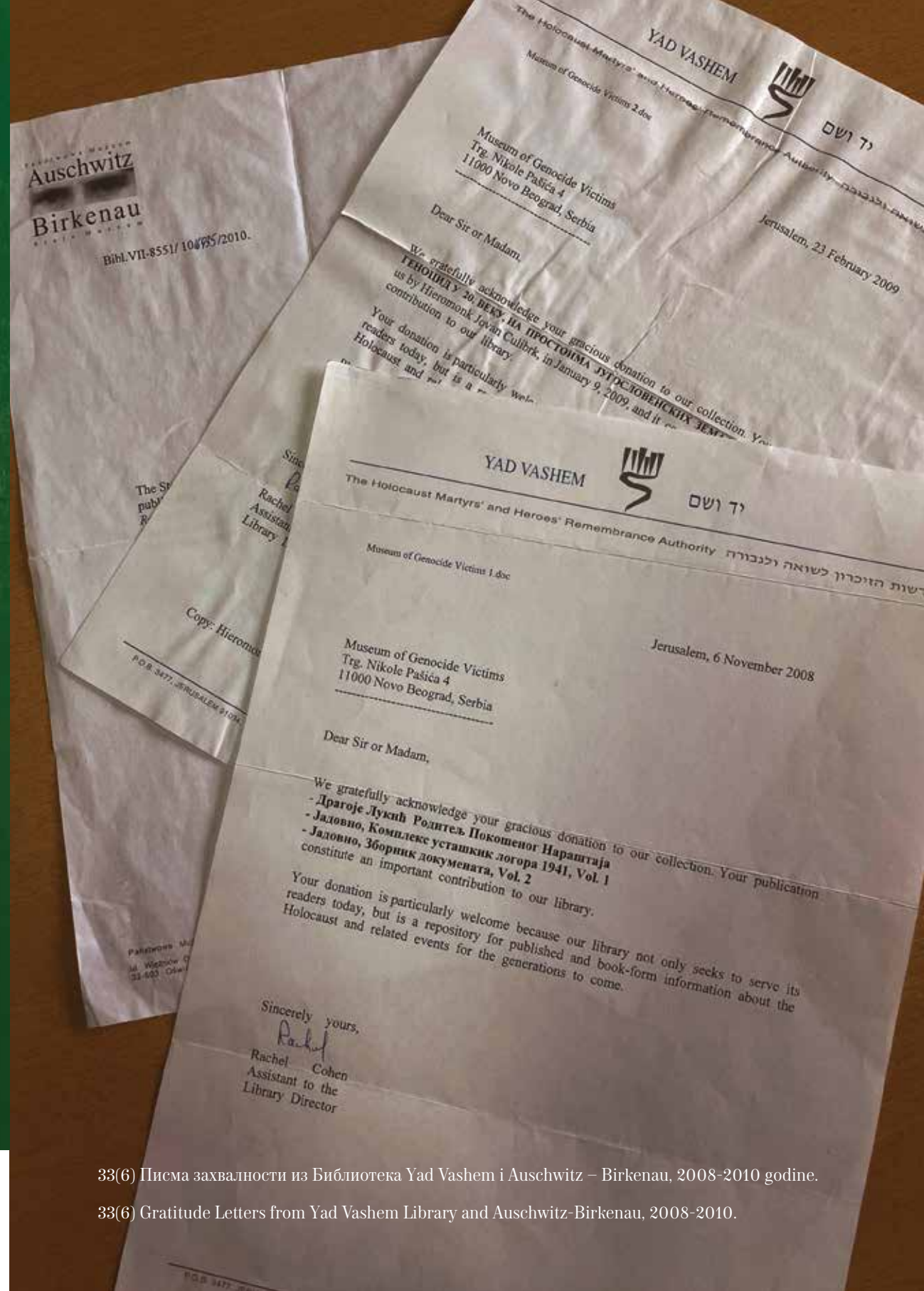
(33) Захвалница Народне библиотеке Србије, 2021. године.

(33) Certificate of Appreciation from the National Library of Serbia, 2021.

33(5) Захвалница Библиотеке Јеврејске општине Нови Сад, 2012. године.

33(5) Certificate of Appreciation from Jewish community Novi Sad, 2012.

33(6) Писма захвалности из Библиотека Yad Vashem i Auschwitz – Birkenau, 2008-2010 године.

33(6) Gratitude Letters from Yad Vashem Library and Auschwitz-Birkenau, 2008-2010.

ЗАКЉУЧАК

Књига о Библиотеци Музеја жртава геноцида има за циљ да представи њен развој од постанка (2007) па све до данас. На почетку књиге приказана је организација рада Музеја жртава геноцида са посебним освртом на улогу библиотека, посебно специјалних библиотека у установама културе које прикупљају, чувају и обрађују библиотечки материјал драгоцен за историју српског народа.

Музеј жртава геноцида институционално је почео са радом 1995. године. Стручна обрада и инвентарисање библиотечког фонда почело је 2006. године. Библиотека је регистрована кад су се за то стекли законски услови, 18. јула 2007. године, када је и уписана у Централни регистар Народне библиотеке Србије.

Од свог настанка до данас, Библиотека је расла и полице су се испуњавале књигама. За то читав музејски тим изражава посебну захвалност свим дародавцима, а било их је много. Иако на страницама ове публикације нису набројани сви, важно је нагласити да су сва имена дародаваца записана у музејским инвентарним књигама, (књ. I–V).

Први дародавци чије су књиге затечене у Музеју били су др Милан Булајић, др Драгоје Лукић, др Јефто Шашић и Бранко Бокан. Њима су се касније придружили Бранислав Божовић, Милан Басташић, Миленције Пешаковић, Велимир Иветић, Дајана Џонстон и многи други.

У књизи су представљене и сажете биографије првих дародаваца, нека од њихових ауторских дела и број публикација које су поклонили Библиотеци. Највећи број књига набављен је поклонима.

Успостављањем континуиране издавачке делатности Музеја, 2007. године почела је размена публикација са сродним институцијама. Не само што се и на тај начин фонд увећавао већ су, путем размене са Народном библиотеком Србије, музејска издања стизала у националне, универзитетске библиотеке и институте широм света.

Књиге су се повремено куповале, у зависности од расположивих средстава, а фонд се попуњавао и сопственим издањима и суиздаваштвом. У књизи је табеларно приказан број набављених публикација за период 2007–2022. године.

Књижни фонд Библиотеке највећим делом обухвата грађу у вези са Другим светским ратом, тј. историју Југославије и њених бивших република, ратне злочине, геноцид, логоре смрти, концентрационе логоре, војну литературу, мемоарску грађу, биографије, референсну збирку, итд.

Књиге се физички обрађују, инвентаришу и потом стављају на располагање корисницима. Поред запослених стручњака у Музеју, кроз Библиотеку је прошао већи број корисника различитих профила, попут историчара, историчара уметности, политиколога, правника, теолога и др. У књизи је табеларно приказан број корисника и коришћених књига у раздобљу од 2017. до 2022. године.

Рад Библиотеке Музеја жртава геноцида први пут је представљен у Сомбору 2008. године, у оквиру Секције библиотекара и књижничара Музејског друштва Србије.

Од тада до данас услови рада су се мењали, али фонд Библиотеке се непрестано увећавао. Од 2007. до 2022. године на разне начине набављено је 7.340 публикација, а до објављивања ове публикације у Библиотеци се налази више од 8.000 публикација.

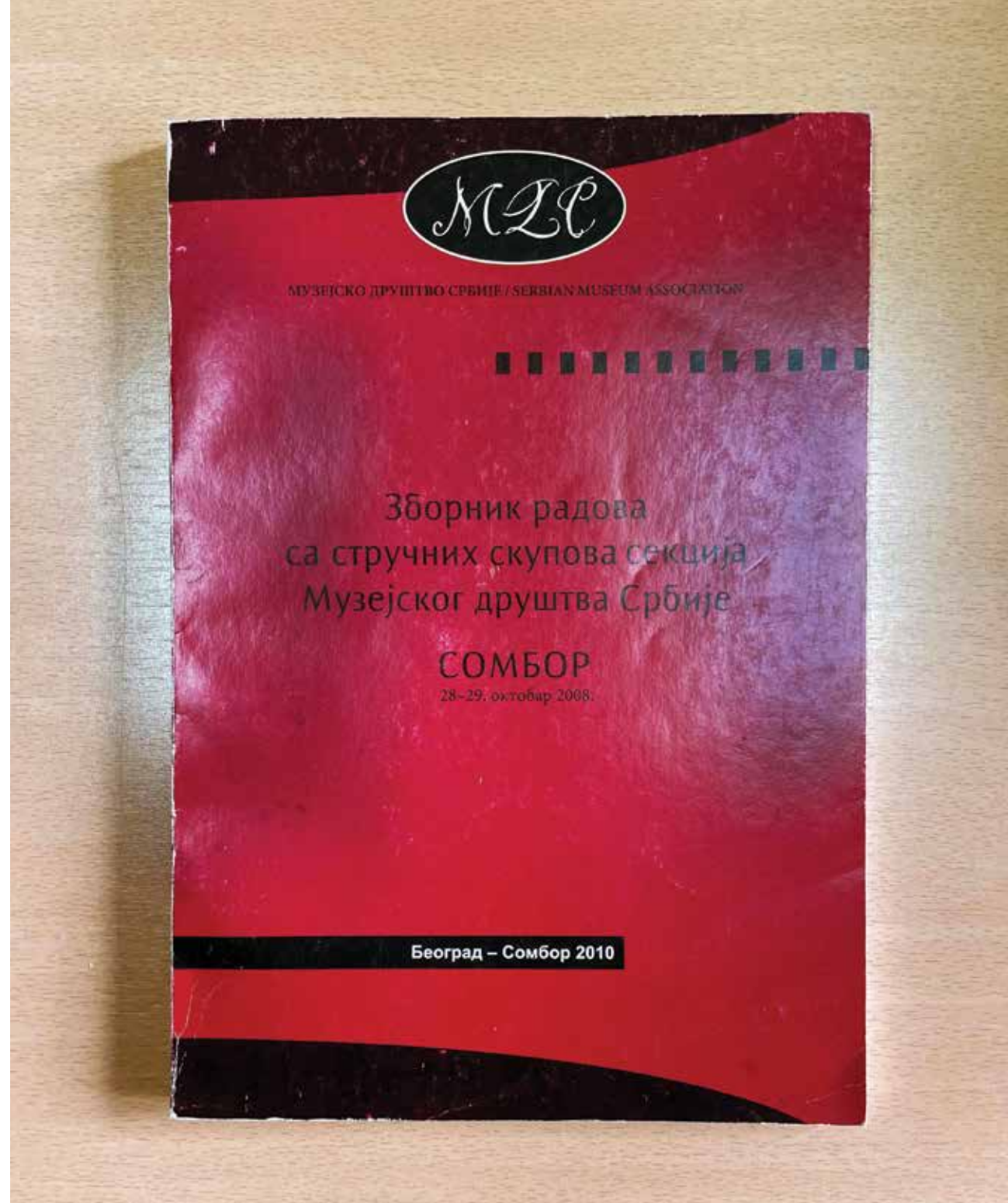
Крајем 2021. године, Библиотека је укључена у COBISS.SR (Кооперативни онлајн библиографски систем и сервис). Целокупни фонд Библиотеке се, од октобра 2022. године, налази у COBISS3 бази, видљив је и доступан корисницима и путем интернета.

Помоћ и подршку у настанку Библиотеке дали су појединци и установе. Неки од њих су: Јасмина Колаковић, Весна Булајић (Библиотека града Београд); Ивана Николић, Марина Стојковић (Народна библиотека Србије); Татјана Јовановић (Државни архив Србије); Сузана Срдновић (Архив Југославије); Сања Степановић Тодоровић (Српска академија наука и уметности); др Татјана Брзуловић Станисављевић (Универзитетска библиотека *Светозар Марковић*) и многи други.

Свима који су на било који начин дали свој допринос да Библиотека расте и напредује и овом приликом изражавамо истинску благодарност.

Иако наша Библиотека по броју публикација није велика, она је значајна и посебна по свом садржају, записаним сећањима и сведочанствима историје. Посебна је и због корисника који у њу долазе да истражују са надом да ће међу корицама књига сећања пронаћи неког свог блиског, познатог...

Прилози: (34), (35), (36), (37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7)

(34) Зборник радова са стручних скупова секција Музејског друштва Србије: Сомбор 28 – 29 октобар 2008, где је први пут представљена Библиотека.

(34) Collection of essays from professional meetings of sections of the Museum Society of Serbia: Sombor, 28-29 October 2008, where the Library was presented for the first time.

(36) Учесници семинара „Seminar for Archivists and Librarians from Serbia“ у музеју Yad Vashem у Јерусалиму, 2017. године.

(36) Participants of a seminar “Seminar for Archivists and Librarians from Serbia” in Yad Vashem in Jerusalem, 2017.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Сертификати са акредитованих семинара и стручних скупова у библиотечко–информационој делатности.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Certificates from accredited seminars and professional gatherings of librarian-archivist activity.

(35) Међународна конференција: „Информациона писменост и доживотно учење“, на којој сам први пут учествовала, одржана 05 – 07 октобра 2007. године на Филолошком факултету у Београду.

(35) International conference: “Information Literacy and Lifelong Learning” where we participated for the first time, held from 5-7 October 2007 at Philology Faculty in Belgrade.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Сертификати са акредитованих семинара и стручних скупова у библиотечко-информационој делатности.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Certificates from accredited seminars and professional gatherings of librarian-archivist activity.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7)

Сертификати са акредитованих семинара и стручних скупова у библиотечко-информационој делатности.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Certificates from accredited seminars and professional gatherings of librarian-archivist activity.

ЛИТЕРАТУРА

Књиге:

1. Бокан, Бранко. (1980). *Срез Сански Мост у НОБ: 1941–1945. 100-ине*. Сански Мост: Скупштина општине Сански Мост.
2. Brofi, Piter. (2005). *Biblioteka u dvadeset prvom veku: nove usluge za informaciono doba*. Beograd: Clio.
3. Bulajić, Milan. (prir.). (2003). *Deset godina Muzeja žrtava genocida nad Srbima, Jevrejima i Romima: (Beograd, 1992–2002)*. Beograd: Fond za istraživanje genocida; Stručna knjiga.
4. Vidović, Drago. (1964). *Opšta istorija biblioteka*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.
5. Бурић Мишина, Вељко. (2015). *Прве две деценије Музеја жртва геноцида*. Београд: Музеј жртва геноцида.
6. Бурић Мишина, Вељко. (2021). *Четврти века Музеја жртва геноцида*. Београд: Музеј жртва геноцида.
7. Лукић, Драгоје. (2008). *Драгоје Лукић – родитељ покошеног нараштаја*. Београд: Музеј жртва геноцида.
8. Симић, Наташа. (2022). *Библиографија издања Музеја жртва геноцида (1992–2022) = Bibliography of the editions of the Genocide Victims' Museum: (1992–2022)*. Београд: Музеј жртва геноцида.
9. Смиљанић, Илинка. (прир.). (2013). *Универзална децимална класификација: сажете таблице*. Београд: Народна библиотека Србије.
10. Чекић, М., Антонијевић, Н., Тутуновић Трифунов, Ј. (2019). *Логораши: споменница: шездесет година чувања сећања на злочине геноцида почињене у Независној Држави Хрватској током Другог светског рата*. Београд: Удружење логораша и потомака Јасеновац – систем логора геноцида у Независној Држави Хрватској; Музеј жртва геноцида.

Часописи:

1. Митрић, Марина. (2009). „Специјалне библиотеке у установама културе – стање и проблеми“. *Савремена библиотека*, (бр. 26), 41–48.
2. Митрић, Марина. (2009). „Специјалне библиотеке у Србији: категоризација и анализа“. *Инфоотека – часопис за библиотекарство и информатику*, (бр. 1–2), 35–49.
3. Настић, Оливера Д. и Гордана М. Рудић. (2022). „Музејске специјалне библиотеке у Србији“. *Баштина*, (св. 57), 238–250.
4. Настић, Оливера. (2014). „Секција музејских библиотекара и књижничара Музејског друштва Србије“. *Панчевачко читалиште*, (бр. 25), 24–28.
5. Трговац, Александра С. (2017). „Аутоматизација библиотека у Србији – историјски преглед“. *Библиотекар*, (св. 2), 101–112.
6. Тутуновић – Трифунов, Јасмина. (2021). „Специјална библиотека Музеја жртава геноцида: место образовања о страдању деце у ратовима“. *Верзал: часопис за културну баштину и науку о књизи*, (бр. 1), 69–79.
7. Шеатовић, Гордана. (2010). „Специјална библиотека Музеја жртава геноцида“. У *Зборнику радова са стручних скупова секција Музејског друштва Србије: Сомбор 28–29. октобар 2008*, 72–75. Београд – Сомбор: Музејско друштво Србије.

Интернет презентације:

1. Крсмановић, Момир. (2022). Биографија. Преузето 26.01.2023. са <https://sr.wikipedia.org/sr/>
2. Џонстон, Дајана. (2022). Биографија. Преузето 26.01.2023. са <https://sr.m.wikipedia.org/sr>

Закони и правилници:

1. Закон о оснивању Музеја жртава геноцида. (1992). Службени гласник Републике Србије, бр. 49/1992.
2. Закон о библиотечко-информационој делатности. (2011). Службени гласник Републике Србије, бр. 52/11.
3. Закон о музејској делатности. (2021). Службени гласник Републике Србије, бр. 35/2021, 96/2021.
4. Правилник о раду Библиотеке Музеја жртава геноцида. (2019), бр. 53/2019.
5. Правилник о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима. Службени гласник Републике Србије, бр. 47/13.

БИОГРАФИЈА

Гордана Шеатовић, рођ. Баборац

Рођена је 16. августа 1962. године у Новој Градишки, Хрватска. Одрасла је у славонском селу Доњи Богићевци где је завршила прва четири разреда основне школе. Друга четири разреда завршила је у Основној школи Мартин Трнка у селу Драгалић. Две године средњег усмереног образовања и Средњу управну школу похађала је у Новој Градишки. Након тога уписала је Педагошку академију, Одсек разредна настава, у Бањалуци. Стекла је звање наставника разредне наставе и 1982. године започела да ради у Основној школи Нада Драгосављевић у Окучанима. Ту је радила у Подручној школи Смртић – Ратковац све до 1991. године, када се, због ратних збивања, са породицом преселила у Београд.

У периоду од 2003. до 2005. године, радила је у Основној школи Раде Кончар у Земуну. Од 3. марта 2006. године ради у Библиотеци Музеја жртава геноцида. Стручни испит у библиотечко-информационој делатности положила је у мају 2007. године и стекла стручно звање виши књижничар.

Учесница је семинара *Seminar for Archivists and Librarians from Serbia* у Меморијалном центру Јад Вашем у Јерусалиму 2017. године. Похађала је бројне акредитоване семинаре из области библиотечко-информационе делатности: Специјална библиотека – центар

библиотечко-информационе делатности у привреди и јавним установама, 2015; Ауторско право у библиотечко-информационој делатности, 2017; Демократизација дигитализације у библиотекама, 2019; Претраживање дигиталне колекције – формирање и претраживање: теоријски и практични приступ, 2020; Библиотеке које људи желе: *Desing Thinking* методологија, 2022. Учествовала у *IFLA International Advocacy Programme* у Београду 2018. године.

У Зборнику радова са стручних скупова секција Музејског друштва Србије, Сомбор 28–29. октобар 2008. године, објављен је њен рад под насловом Специјална библиотека Музеја жртва геноцида, Београд – Сомбор: Музејско друштво Србије, 2010.

Удата је и мајка четворо деце.

Handwritten notes on the left side of the desk, including a list of names and dates. Visible text includes: "Miro", "Kosovo", "1998", "1999", "2000", "2001", "2002", "2003", "2004", "2005", "2006", "2007", "2008", "2009", "2010", "2011", "2012", "2013", "2014", "2015", "2016", "2017", "2018", "2019", "2020", "2021", "2022", "2023", "2024", "2025", "2026", "2027", "2028", "2029", "2030", "2031", "2032", "2033", "2034", "2035", "2036", "2037", "2038", "2039", "2040", "2041", "2042", "2043", "2044", "2045", "2046", "2047", "2048", "2049", "2050", "2051", "2052", "2053", "2054", "2055", "2056", "2057", "2058", "2059", "2060", "2061", "2062", "2063", "2064", "2065", "2066", "2067", "2068", "2069", "2070", "2071", "2072", "2073", "2074", "2075", "2076", "2077", "2078", "2079", "2080", "2081", "2082", "2083", "2084", "2085", "2086", "2087", "2088", "2089", "2090", "2091", "2092", "2093", "2094", "2095", "2096", "2097", "2098", "2099", "2100".

zaključenju sporazuma između dve sukobljene strane u ovoj etapi kosovske krize u kojoj još traje primirje uspostavljeno u oktobru, pošto je jedna od njih, i pored stalno ponavljanih izjava da su za "pregovore i političko rešenje problema Kosova", koje povremeno daju, ne pokazuje spremnost da odustane od svojih maksimalističkih programa za rešenje problema Kosova, ni za neko "prelazno" rešenje - a pogotovo ni konačno rešenje.

Nema, za sada, na vidiku onog jedinog uslova koji neosporno mogao da spreči obnavljanje rata na Kosovu. Taj uslov je dolazak jakih vojnih snaga međunarodne zajednice na Kosovo u mirovnu misiju, slično kao u Bosni, gde se još nalaze i nezrevo je koliko dugo će još ostati.

Iskustvo stečeno u Bosni ubedljivo je pokazalo da je veoma skupo košta i narode koji se to tiče i međunarodnu zajednicu, oklevanje da se u Savetu bezbednosti takva odluka blagovremeno donese, a potom sprovede u kratkom roku. Na Kosovu, svetskim, koštaće još skuplje nego u Bosni, naročito međunarodnu zajednicu, ako se i u kosovskoj krizi ponovi slično kolebanje i oklevanje.

U slučaju obnavljanja rata, međunarodna zajednica će, inače, morati da uplije u rešavanje Kosovske krize je već otvoreno internacionalizovana, tj. postala je međunarodni problem, kao jedno od kriznih žarišta opasnih za mir u Evropi i svetu.

Može se sa sigurnošću računati da bi tek tada strane u sukobu sa potrebnom ozbiljnošću i odgovornošću ušle u pregovore i da bi, uz posredovanje međunarodne zajednice, došlo do sporazuma o rešenju problema Kosova, kakvo je u datim unutrašnjim i međunarodnim uslovima moguće i ostvarivo. Neće imati kud, neće imati drugog izlaza, nego da u pregovorima učine neophodne ustupke od svojih sadašnjih krutih stavova i programa i krenu na kompromise. Tad će se doći do "prelaznog rešenja", uključujući i privremeni državni status Kosova u postojećim državnim granicama SR Jugoslavije - što je beskompromisan zahtev međunarodne zajednice sve do danas.

Što se tiče roka trajanja "prelaznog rešenja" od tri godine, prema dosadašnjim varijantama nacrtu sporazuma američkog ambasadora Kristofera Hila, smatram da je taj rok svesile kratak. Mislim da su gospodinu Hilu poznata međunarodna iskustva u slučajevima sličnim slučaju Kosova i da bi mudro postupio ako bi dve sukobljene strane privoleo da prihvate rok od najmanje pet godina.

Imam u vidu i najbliže iskustvo kakvo predstavlja sporazum između Ruske Federacije i Republike Čečenije, kojim je okončan brutalni rat u Čečeniji. Po tom sporazumu tek 2001. godine, tj. tek po iseku pet godina od potpisivanja sporazuma, ruska i čečenska strana će se sporazumeti o konačnom državnom statusu Republike Čečenije - a do tada ova republika ostaje u sastavu Ruske Federacije kao što je bila i pre rata u Čečeniji.

Rok od pet godina bio bi dovoljan da svaka strana proveri kakvi bi odnosi između njih najbolje rešavali pitanja njihovih kratkoročnih i dugoročnih nacionalnih interesa. U tom roku one mogu nizom koraka i mera za razvoj uzajamnih veza i saradnje, posebno u pojedinim oblastima života od zajedničkih interesa, da provere na praktičan

oslobođeni da li mogu ostati da žive u zajedničkoj državi i u kojem obliku države, savezne države ili saveza država.

Toliki rok bi omogućio da se, u odnosima između srpskog i albanskog naroda u prvom redu, ublaže netrpeljivosti i mržnje, da oslabe osećanja uzajamnog nepoverenja i neprijateljstva, da se u masama naroda na obe strane proširi svest o potrebi i značaju mira i saradnje u obostranom i zajedničkom interesu u sadašnjosti i budućnosti.

30. decembra 1998.

WORDS OF GRATITUDE

I would like to express my gratitude to the management of the Genocide Victims Museum and Director Dejan Ristić for the trust shown and the opportunity to write this book. I thank my longtime colleague Jasmina Tutunović Trifunov, from whom this idea originated and who believed in me even when I myself did not. I would especially like to thank my young colleague Gavra Burazor, whose sincere advice and aid were precious to me. I owe my gratitude to my colleague PhD Nikola Radosavljević, who edited this book graphically. Hereof, I would also like to thank my colleague PhD Nenad Antonijević, a sort of encyclopedia of the Museum, whom I was able to ask anything without any reserve from the first day and who always knew how to give me a useful advice.

There are many of my colleagues whom I should thank, who were my support and who selflessly helped me at the beginning and during my work in the Library during all these years.

I am thankful to everyone from the bottom of my heart.

Dedicated to

Lana, Sanja, Nataša and Danilo

*A librarian is a person for whom books are such food,
passion, destiny, love, enjoyment, rapture, adventure and daring,
as the sea is to the sailor, the land to the peasant, the plants to the
gardener.*

*For a scientist, a book is just matter: he looks at it, reads it, quotes it
and puts it away;*

for a poet, a book is only a work: he creates it and forgets it;

for a teacher it is only a tool: he uses it and continues to teach;

*for the common man it is only an industrial commodity: he reads and
enjoys it.*

*No one takes a book like a librarian, so quietly and lightly,
the way a man approaches only eternal things: the sea, the woman,
the earth.*

*No one knows what it means to sit down with a good author,
open the book randomly and delve into it.*

Write marginalia, make notes,

to put a book into a pocket,

lean sideward, sit down,

read aloud and underline important words.

*(Béla Hamvas, *The Anatomy of Melancholy*)*

A close-up photograph of a library shelf. The shelf is filled with a row of approximately 15 thick, old books with worn, brownish-gold covers. The books are standing upright, and their spines are visible. The shelf itself is made of a dark, textured material, possibly metal or wood. Below the books, there is a small, rectangular label with a black border and white text. The text on the label reads "82-94 Хронике. Мемоари. Дневници". The background shows other shelves in the library, filled with more books, creating a sense of a vast collection.

82-94 Хронике. Мемоари. Дневници

ABOUT THE MUSEUM

The Genocide Victims Museum was established by the Law on the Establishment of the Genocide Victims Museum (Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 49/92 of July 16, 1992) with its original headquarters in Kragujevac, and all of its activities, except for accounting, took place in Belgrade, where there are also the working premises of the Museum, at the address no. 11/ III Trg Nikole Pašića.

The museum, after unusually long preparations, started institutional work only in 1995. With the decision on the change of headquarters (August 4, 2021), the Museum was entered in the registry of the Commercial Court in Belgrade, in the registry insert no. 5 - 2060 - 00, and since then the complete activity of the Museum has been taking place in Belgrade.

It was founded in order to permanently remember the victims of war crimes, crimes against humanity and the crime of genocide committed by the Croatian state (NDH* - Independent State of Croatia) against Serbs, Jews, Roma in the Second World War, as well as to remember the members of other Yugoslav peoples and national minorities who were destructed without any guilt during the same period as a result of war crimes and crimes against humanity committed against them.

The museum deals with the collection, processing, preservation, study and presentation of data and materials about the genocide against the Serbian people in its ethnic and state areas, about the Holocaust and

the genocide against the Roma (Samudaripen), as well as about the human losses and suffering of members of the Serbian people in the wars during throughout the 20th century in the Yugoslav territories. It refers to the collection, processing and storage of data important for determining the inspirers, organizers, perpetrators of crimes, commanders and accomplices responsible for the committed crime of genocide. The museum also collects, processes and stores data on the rescuers of victims of genocide and mass destruction.

The museum ensures the use of cultural-historical material and the knowledge it possesses for cultural, educational, informational and other purposes through the exhibition of material in the framework of exhibitions, lectures, publications and projects. At the same time, this unique cultural institution of first-rate national importance organizes and works to mark the places of destruction of victims in camps, pits and other places of execution.

Significant activities are carried out within the program tasks of the Museum. One of them is the revision of the list of Victims of War 1941-1945 from the year of 1964. The aim of this activity is to identify the victims of the war by name with full identification, regardless of their national, religious, ethnic, ideological and military-formation affiliation. The Museum's database of victims of the Second World War contains about 670,000 identified persons.

The museum has significant collections and holdings. It has over 200,000 documents from the Second World War, more than 20,000 documentary photographs, a collection of video and audio recordings with more than 200 hours of material, as well as a collection of works of art, objects, weapons, as well as original documents and objects of inmates from the NDH camps, but also those from the Third Reich.

Experts of the Genocide Victims Museum implement numerous programs in the field of scientific research, culture, education, art, publishing and information in the country and abroad. They actively participate in international and domestic scientific conferences and gatherings and publish professional studies in the most important scientific

publications. The Genocide Victims Museum was the organizer and co-organizer of many scientific gatherings, and in the realization of projects it cooperates and exchanges experiences with museums, institutions and individuals, both in the country and in the world.

The museum participated in the realization of numerous films, and in its production, it recorded several documentaries and documentary-feature films about the camps in Jasenovac, the destruction of civilians in the Independent State of Croatia (NDH); the last in the series are documentary-fiction works dedicated to preserving the dignified memory of the victims of the mass shootings in Kragujevac, October 1941, under the title *Serbia Greater Than Fear: a Lecture on Silence by professor Pavlović*, as well as *Hilda Dajč's Fifth Letter*, both directed by Ivica Vidanović.

The museum has a rich publishing activity. It has published more than 180 publications so far, as publisher or co-publisher. Given that the Museum, even after more than thirty years since its establishment, does not have its own exhibition space, dozens of exhibitions have been organized in the country and abroad. In this way, the public was presented with information about the suffering of the members of the Serbian people and about the numerous crimes committed against them during the Second World War, and above all about the crime of genocide that was carried out against the Serbs by the Croatian state during that tragic period.

By the Law on Culture, the Genocide Victims Museum became the parent institution of the Republic of Serbia responsible for nurturing the culture of memory of the victims of the genocide committed by the Croatian state against Serbs, Jews and Roma during Second World War, and by the Law on Museum Activities, the Museum became the parent museum for nurturing culture memories of the victims of the genocide committed against the members of all three aforementioned nations.

The law establishing the Genocide Victims Museum established April 22 as the Museum Day, which commemorates the heroic breakthrough of prisoners of the NDH concentration and death camp system in Jasenovac, which took place on that date in 1945.

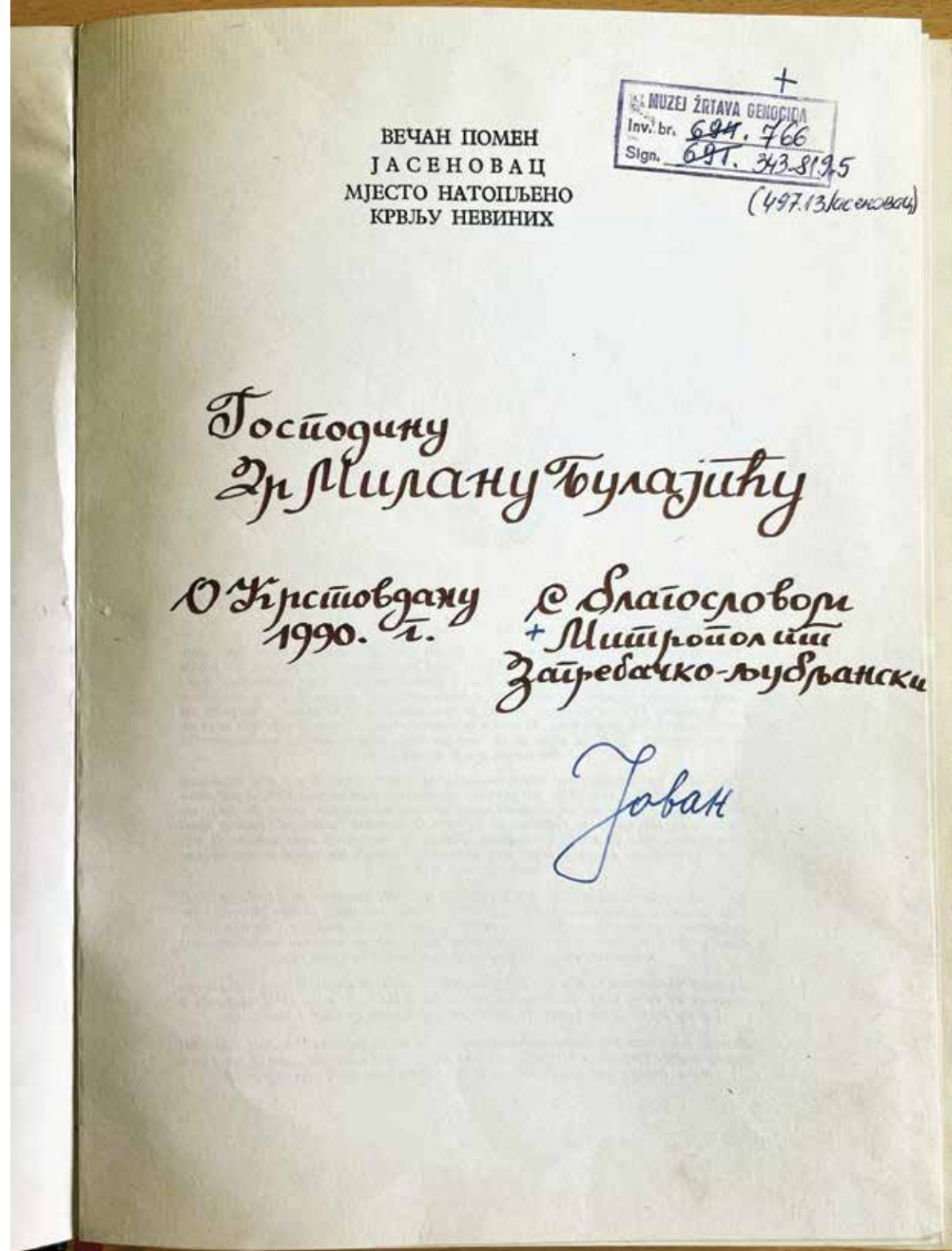
The same date (April 22) was established by the Law on the Establishment of the Genocide Victims Museum and the Law on State and Other Holidays in the Republic of Serbia as the National Day of Remembrance for the Victims of the Holocaust, Genocide and Other Victims of Fascism in the Second World War. In this way, the Republic of Serbia became the first country in the world to officially, back in 1992, establish its own National Day of Remembrance for the victims of genocide committed against Serbs, Jews and Roma during that tragic period.

On this occasion, let us remind you that the General Assembly of the United Nations, in November 2005, established the International Day of Remembrance for the victims of the Holocaust by a special resolution and called on all member states to establish their own National Day of Remembrance. Let us recall that the Republic of Serbia did this in 1992.

The museum also commemorates January 27 - the International Day of Remembrance for the Victims of the Holocaust, as well as December 16 - the National Day of Remembrance of Roma Victims in the Second World War, which was established at the initiative of historian Dejan Ristić. (01), 01(1), 01(2)

ABOUT THE LIBRARIES

Libraries are one of the hallmarks of civilization. People who are interested in the truth about their past and who are committed to freedom of expression have a need for libraries. Library holdings and collections should stimulate the mind, provoke original thinking and suggest new ways of looking at the world. Libraries are at the center of the development of the information society because they are essential for the information of citizens, for their training and individual development. They are necessary for the development of education, science, art and culture. They are the initiator of the overall development of a free democratic civil society.

01(2). Посвета митрополита загребачко – љубљанског Јована на поклоњеној књизи о Јасеновцу.

01(2) A present book about Jasenovac with inscription by Metropolitan of Zagreb and Ljubljana Jovan.

Libraries deal with the collection, processing, protection, storage and provision of library material and the information it contains. Libraries, according to the content of library and information materials and sources, as well as according to the user profile, can be divided into:

1. National libraries
2. Public libraries
3. School libraries
4. Higher education libraries
5. University libraries
6. Libraries of scientific institutes and institutions
7. Special libraries
8. Information centers at other institutions, organizations or associations.

ABOUT THE SPECIAL LIBRARIES

Special libraries are part of those legal entities whose library activity is not primary. They are formed within cultural, educational, research, scientific, professional and other institutions. They contribute to the development of the parent institution and the continuous monitoring of social and scientific-technological development in the area to which they belong.

According to the type of organization in which they are part, we distinguish several categories of special libraries: in scientific and scientific-research organizations, in cultural institutions, state bodies, health and social protection institutions, economic subjects (enterprises) of different activities, in organizations representing different forms citizen

associations (associations and other non-governmental organizations, endowments and foundations, political organizations).

In contrast to special libraries in scientific and research organizations that emphasize the topicality of materials, special libraries in cultural institutions store older editions that are important for the study of the cultural-historical past. (Mitrić M. (2009). Special libraries in Serbia: cataloging and analysis. Infoteka, no. 1–2, 35–49)

The development of special libraries and their operations depends on the parent institution in which they are located. They are intended for a narrow circle of users, namely employees of the home institution, researchers, students, professors, high school students and others.

Holdings of these libraries range from 10,000 to 30,000 publications. The work of special libraries in Serbia is regulated by legal acts (Law on Library and Information Activities; Rulebook on national standards for performing library and information activities and Guidelines for special libraries in Serbia).

REGISTRATION AND BEGINNING OF WORK OF THE LIBRARY OF THE GENOCIDE VICTIMS MUSEUM

The special library of the Genocide Victims Museum, with a total initial holding of 2,886 library units and one senior librarian, was registered in the Central Register of the National Library of Serbia based on Decision 0101 number SP 4588/76-1 dated July 18, 2007. Its home library is the Belgrade City Library. (02), 02(1), 02(2)

The special library of the Genocide Victims Museum was established thanks to the great effort, work and patience of the employees, with the desire to be a strong help in scientific work and research, both for experts of the Genocide Victims Museum, and for all interested users:

historians, high school students, students, professors, researchers studying the history of the Serbian people during the 20th century.

Although it was established by a special law back in 1992, the Museum started operating only three years later. The books brought to the Museum by its first director, PhD Milan Bulajić, began to be arranged on the metal shelves, which arrived from the State Archives of Serbia. Over time, material arrived and the holding was mainly formed thanks to donated books.

A precious gift found in the Museum was the Holdings of Dragoje Lukić and Špiro Lagator. A large number of books were donated by: General Jefto Šašić, His Eminence the Serbian Orthodox Bishop of Pakrac-Slavonia, Kyr Jovan, Prof. PhD Veljko Đurić Mišina, Dejan Ristić, Branko Bokan, Branislav Božović, Milan Bastašić, Milentije Pešaković, Velimir Ivetić, Diana Johnston and others.

As books arrived in increasing numbers, there was a need for their professional processing. Due to the importance of scientific and professional literature in the scientific, educational and informative activities of the Museum, it was necessary to hire a specialist (senior librarian Gordana Šeatović) in order to arrange the book collection, professionally process it and make it available to users.

Thus, in March 2006, work began in the still unregistered Library. The library occupied a modest space, measuring only 25 m². The room where the holding was housed was shared with the space intended for storing archival materials. Other equipment in the Library included a librarian's desk with a computer and a large reading table with four seats for users.

The first days were spent getting to know and sorting the materials and cleaning the books. This was followed by professional seminars at the National Library of Serbia and preparations for taking the professional exam. In the meantime, the physical processing and inventory of the books has also been started. Since the Inventory Book was not found in the Library, the records were, according to the recommendation of

02(1) Први печат Библиотеке, 2007. године са седиштем у Крагујевцу.

02(1) The first Library seal, 2007 seated in Kragujevac.

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА, Кнез Милошева 34
 Контакт: центар 202 40 00, факс 202 40 88
 www.biblioteka.gov.rs, www.knjazmilo.gov.rs

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА
 Бр. 3321
 19. 07. 2007. год.
 БЕОГРАД, Кнез Милошева бр. 34
 Тел. 20 24 000

Музеј жртава геноцида

Директору

Београд, Трг Николе Пашића бр.7, Стари град

У прилогу акта достављамо Вам решење о упису Библиотеке ваше радне организације у регистар специјалних библиотека.

Према члану 26 Закона о библиотечкој делатности (Службени гласник РС 34/94) Библиотека града Београда као матична за подручје Београда формирала је регистар специјалних библиотека. На основу примљене документације донето је решење о регистрацији Ваше специјалне библиотеке, које Вам шаљемо у комплету са обрађеном пријавом.

Напомињемо да је један примерак обрађене пријаве са решењем прослеђен Народној библиотеци Србије.

Захваљујемо на сарадњи и срдечно Вас поздрављамо.

Прилог:
1 комплет пријаве са решењем

Београд, 18.07.2007. год.

Директор
БИБЛИОТЕКЕ ГРАДА БЕОГРАДА

Јован Радуловић
Јован Радуловић

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА, Кнез Милошева 34
 Контакт: центар 202 40 00, факс 202 40 88
 www.biblioteka.gov.rs, www.knjazmilo.gov.rs

чл. 26. ст. 1. тач. 1. Закона о библиотечкој делатности
(РС бр. 34/94) и чл. 5. Правилника о садржини и начину
иблиотека (Службени гласник РС бр. 63/94)

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА

отека по захтеву за упис у регистар библиотека, доноси

РЕШЕЊЕ

ибблиотека упише:

БИБЛИОТЕКА

Музеја жртава геноцида

Трг Николе Пашића бр. 71

БЕОГРАД

ОПШТИНА Стари град

Тротив овог Решења може се изјавити жалба
Народној библиотеци Србије у року од 8 дана

0101 Број СП-4588/76-1

18.07.2007. године

У Београду

Директор
Библиотеке града Београда

Јован Радуловић
Јован Радуловић

Број пријаве: **СП-4588/76**

Библиотека

ПРИЈАВА
ЗА УПИС У РЕГИСТАР
БИБЛИОТЕКА
(организационе јединице других
организација које обављају
библиотечку делатност)

МУЗЕЈ ЖРТАВА ГЕНОЦИДА
УПИС БИБЛИОТЕКЕ У РЕГИСТАР СПЕЦИЈАЛНИХ БИБЛИОТЕКА

недеће исправе (копије)

организационе јединице за обављање библиотечке делатности
други акт организације која је основач
удски регистар организације у чијем је саставу организациона јединица
руководиоца организационе јединице за обављање библиотечке делатности

се на основу ове пријаве и приложених доказа изврши упис организационе јединице
у регистар библиотека.

Потпис овлашћеног лица
Јован Радуловић

the parent Library of the City of Belgrade, kept electronically, on forms that contain all the data prescribed by the Rulebook on the records of library materials. After the inventory, the books were arranged according to the professional groups of the UDC (universal decimal classification) system, on metal and combined (metal-wood) shelves that had non-standard dimensions. Within the groups, the books are arranged in alphabetical order, and the labels of the professional groups from the UDC system are highlighted on the shelves.

After inventorying, arranging the books on the shelves and passing the professional exam, in 2007 the conditions were created for the registration of the Library, which was done in the same year. (03), 03 (01)

BOOK HOLDINGS OF THE LIBRARY

The book holdings, for the most part, consists of monographic publications. The holdings includes material related to the Second World War (history of Yugoslavia and its republics), war crimes and the crime of genocide committed against Serbs, Jews and Roma in the entire territory of the Independent State of Croatia, concentration camps and death camps; then, the holdings contain books on military history (military issues, armed forces, war operations, etc.), memoirs, monographs of places, biographies, publications related to internal and international politics, political parties and movements, intelligence services, as well as reference materials (encyclopedias, lexicons, dictionaries and manuals), books with lists of victims of the war (1941-1945) from the territory of the former Yugoslavia, etc.

In recent times, the acquisition of material related to the First World War and the wars of Yugoslav succession has begun. In addition to publications in the Serbian language, which make up the largest part of the holdings, the Library also has books in foreign languages, out of which

(03) Прва фотографија Библиотеке почетком 2008. године.

(03) The first photograph of the Library, beginning of 2008.

the most represented publications are in English, followed by German, French, Macedonian and Italian.

In addition to monographic publications, the Library also has more than 350 library units of serial publications in its holdings, which are mainly periodicals related to the history of the 20th century. (04)

Since the main tasks of the Genocide Victims Museum are the collection, processing and presentation of data on the victims of the Second World War in the territory of Yugoslavia, the Library's holdings also contain various publications with listed war victims.

Some of them are:

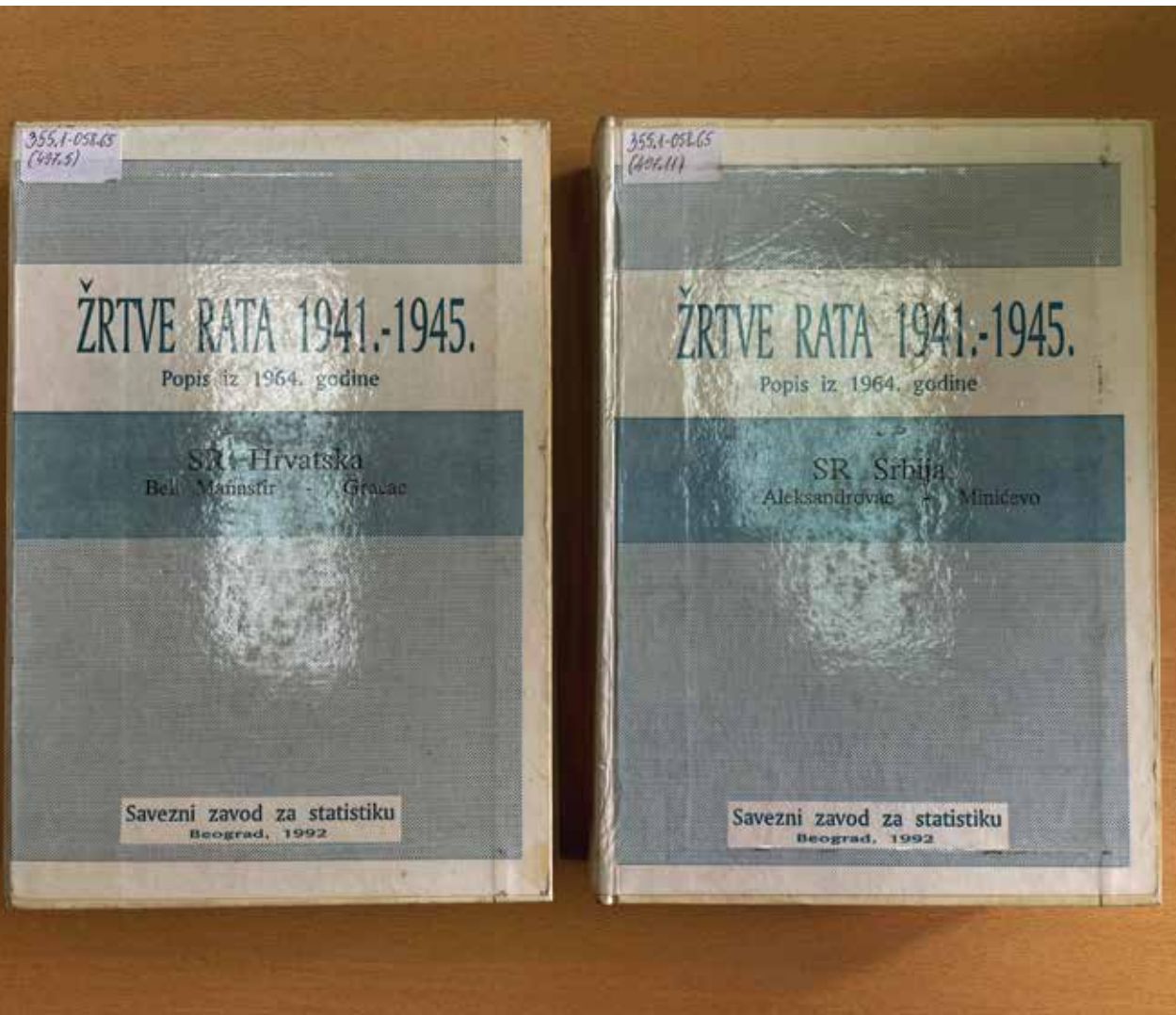
1. *Žrtve rata 1941–1945: popis iz 1964. godine*. Beograd: Savezni zavod za statistiku, 1992. (*Victims of the war 1941–1945: census from 1964*: Belgrade: Federal Bureau of Statistics, 1992).

2. *Žrtve rata 1941–1945: popis iz 1964. godine*. Beograd: Savezni zavod za statistiku, 1992. (*Victims of the war 1941–1945: census from 1964: Ustasha Camp Jasenovac*. Belgrade: Federal Bureau of Statistics, 1992).

3. *Žrtve rata 1941–1945: popis iz 1964. godine*. Beograd: Savezni zavod za statistiku, 1992. (*Victims of the war 1941–1945: census from 1964: children*. Belgrade: Federal Bureau of Statistics, 1992).

4. *Poimenični popis žrtava Koncentracijskog logora Jasenovac 1941–1945*. Jasenovac: Spomen-područje Jasenovac, 2007 (*List of victims of Jasenovac Concentration Camp 1941–1945*. Jasenovac: Jasenovac Memorial Area, 2007).

5. *Logor Banjica: logoraši: knjige zatočenika koncentracionog logora Beograd – Banjica 1941–1944*, Beograd: Istorijski arhiv Beograda, 2009 (*Banjica Camp: inmates: books of prisoners of concentration camp Belgrade – Banjica 1941–1944*, Belgrade: Historical Archives of Belgrade, 2009).

05 (1) Део публикација са списковима жртава рата 1941 – 1945. године.

05 (1) A part of publications with lists of war victims 1941-1955.

6. *Lukić, Dragoje. Bili su samo deca: Jasenovac grobnica 19.432 devojčice i dečaka. Banja Luka: Grafomark; Beograd: Muzej žrtava genocida, 2000 (Lukić, Dragoje. They Were Only Children: Jasenovac tomb 19,432 girls and boys. Banja Luka: Grafomark; Belgrade: Genocide Victims Museum, 2000).*

7. *Zatezalo, Đuro. Jadovno, kompleks ustaških logora 1941. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2007 (Zatezalo, Đuro. Jadovno, complex of Ustasha camps in 1941. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2007).*

8. *Žrtve u Sremu (1941–1945). Novi Sad: Arhiv Vojvodine, 2021 (Victims in Srem (1941–1945). Novi Sad: Archives of Vojvodina, 2021).*

9. *Brkić, Staniša. Ime i broj. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2021 (Brkić, Staniša. Name and number. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2021).*

10. *Krejaković, Silvija. Identiteti: Kraljevo oktobra 1941. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2021 (Krejaković, Silvija. Identities: Kraljevo October 1941. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2021).*

11. *Žrtve odbrambeno-otadžbinskog rata (1991–1995). Banja Luka: Republički centar za istraživanje rata, ratnih zločina i traženje nestalih lica, 2019 (Victims of the defensive-patriotic war (1991–1995). Banja Luka: Republic Center for Research on War, War Crimes and Search for Missing Persons, 2019). (05) 05(1)*

Some of the more important publications that the Library has in its collection are:

1. *Zbornici dokumenata i podataka o narodnooslobodilačkom ratu jugoslovenskih naroda. Beograd: Vojnoistorijski institut, (tom 1–15), 1949–1974. (Collections of documents and data on the national liberation war of the Yugoslav peoples. Belgrade: Institute of Military History, (volumes 1–15), 1949–1974).*

2. *Vojna enciklopedija. Beograd: Vojnoizdavački zavod, (knj. 1–10), 1970–1976. (Military encyclopedia. Belgrade: Vojnoizdavački zavod, (vol. 1–10), 1970–1976).*

3. *Saopštenja o zločinima italijanskih i nemačkih okupatora. Beograd: Državna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, br. 1–6, 1944. (Announcements about the crimes of the Italian and German occupiers. Belgrade: State commission for determining the crimes of the occupiers and their helpers, no. 1–6, 1944).*

4. *Saopštenja o zločinima okupatora i njihovih pomagača. Beograd: Državna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, br. 7–33, 1945. (Announcements about the crimes of the occupiers and their helpers. Belgrade: State commission for determining the crimes of the occupiers and their helpers, no. 7–33, 1945).*

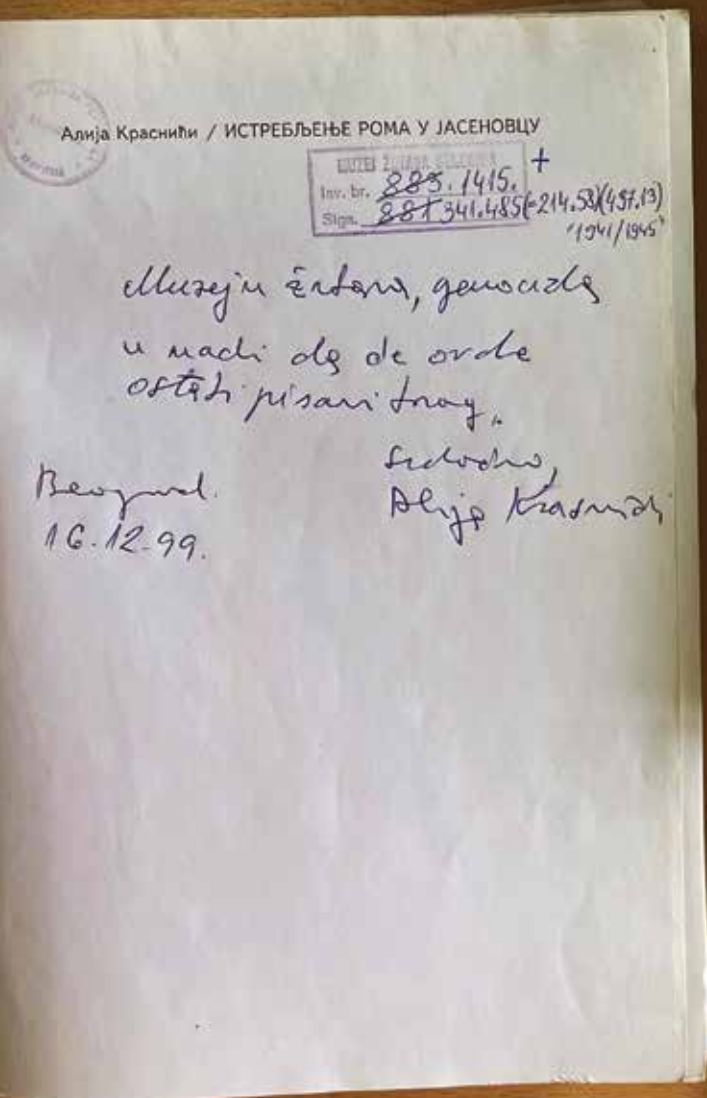
5. *Saopštenja o zločinima okupatora i njihovih pomagača, Beograd: Državna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, br. 66–93, 1946. (Statements on the crimes of the occupiers and their helpers, Belgrade: State Commission for the determination of the crimes of the occupiers and their helpers, no. 66–93, 1946).*

6. *Tko je tko u NDH. Zagreb: Minerva, 1997. (Who is Who in NDH. Zagreb: Minerva, 1997).*

7. *Istorija srpskog naroda. Beograd: Srpska književna zadruga, (knj. 1–10), 1994. (History of the Serbian people. Belgrade: Serbian literary association, (books 1–10), 1994).*

8. *Nemačka obaveštajna služba. Beograd: Državni sekretarijat za unutrašnje poslove FNRJ, (knj. 1–8), 1959. (German intelligence service. Belgrade: State Secretariat for Internal Affairs FNRJ, (vol. 1–8), 1959).*

9. *Srpska bibliografija: knjige 1868–1944. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 1989. (06), 06(1), 06(2) (Serbian bibliography: books 1868–1944. Belgrade: National Library of Serbia, 1989. (06), 06(1), 06(2))*

06(2) Књиге о логорима Аушвиц, Маутхаузен и Јасеновац.

06(2) Books about Auschwitz, Mauthausen, and Jasenovac camp.

In its collection, the Library has a large number of biographies of politicians, national heroes, statesmen, war criminals and other historical figures such as:

1. Balen, Šime. *Pavelić*. Zagreb: Hrvatska seljačka tiskara, 1952. (Balen, Šime. *Pavelić*. Zagreb: Croatian peasant's printhouse, 1952).
2. Ličina, Đorđe. *Andrija Artuković, Vjekoslav Luburić, Ksaver Deva, Vančo Mihailov*. Zagreb: Centar za informacije i publicitet, 1985. (Ličina, Đorđe. *Andrija Artuković, Vjekoslav Luburić, Ksaver Deva, Vančo Mihailov*. Zagreb: Center for Information and Publicity, 1985).
3. Ćirković, Sima. *Marsejski krst kralja Aleksandra*. Beograd: Intime, 1994. (Ćirković, Sima. *Marseille Cross of King Alexander*. Belgrade: Intime, 1994).
4. Jan, Keršo. *Hitler: Hibris: 1889–1936*. Beograd: Utopija, 2003. (Jan, Kershaw. *Hitler: Hubris: 1889–1936*. Belgrade: Utopia, 2003).
5. Jan, Keršo. *Hitler: Nemezis: 1936–1945*. Beograd: Utopija, 2004. (Jan, Kershaw. *Hitler: Nemesis: 1936–1945*. Belgrade: Utopia, 2004).
6. Dimitrijević, Bojan. *Đeneral Mihailović – biografija*. Beograd: Institut za savremenu istoriju, 2004. (Dimitrijević, Bojan. *General Mihailović - biography*. Belgrade: Institute for Contemporary History, 2004).
7. Obrenović, Natalija, kraljica. *Moje uspomene*. Beograd: Srpska književna zadruga, 2006. (Obrenović, Natalija, the Queen. *My memories*. Belgrade: Serbian literary cooperative, 2006).
8. Ljušić, Radoš. *Princip Gavrilo (1895–1918): o gled o nacionalnom heroju*. Beograd: Novosti, 2014. (Ljušić, Radoš. *Princip Gavrilo (1895–1918): essay on a national hero*. Belgrade: Novosti, 2014).

9. Dimitrijević, Bojan. *Ranković: drugi čovek*. Beograd: Vukotić Media, 2020. (Dimitrijević, Bojan. Ranković: Another Man. Belgrade: Vukotić Media, 2020).

In addition to useful and valuable post-war editions, the Library contains a certain number of books from the pre-war and war period. Some of them are:

1. Johansen, Ernst. *Zapadni front*. Beograd: Izdanje Nedelje, 1931. (Johansen, Ernst. *Western Front*. Belgrade: Izdanje Nedelje, 1931).

2. Iskruljev, Toša. *Raspeće srpskog naroda u Sremu 1914. godine i Madžari; Sa madžarske granice; Baja Triangle; Szentendre*. Novi Sad: Štamparija i knjigoveznica Jovanović i Bogdanov, 1936. (Iskruljev, Toša. *Crucifixion of the Serbian people in Srem in 1914 and Hungarians; From the Hungarian border; Fairy triangle; Saint Andrew*. Novi Sad: Jovanović i Bogdanov printing house and bookbinder, 1936).

3. Debne, Mari-Ežen. *Rat i ljudi*. Beograd: Prosveta, 1938. (Debeney, Marie-Eugène. *War and people*. Belgrade: Prosveta, 1938).

4. Bzik, Mijo. *Ustaška pobjeda u danima ustanka i oslobođenja*. Zagreb: Glavni ustaški stan, 1942. (Bzik, Mio. *Ustasha victory in the days of the uprising and liberation*. Zagreb: Main Ustasha's Headquarters, 1942).

5. Čolaković, Rodoljub. *Iz partizanskog dnevnika*. Beograd: Novo pokoljenje, 1944. (Čolaković, Rodoljub. *From the partisan diary*. Belgrade: New Generation, 1944).

6. *Narodno-oslobodilačka borba u zarobljeničkim logorima: 1941–1945*. Beograd: Antifašistički odbor bivših zarobljenika, 1945 (*National liberation struggle in prison camps: 1941–1945*. Belgrade: Anti-Fascist Board of Former Prisoners, 1945).

7. Dončević, Ivan. *Bezimeni: priče iz oslobodilačkog rata*. Zagreb: Vjesnik, 1945. (07) (Dončević, Ivan. *Nameless: stories from the liberation war*. Zagreb: Vjesnik, 1945 (07))

It can be concluded that the Library has a rich and varied holdings, important for research, writing scientific and seminar papers, recording of reports, documentaries, preparing exhibitions, etc.

PROCUREMENT

Donors

Publications are acquired by gift, exchange, purchase, and since the Museum is also engaged in publishing activities, the holding is filled with its own publications. The Library holding is mostly filled with donated books. In this place, we will take a closer look at the first donors of the Library:

PhD Milan Bulajić (Vilusi near Nikšić, 1928 – Belgrade, 2009)

He was an expert in the field of genocide research and the initiator of the idea of founding the Genocide Victims Museum, as well as its first director. He founded the Genocide Research Holding and was the first coordinator of the International Commission for Establishing the Truth about Jasenovac. He wrote a large number of original works, 67 of which were published. Some of his author's works that are in the Library's collection are:

Jasenovac na sudu: sudenje Dinku Šakiću, 2001. (Jasenovac on trial: the trial of Dinko Šakić, 2001);

Ustaški zločini genocida i sudenje Andriji Artukoviću 1986. godine, 1988. (Ustasha crimes of genocide and the trial of Andrija Artuković in 1986, 1988);

Jasenovački mit Franje Tuđmana, 1994 i dr. (Jasenovac myth by Franjo Tuđman, 1994 and others).

There are 332 donated books in the Library. (08)

Dragoje Lukić (Miloševo Brdo near Gradiška, 1928 – Belgrade, 2005)

He was a participant in the National Liberation Struggle (NOB), historian and publicist. He studied the destruction of children in NDH. He especially dealt with the destruction of children from Kozara, since he himself was one of them.

He donated as many as 90 boxes of important archival material to the Genocide Victims Museum, and 711 books to the Library, including his own works.

For the book *Bili su samo deca* (*They Were Only Children*), he received a golden plaque from *Večernje Novosti* for the *Most Noble Feat* in 2000. The book contains a list of the names of 19,432 girls and boys between the ages of 0 and 14 who died. (*Dragoje Lukić: otac pokopanog naraštaja* (*Dragoje Lukić: Parent of the Mowed Down Generation*), bibliographic note, p. 345 - 346). The Genocide Victims Museum dedicated to Dragoje Lukić the book *Dragoje Lukić: otac pokopanog naraštaja* (*Dragoje Lukić: Parent of the Mowed Down Generation*) published in 2008. (09)

Špiro Lagator (Ugnji, Cetinje, 1922 - Belgrade, 2005)

He was a military historian and dealt with the history of the National Liberation Movement. He commanded the First Battalion of the 4th Vojvodina Brigade and wrote a book about it, *Fourth Vojvodina Brigade*, 1973.

The Library contains several of his author's works:

Spomenica mučenika (*Martyrs' Memorial*), 2002;

Borba za istinu (*Struggle For Truth*), 2004;

Milan Ilić Čiča Šumadijski, 1981;

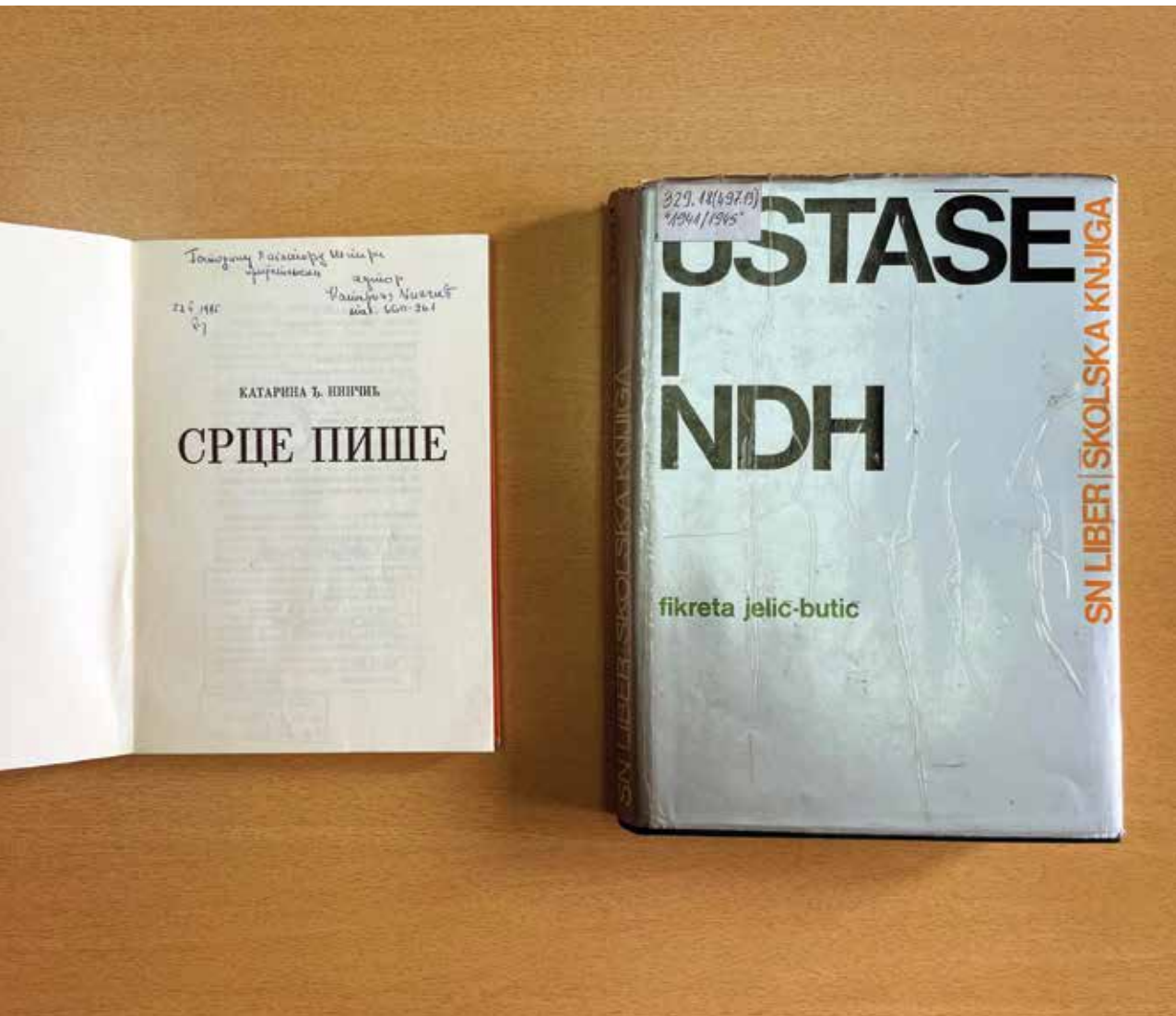
Marko Milanović, 1978.

Together with the legacy of archival material stored in 18 boxes, he donated 410 publications to the Library. (10)

(09) Књиге из Фонда Драгоја Лукића са личним печатом.

(09) Books from Dragoje Lukić Fund with personal seal.

(10) Дароване књиге Шпире Лагатора са посветом.

(10) Presented books by Špiro Lagator with inscription.

Jefto Šašić (Novska, 1917 – Belgrade, 1998)

He was a participant in the People's Liberation War, a general-colonel of the Yugoslav National Army, a socio-political worker of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the Social Republic of Croatia, and a National Hero of Yugoslavia. During the SFR Yugoslavia, he was a long-term member of the Management Board of the Jasenovac Memorial Area.

Along with the archives of the Šašić family (4 archive boxes), he donated 34 books with the stamp of G and J Šašić to the Library. (11)

Branko Bokan (Ripče near Bihać, 1921 – Belgrade, 2009)

He was a historian and researcher. He participated in the uprising in the Bihać area, and in 1941 he joined the National Liberation Movement on the territory of Serbia. After the war, he worked at the Regional Museum in Bihać, where he was the director until 1970. He wrote several books about the history of the Bihać region and the Sanski Most county in the Second World War, such as:

Prvi krajiški narodnooslobodilački odred (*First Krajina National Liberation Squad*), 1988;

Genocid nad Srbima Bosanske Krajine (*Genocide against the Serbs of Bosnian Krajina*), 1996;

Srez Sanski Most u NOB (*Sanski Most County in the National Liberation Struggle*), 1980.

Based on the gift, the Museum formed his legacy of 7 archival boxes, while he donated 42 books to the Library. (12)

Branislav Božović (Mušutište, Podgorje County, 1921 – Belgrade, 2016)

He grew up in the area of Autonomous Province of Kosovo and Metohija, and at the beginning of the war, in 1941, he became a fighter of the legendary First Proletarian People's Liberation Strike Brigade. Over six decades, he published research papers on the genocide committed against Serbs in the territory of the NDH, as well as on war crimes and crimes against humanity committed on the territory of Yugoslavia during the Second World War. He received numerous recognitions and awards for his work. In 1961, he received the October Award of the City of Kragujevac for the book *Poruke streljanog grada* (*Messages of the Shot City*), and in 2009 he received the Dragojlo Dudić Foundation Award for the book *Uprava i upravници grada Beograda* (*Administration and Heads of the City of Belgrade*). In 2012, the Genocide Victims Museum published his book *Stradanje Jevreja u okupiranom Beogradu* (*The Suffering of Jews in Occupied Belgrade*).

In 2010, he donated to the Museum of Genocide Victims scanned archival material and 40 books for the Library. (13)

Milan Bastašić (Grubišno Polje, Western Slavonia, 1931 – Belgrade, 2016)

He was a Serbian doctor, medical colonel of the Yugoslav People's Army and a writer. After the war, he lived and worked in Gospić, Zagreb and Grubišno Polje until 1991, when, due to the threat of arrest, he moved to Serbia. He is one of the founders of the citizens' association *Jadovno 1941* with headquarters in Banja Luka. He wrote and published scientific research papers in the field of medicine. He is the author of the first published book about the suffering of the Serbian people of Bilogora and Grubišno Polje, and in the Library of the Genocide Victims Museum there are copies of this book entitled *Bilogora i Grubišno Polje: 1941–1991*. (*Bilogora and Grubišno Polje: 1941–1991*), 2009.

He donated his personal library, which consists of 165 library units, to the Library of the Genocide Victims Museum. The books are sealed, inventoried and kept as a separate library. (14)

(13) Неке од поклоњених књиге Бранислава Божовића и музејско издање о страдању Јевреја у окупираном Београду 1941-1944.

(13) Some of presented books by Branislav Božović and Museum's publication about sufferings of the Jews in occupied Belgrade 1941-1945.

Milentije Pešaković (Pločnik near Prokuplje, 1927 – Belgrade, 2018)

He was a participant in the National Liberation Struggle, and after the war, an associate of Jovan Veselinov Žarko and an advisor in the Executive Committee of the Central Committee of the SKJ (*Federation of the Communists of Yugoslavia). He graduated from the School of Journalism and Diplomacy and the Faculty of Law in Belgrade. He wrote several books, among which the following ones stand out:

Društveni razvoj Jugoslavije (Social Development of Yugoslavia), 1973;

Jugoslovenska privreda 1974. (The Yugoslav Economy in 1974), 1974.

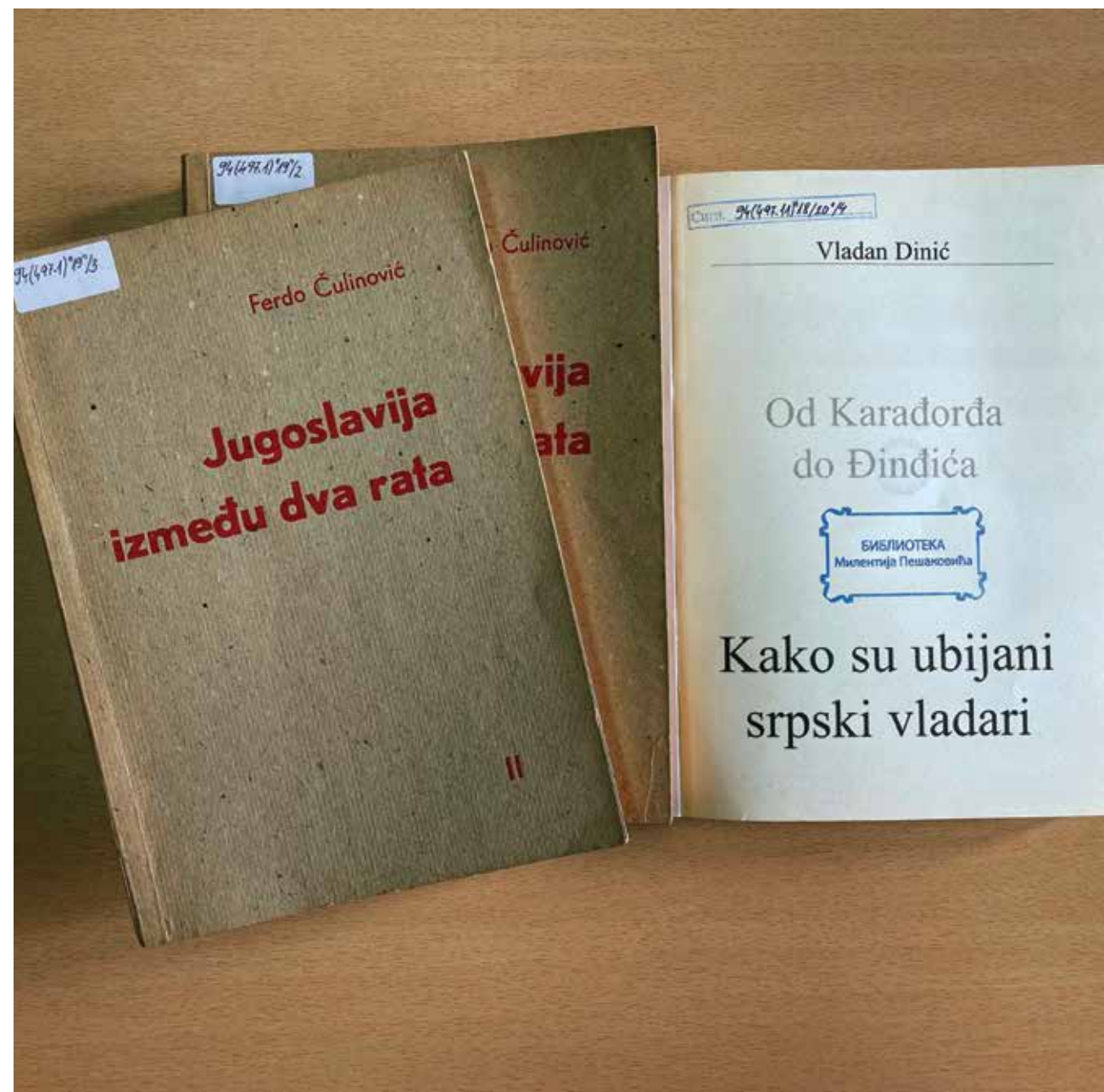
He donated his personal library, which consists of 190 titles, to the library of the Genocide Victims Museum. (15), 15(1)

Diana Johnston (Minnesota, USA, 1934)

She was active in the movement against the war in Vietnam, in the period 1979–1990. In 1996, she was the European editor, later a correspondent of the weekly *In These Times*, and from 1996 to 2000 a member of the correspondence staff of the Paris magazine *Dialogue*.

The Diana Johnston Holding arrived at the Library in 2019 thanks to the efforts of the then director of the Museum, Prof. PhD Veljko Đurić Mišina, who personally received it in Paris. The holding is inventoried and kept as a library as a whole. Contains books in different languages. There are 72 publications in English, 48 in French, 21 in German, 12 in Serbian and 9 in Italian.

The content of the publications is related to topics from the field of international politics, the aggression of forces of NATO member states on Federal Republic of Yugoslavia, as well as the topic of crimes committed on the territory of the former SFR Yugoslavia during the wars for Yugoslav succession, the rebellion of Albanian separatists in the area of AP Kosovo and Metohija, the crime against humanity committed

15(1) Књиге из фонда Милентија Пешаковића са печатом.

15(1) Books from Milentije Pešaković fund with seal.

(16) Неке од публикација из фонда Дајане Џонстон.

(16) Some of publications from Dijana Johnston fund.

in Srebrenica in July 1995, as well as the topic of the civil war in Bosnia and Herzegovina (1992–1995), international terrorism, etc.

Diana Johnston donated 167 publications to the library of the Genocide Victims Museum. (16)

prof. dr. Veljko Đurić Mišina (Kosore, 1953)

He is a prominent Serbian historian and he was the director of the Genocide Victims Museum in the period from 2013 to 2021. He is the author of a large number of notable scientific monographs and articles. He donated his author's works to the Library even before he became part of the Museum's professional team, and he continues to do so even after his retirement.

Some of his particularly valuable titles in the Library's possession are:

Prekrštavanje Srba u Nezavisnoj državi Hrvatskoj (Conversion of Orthodox Serbs in the Independent State of Croatia), 1991;

Golgota Srpske pravoslavne crkve: 1941–1945. (Golgotha of the Serbian Orthodox Church: 1941–1945), 1998;

Srpska pravoslavna crkva u NDH (Serbian Orthodox Church in NDH), 2002;

Zločin je počeo ranije (The Crime Started Earlier), 2004.

Even after his well-deserved retirement, he does research and donates books to the Library. So far, he has donated 159 scientific and professional publications to the Library. (17)

Serbian Orthodox Bishop of Pakrac-Slavonia Kyr Jovan (Zenica, 1965)

This prominent international expert on the historiography of the Holocaust in Yugoslavia and the long-term president of the Board of Directors of the Genocide Victims Museum, since 2013, often donates to the Library numerous publications related to the Holocaust and the crimes of genocide committed against Serbs, Jews and Roma. Among them is his scientific study entitled *Istoriografija Holokausta u Jugoslaviji* (*Historiography of the Holocaust in Yugoslavia*) (2011), as well as the edition of the same work published in English in 2014. He has donated more than 50 publications to the library so far. (18)

Among others, the current director of the Museum, historian **Dejan Ristić** (as director from May 2021), contributes to the enrichment of the Library's holdings. So far, he has donated 68 publications to the Museum Library. (19)

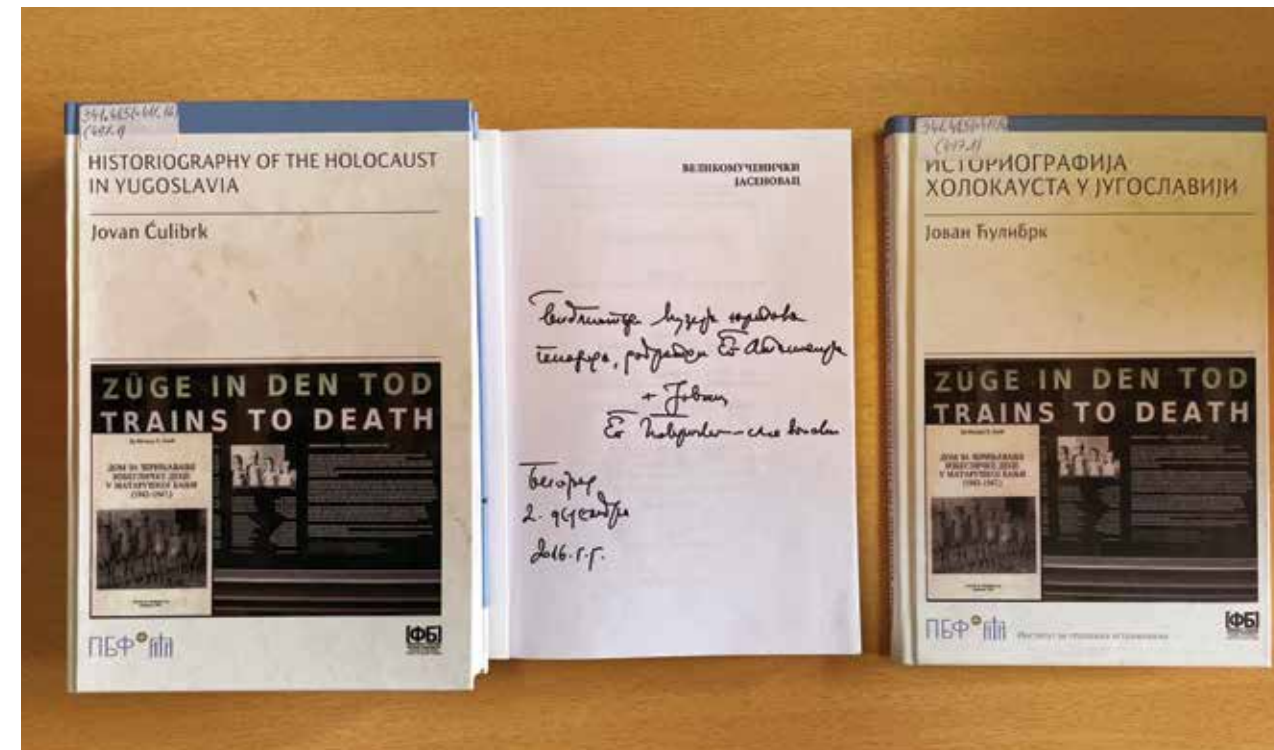
In addition to the personal libraries donated to the Museum, among the individuals who donated a significant number of books to the Library are retired colonel **Vladimir Ivetić** (84 publications); prominent historian **Jovan Mirković**, former director of the Jasenovac Memorial Area and editor of numerous museum publications (34 publications), and some of his particularly significant works are:

Objavljeni izvori i literatura o jasenovačkim logorima (*Published Sources and Literature on Jasenovac Camps*), 2000;

Zločini nad Srbima u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (*Crimes Against Serbs in the Independent State of Croatia*), 2014;

Stradanje Srpske pravoslavne crkve u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (*The Suffering of the Serbian Orthodox Church in the Independent State of Croatia*), 2016.

Serbian writer **Momir Krsmanović** was born in 1933 in the village of Bursić near Višegrad. At the beginning of the Second World War, in

(18) Поклоњене ауторске књиге владике Јована Ћулибрка са посветом.

(18) Presented authorial books by Bishop Jovan Ćulibrk with inscription.

October 1941, when he was only 9 years old, he survived the Ustasha massacre. He is the author of several historical novels about the genocide of the Serbian people. The novel *Golgota srpskog naroda 1941–1957*. (*Golgotha of the Serbian People 1941–1957*) contains a collection of oral testimonies about the suffering of the Serbian people from Eastern Bosnia. For the novel *Teče krvava Drina* (*The Bloody Drina Flows*), which was translated into English, he received a letter of thanks from Simon Wiesenthal, Margaret Thatcher and Serbian Patriarch Pavle. He personally brought and donated 22 author's works with a dedication to the library of the Genocide Victims Museum. (20)

One of the donors to the Library is **Milojko Budimir**. Until his retirement, he worked at the Historical Museum of Serbia. He is the editor of the Collection of Works under the title *Gradanski rat u Hrvatskoj 1991–1995*. (*Civil War in Croatia 1991–1995*), which he regularly donates to the Library. In addition to the Collection, he also donated several of his author's books, including:

Spomenička baština Srba sa područja današnje Republike Hrvatske (*Monumental heritage of Serbs from the territory of today's Republic of Croatia*), 2017;

Putevima srpskih stradanja: od Srpske Krajine do Svete zemlje (*Following the Paths of Serbian suffering: from Serbian Krajina to the Holy Land*), 2018;

Tri decenije izbjegništva (*Three decades of refugeeism*), 2021.

He has donated 26 books to the library so far.

Publicist and chronicler **Slobodan Lazendić** studies the history of Zavidovići hometown and its surroundings. He wrote several books about it:

Srpska pravoslavna crkva Sveti Sava (*Serbian Orthodox Church Sveti Sava*), Zavidovići, 2015;

(20) Поклоњена ауторска дела Момира Крсмановића са посветом.

(20) Presented authorial books by Momir Krsmanović with inscription.

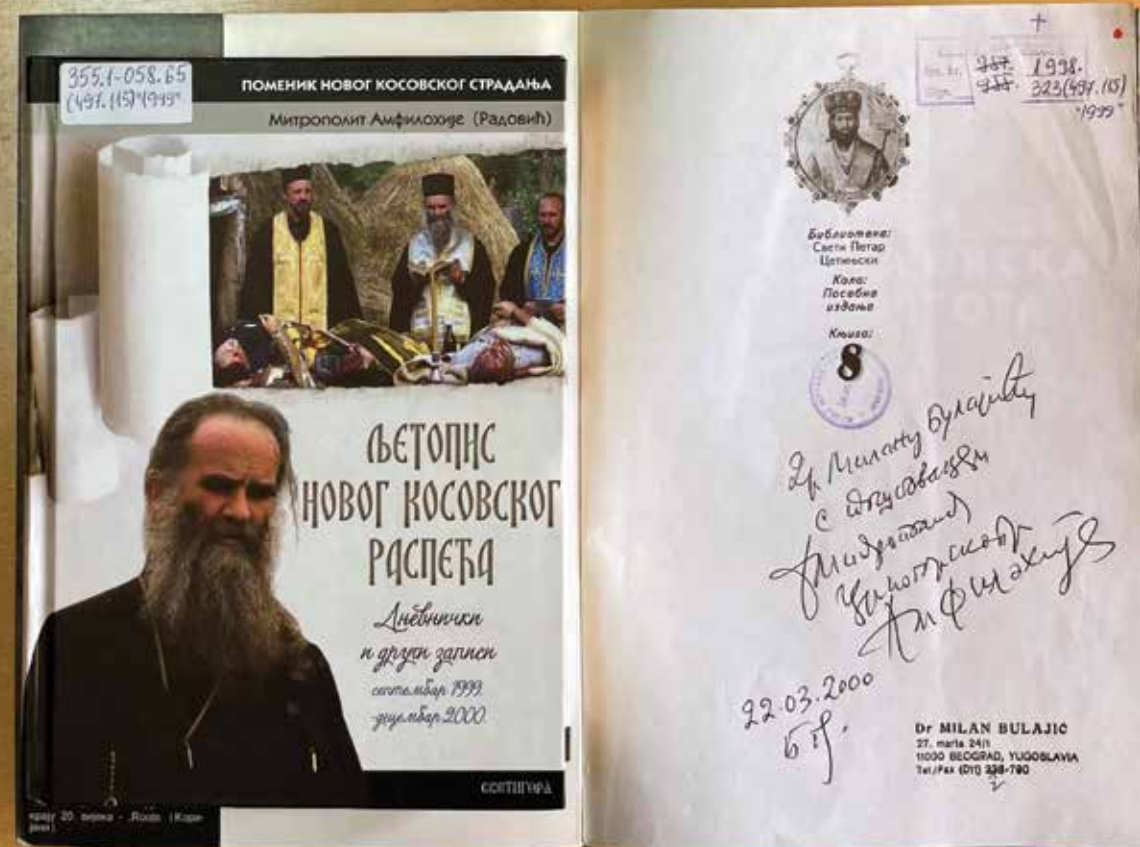
Porušene i oštećene Srpske pravoslavne crkve i manastiri na području opštine Zavidovići za vrijeme građanskog rata u BiH 1992–1995. (Destroyed and damaged Serbian Orthodox churches and monasteries in the area of Zavidovići municipality during the civil war in BH 1992–1995), 2016;

Zavidovići u Drugom svjetskom ratu, 2018 i druge (Zavidovići in the Second World War, 2018 and others). (21)

He donated 11 of his author's works to the library of the Genocide Victims Museum.

There are many individuals who donated books to the Library. Among them are historians, researchers, clerics, authors and book publishers, as well as others who wanted their books to be kept and used in the Genocide Victims Museum Library.

Some of them are the metropolitans of a blessed memory, Metropolitan of Zagreb-Ljubljana Kyr Jovan and the Metropolitan of Montenegro and Littoral Kyr Amphilochius, Bishop of Vranje Kyr Pahomije; then historians and researchers: Prof. PhD Smilja Avramov, Marko Ručnov, Dane Lastavica, Pavle Dželetović, Budo Simović, Svetozar Livada, Antun Miletić, Aleksandar Jovanović, Đorđe Ličina, Milivoje Ivanišević, Boško Zec, Miloš Puzić, Mladenko Kumović, Dimitrije Ristevski, Savo Štrbac, Gojko Vezmar, Marko Mladenović, Boško Novaković, Ilija Simić, Mihailo Pantić, Zdravko Ivanković, Mladenka Ivanović, PhD Zoran Janjetović, PhD Nebojša Stambolija, PhD Nikola Žutić, Nebojša Rašo, PhD Drago Njegovan, PhD Srđa Trifković, PhD Vladimir Gajger, Franjo Fabijanec, Tamara Đurić, PhD Đorđe Lopičić, prof. PhD Jelena Jančić Lopičić, Milan Radanović, Milenko Todović, PhD Branko Nadoveza, PhD Radmila Radić, PhD Momčilo Diklić, Aleksandar Veljić, Dragomir Vukoja, Milka Antić, painter Milić od Mačve, Mirjana Georgijević, Milena Drača, Dušan Jerinić, Milinko Čekić, Zlatimir Lazić; as well as Museum experts: Jasmina Dimitrijević, PhD Nenad Antonijević, PhD Jasmina Tutunović Trifunov,

(22) Поклоњена ауторска дела митрополита Амфилохија Радовића са посветом.

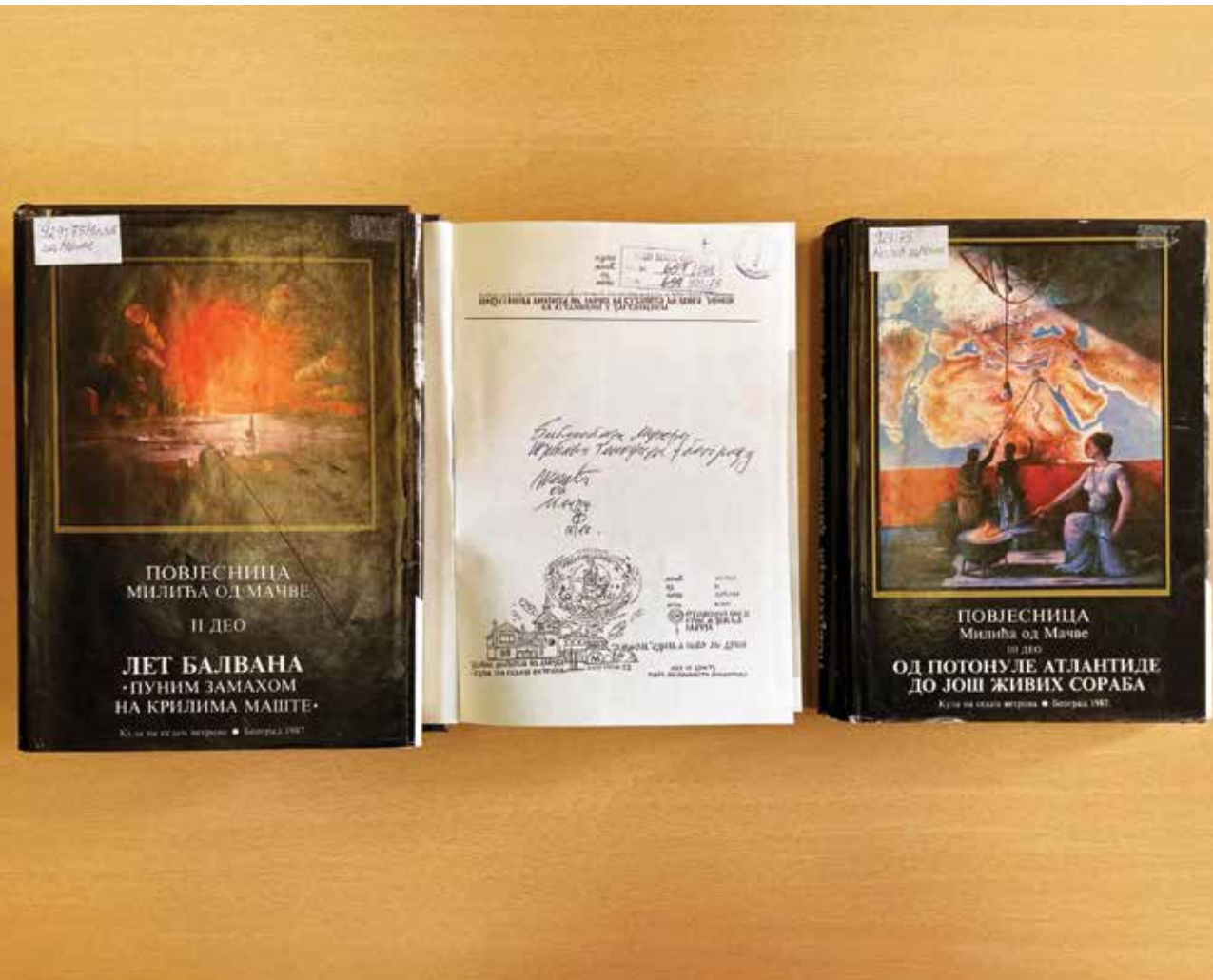
(22) Presented Authorial books by Bishop Amfilohije Radović with inscription.

PhD Dragan Cvetković, Stanko Debeljaković, Dr. Bojan Arbutina, Ph.D. Nikola Radosavljević, Sonja Koluviija, PhD Milica Karić, Biljana Marcojević, Ognjen Gogić and others. (22), (23), (24), (25)

Books for the Library were also donated by institutions. Among the first institutions that enriched our holdings are: State Archives of Serbia, Archives of Yugoslavia, Serbian Academy of Sciences and Arts, National Library of Serbia, National Museum of Serbia, Historical Museum of Serbia, Institute of European Studies, Institute of Contemporary History, Institute of Recent History Serbia, Diocese of Pakra-Slavonia of the Serbian Orthodox Church...

Later, books arrived from other institutions, including: the Military Museum, the Historical Archive of the City of Belgrade, the Jewish Historical Museum, the National Museum - Kraljevo, the National Museum - Niš, the National Museum - Čačak, the National Museum - Kruševac, the Archives of Vojvodina, Public Company Institute for schoolbooks and teaching tools, Public Company Official Gazette, Vuk Karadžić National Library - Kragujevac, Archives of the Republic of Srpska, Republic Center for Research on War, War Crimes and Search for Missing Persons, National and University Library of the Republic of Srpska, Jasenovac Memorial Area, Memorial area of Donja Gradina, Croatian Institute of History and others. Among the donors were numerous Serbian Orthodox dioceses, such as Šumadija, Niš, Budim and others, as well as Serbian Orthodox monasteries such as Studenica, Bešenovo, Visoki Dečani, Gračanica, Žiča...

In the period between 2007 and 2022, thanks to donated books, the Library's holdings was increased by 4,811 publications.

(24) Поклоњена ауторска дела Милића од Мацве са посветом.

(24) Presented authorial works by Milić of Mačva with inscription.

EXCHANGE

The exchange of publications began with the establishment of the Museum's publishing activities, and the first editions were published in 2007 and 2008. The following publications were concerned:

1. Vrućinić, Dušan. *Demografski gubici Srbije prouzrokovani ratovima u XX veku*. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2007 (Vrućinić, Dušan. *Serbia's demographic losses caused by wars in the 20th century*. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2007).

2. Zatezalo, Đuro. *Jadovno, kompleks ustaških logora 1941, knj. 1; Jadovno, zbornik dokumenata, knj. 2*. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2007. (Zatezalo, Djuro. *Jadovno, Ustasha camp complex 1941, vol. 1; Jadovno, collection of documents, vol. 2*. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2007).

3. *Dragoje Lukić – roditelj pokošenog naraštaja*. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2008. (*Dragoje Lukić - Parent of the Mowed Down Generation*. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2008).

4. Bjelić, Miodrag. *Sabirni ustaški logor u Slavonskoj Požegi 1941. godine*. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2008. (Bjelić, Miodrag. *Ustasha concentration camp in Slavonka Požega in 1941*. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2008).

5. *Izraelsko-srpska naučna razmena u proučavanju Holokausta: zbornik radova*. Beograd: Muzej žrtava genocida, 2008 (*Israeli-Serbian Academic Exchange in Holocaust Research: Collection of Works*. Belgrade: Genocide Victims Museum, 2008).

That was enough to initiate the exchange of publications with other related institutions and thus increase the Library's holdings. After establishing cooperation with the State Archives of Serbia in 2008 and taking over their surplus books, cooperation with the National Library

of Serbia soon began. Publications were regularly selected for the Museum Library, and the Museum began to regularly deliver its publications to interested institutions in the Republic of Serbia and abroad, which, through international exchange, permanently found their way into national and university libraries, as well as the book collections of numerous scientific institutes around the world. In this way, the publications of the Genocide Victims Museum arrived, among others, in the following institutions:

- GBIP - State Public Historical Library, Moscow, Russian Federation
- MP - Victory Museum, Moscow, Russian Federation
- BRAN - Library of the Russian Academy of Sciences, Saint Petersburg, Russian Federation
- BSB – Bayerische Staatsbibliothek, Munich, FR Germany
- BAV – Biblioteca Apostolica Vaticana, Vatican, Holy See
- USHMM – US Holocaust Memorial Museum, Washington, USA
- HL – University, Hillman Library, Pittsburgh, USA
- LC – Library of Congress, Washington, USA
- HL – Ann Arbor, University of Michigan, Michigan, USA
- YV – Yad Vashem - World Holocaust Remembrance Center, Jerusalem, State of Israel
- BL – British Library, London, United Kingdom
- SSEES – University of London, Slavonic and East European studies, London, United Kingdom
- BAN - Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria
- DB – Deutsche bibliothek, Leipzig, FR Germany
- SI – Suedost Institute, Regensburg, FR Germany

- FF – Faculty of Philosophy, Brno, Czech Republic
- SK – Narodni knihovna, Slovenska knihovna, Prague, Czech Republic
- SES – Facultedesletters, Poitiers, Republic of France
- SC – Uniwersytet, Katowice, Lodz, Republic of Poland
- IFS – Uniwersytet Gdanski, Gdansk, Republic of Poland
- ATH Bielsko Biała, Akademia Techniczno Humanistyczna, Bielsko-Biała, Republic of Poland
- FLFI Timisoara, Universitatea, Timisoara, Romania
- Facultad de Filologia, Madrid, Kingdom of Spain
- Orszagos Szechenyi Konyvtar, Budapest, Republic of Hungary
- PIO – Pontificio Istituto Orientale, Rome, Republic of Italy
- Scuola Superiore di Lingue Moderne, Trieste, Republic of Italy
- Dipartimento di Studi Eurasiatici, Venice, Republic of Italy
- LHF – Living History Forum, Stockholm, Kingdom of Sweden
- National Assembly Library, Seoul, Republic of South Korea
- ARS - Archives of the Republic of Srpska, Banja Luka, Republic of Srpska
- NUB RS – National and University Library of the Republic of Srpska, Banja Luka, Republic of Srpska
- MRS - Museum of Republika Srpska, Banja Luka, Republic of Srpska
- RCIRRZTNL - Republic Center for Research on War, War Crimes and Search for Missing Persons, Banja Luka, Republic of Srpska
- MMM - Memorial Museum in Mrakovica, Prijedor, Republic of Srpska

- ZM - Native Museum, Gradiška, Republic of Srpska
- NUB - Saint Kliment Ohridski National and University Library, Skopje, Republic of North Macedonia
- DASM - State Archives of North Macedonia, Skopje, Republic of North Macedonia
- MMBS - Museum of the Macedonian Struggle for Independence, Skopje, Republic of North Macedonia
- EKP - Episcopal Library, Pakrac, Republic of Croatia
- NICJ - Scientific and research center at the Serbian Orthodox Monastery of the Nativity of St. John the Baptist, Jasenovac, Republic of Croatia

Our publications, through the National Library of Serbia, also reach the libraries of the former Yugoslav republics: National and University Library of the Republic of Srpska, Banja Luka; National and University library Sveti Kliment Ohridski, Skopje; National and University Library, Zagreb; Bosniak Institute, Sarajevo; Faculty of Philosophy, Banja Luka; Faculty of Philosophy, East Sarajevo; Faculty of Philosophy, Department of Slavic Languages and Literature, Zagreb; Central Library of the Serbs in the Republic of Croatia, Zagreb. (Đurić, V. (2021). A quarter of a century of the Genocide Victims Museum, Belgrade: Genocide Victims Museum, 111-112).

We also exchange publications with the following institutions: State Archives of Serbia, Archives of Yugoslavia, Historical Museum of Serbia, Museum of Yugoslavia, Museum of the City of Belgrade, Institute for the Protection of Cultural Monuments of the City of Belgrade, Institute for European Studies, Institute for Contemporary History, Public Company Institute for Textbooks and Teaching Tools, National Museum - Čačak, National Museum - Kruševac, National Museum - Kraljevo, National Museum - Niš...

In the period 2007-2022, 1,511 publications were acquired for the Library through exchange.

PURCHASES AND OWN EDITIONS

Books were bought as needed and depending on available holdings. It was mostly at the end of the year, in agreement with the curators and their needs.

In the period between 2007 and 2022, 818 publications were purchased.

Through the publishing activities of the Museum (own editions and co-publishing), the library holding has been increased by 198 library units.

From 2007 to 2022, a total of 7,340 publications were acquired through gifts, exchanges and purchases. Until the publication of this publication, there are more than 8,000 publications in the Library of the Genocide Victims Museum, and that number is growing every day. We physically process the books, inventory them and make them available to users.

YEAR	GIFT	EXCHANGE	PURCHASE	OWN EDITIONS	TOTAL
2007.	1.112	0	43	4	1.159
2008.	593	115	124	9	841
2009.	336	115	130	13	594
2010.	236	113	30	15	394
2011.	114	68	62	15	259
2012.	84	136	14	6	240
2013.	150	92	13	2	257
2014.	167	139	51	10	367
2015.	152	117	35	6	310
2016.	144	44	55	8	251
2017.	143	31	81	16	271
2018.	155	45	41	8	249
2019.	472	77	96	8	653
2020.	198	12	19	32	261
2021.	408	345	24	26	803
2022.	347	62	0	20	429
TOTAL	4.811	1.511	818	198	7.340

Tabular presentation of acquired library units
in the period between 2007 and 2022.¹

¹ Data taken from the inventory books of Genocide Victims Museum Library, book I–V.

LIBRARY USERS

The main goal of the Library is to serve its users. The library, under equal conditions and regardless of differences, provides all citizens with the realization of human rights in the domain of freedom of expression, creativity, intellectual and other civil liberties (Law on Library and Information Activities, Article 5). With that, we try to meet their needs, find a suitable book, provide useful information and ensure conditions for smooth work in the Library's reading room.

The users of our Library are employed in the Museum, in scientific and research institutions, cultural institutions, as well as professors, students and everyone who studies the history of the 6th century. A considerable number of users of various profiles have passed through our Library. (26)

YEAR	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	TOTAL
USERS	82	62	126	82	112	128	592
USED BOOKS	458	254	355	176	168	371	1.582

Table of users and used books in the period from 2017 to 2022.²

² Data taken from electronic records of users and used books as from book backs.

Based on Article 32 of the Statute of the Genocide Victims Museum (No. 168/2016 of November 10, 2016), and in connection with the Law on Library and Information Activities (Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 52/11), at the beginning of 2019. In 2008, the Rulebook on the work of the Library of the Genocide Victims Museum was drafted, which was accepted by the parent Library of the City of Belgrade and the Board of Directors of the Museum. Library information materials are used exclusively in the Library's reading room and cannot be used outside of that room. Publications are issued on the reverse, which contains information about the author, title, inventory number, signature, date of issue, information about the user, as well as the signature of the user and the issuer of the reverse.

REVISION

According to Article 22 of the Law on Library and Information Activities (Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 52/11), the City of Belgrade Library, as the parent library, maintains the register of public, school and special libraries for the area of the city of Belgrade and supervises their professional work.

At the request of the Belgrade City Library, on February 5, 2018, the supervision of the Library's professional work was carried out. Given that no audit had been carried out since its inception until then, it was ordered that the audit be carried out in 2018. It was made on the basis of the Decision on the initiation of the audit and write-off of library and information materials and sources in the Library of the Genocide Victims Museum, number 12-1/2018 of February 23, 2018. With this decision, the Commission for Regular Review of Library Materials was established. The commission was composed of: Jasmina Dimitrijević, secretary of the Museum - president, Jasmina Tutunović Trifunov, curator - member, and Gordana Šeatović, senior librarian - member.

The revision in the Library of the Museum of Genocide Victims lasted from April 2, 2018 to November 2, 2018. The entire holding of monographic publications of the Library is inventoried in 5 books, namely:

Inventory book no. 1 has a total of 2,000 inventory units. The first inventoried book under inventory number 1 is the *Vojna enciklopedija (Military Encyclopedia): 1: Abadan-Brčko*. - Belgrade, 1970, from the Dragoje Lukić Holding and was inventoried on May 19, 2006. The last library item under inventory number 2,000 was inventoried on November 2, 2007.

Inventory book no. 2 has a total of 1,000 inventory units. The first inventory number is 2001 and was inventoried on November 6, 2007, and the last inventory number is 3,000 and was inventoried on December 31, 2008.

Inventory book no. 3 has a total of 3,000 inventory units. The first inventory number is 3,001 and was inventoried on February 18, 2009, and the last inventory number is 4,000 and was inventoried in 2010.

Inventory book no. 4 has a total of 1,830 inventoried units. The first inventory number is 4,001 and was inventoried on January 31, 2011, and the last inventory number is 5,830 and was inventoried on December 28, 2017.

Inventory book no. 5 has a total of 1,830 inventory units. The first inventory number is 5,831 and was inventoried on February 9, 2018, and the last book was inventoried under inventory number 7,660 on December 30, 2021.

The audit covered 5,830 library units of monographic publications. It was done using inventory books. After completing the comparison of the book holding with the inventory books, lists of unfound, unreturned, dilapidated and unusable books that were proposed for write-off were drawn up. On the basis of Article 39 of the Statute of the Museum of Genocide Victims, the Board of Directors, at the meeting held on February 28, 2019, passed a Decision approving the proposal of the Commission for Regular Review of Library and Information Materials of the

I КЊИГА ИНВЕНТАРА
ОД 1 ДО 2 000
2006.-2007.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) Инвентарне књиге Библиотеке од 2006-2021. године.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) The Library's inventory books 2006-2021.

IV КЊИГА ИНВЕНТАРА
ОД 4 001 ДО 5 830
2011.-2017.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) Инвентарне књиге Библиотеке од 2006-2021. године.

(28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4) The Library's inventory books 2006-2021.

Genocide Victims Museum to write off 193 library units. The audit was completed within the stipulated time and according to the planned plan. All surplus books were handed over to the National Library of Serbia. (27), (28), 28(1), 28(2), 28(3), 28(4)

AUTOMATION OF THE LIBRARY

After inventorying and stacking the books on the shelves, it was necessary to catalog the library units and create a database. At the beginning of 2008, it was purchased for permanent ownership and a program for library business was installed. On that occasion, the program system NIBIS of the Faculty of Mechanical Engineering of the University of Niš was chosen. It is intended to automate the operations of large and small libraries and fully supports library standards such as UNIMARK and ISBD. After a short training for the use of the program, the catalog processing of monographic publications was started in the same year. More than half of the collection was bibliographically processed.

Since the Library's collection was not visible and accessible to users on the Internet due to the use of the NIBIS program system, at the end of 2021 it was decided to switch to the COBISS3 library program (Trtovac, A. (2017). Automation of libraries in Serbia - historical overview, *Bibliotekar*, vol. 2, 101 – 114).

After the successful completion of the COBISS3 course, at the end of 2021, the download of records into the MUZGEN database began. The download of the records was completed in October 2022, and thus the entire collection of the Library of the Genocide Victims Museum became visible and available to users via the Internet.

LIBRARY IN MUSEUM ACTIVITIES

The book collection and premises of the Genocide Victims Museum Library are actively used for the needs of researchers, organized visits of students and teachers, development of educational projects for school and adult population, recording of documentary shows and films, as well as creation of exhibition settings and catalogs. (Tutunović, J. (2021). "Specijalna biblioteka Muzeja žrtava genocida: mesto obrazovanja o stradanju dece u ratovima" (Special Library of the Genocide Victims Museum: place of education about the destruction of children in wars), *Verzal*, No. 1, 69-79).

EXHIBITIONS

Some books from the Library's collection also represented segments of exhibition settings. Thus, for the purposes of the exhibition *Stradanje srpskog i ostalog manjinskog stanovništva na Kosovu i Metohiji 1998. godine* (*Suffering of the Serbian and other minority population in Kosovo and Metohija in 1998*), which was held in 2017 in the premises of the National Bank of Serbia, the following titles were exhibited:

1. *Oteta istina*. Beograd: Udruženje porodica kidnapovanih i nestalih lica na Kosovu i Metohiji, 2015. (*Stolen Truth. Belgrade: Association of Families of Kidnapped and Missing Persons in Kosovo and Metohija*, 2015).

2. *Albanski terorizam i organizovani kriminal na Kosovu i Metohiji*. Beograd: Vlada Republike Srbije, 2003. (*Albanian terrorism and organized crime in Kosovo and Metohija*. Belgrade: Government of the Republic of Serbia, 2003).

3. *Teroristički akti albanskih terorističkih grupa na Kosovu i Metohiji: 1. januar 1998 - 10. jun 1999*. Beograd: Savezno ministarstvo za inostrane poslove, 2000. (*Terrorist acts of Albanian terrorist groups in Kosovo and Metohija: January 1, 1998 - June 10, 1999*. Belgrade: Federal Ministry of Foreign Affairs, 2000).

4. *Otmice i nestanci nealbanaca na Kosovu*. Fond za humanitarno pravo, 2001. (*Abductions and disappearances of non-Albanians in Kosovo*. Humanitarian Law Holding, 2001).

5. *Junaci otadžbine: spomen knjiga*. Beograd: Savezna vlada; Vojska; Vojnoizdavački zavod, 2000. (*Heroes of the Fatherland: a memorial book*. Belgrade: Federal Government; The Army; Military Publishing House, 2000).

Also, segments of the museum's library holding were presented during the exhibition dedicated to the sad 10th anniversary of the suffering of Serbs in the area of the AP Kosovo and Metohija called the March pogrom of 2004 in Kosovo and Metohija, which was organized in the Art Pavilion of Cvijeta Zuzorić in Belgrade in 2017. On that occasion, some of the publications were presented, such as:

1. *Martovski pogrom na Kosovu i Metohiji: 17-19. mart 2004*. Beograd: Ministarstvo kulture Republike Srbije; Muzej u Prištini, 2004. (*March pogrom in Kosovo and Metohija: 17-19. March 2004*. Belgrade: Ministry of Culture of the Republic of Serbia; Museum in Pristina, 2004).

2. *NATO zločini u Jugoslaviji. knj. 1*, Beograd: Savezno ministarstvo za inostrane poslove, 1999. (*NATO crimes in Yugoslavia. book 1*, Belgrade: Federal Ministry of Foreign Affairs, 1999).

3. *NATO zločini u Jugoslaviji. knj. 2*, Beograd: Savezno ministarstvo za inostrane poslove, 1999. (*NATO crimes in Yugoslavia. book 2*, Belgrade: Federal Ministry of Foreign Affairs, 1999).

4. *Sumrak Zapada: agresija NATO: da se ne zaboravi*. Beograd: Beogradski forum za svet ravnopravnih: Milenijumgrup, 2010. (*Twilight of the West: NATO aggression: not to be forgotten*. Belgrade: Belgrade Forum for a World of Equals: Milenium grup, 2010).

5. *NATO agresija: da se ne zaboravi: 1999-2009*. Beograd: Beogradski forum za svet ravnopravnih, 2009. (*NATO aggression: not to be forgotten: 1999-2009*. Belgrade: Belgrade Forum for a World of Equals, 2009).

On the occasion of commemorating the sad 20th anniversary of the Croatian military-police action *Oluja (Storm)*, which took place in August 2015, an exhibition titled *Storm - a crime to remember* was opened in the Sava Center in Belgrade. Some of the publications that were exhibited on that occasion were:

1. Miletić, Antun. *Koncentracioni logor Jasenovac*, knj. 1, 2, 3. Beograd: Narodna knjiga; Jasenovac: Spomen-područje Jasenovac, 1986. (Miletić, Antun. *Jasenovac concentration camp*, vol. 1, 2, 3. Belgrade: Narodna knjiga; Jasenovac: Jasenovac Memorial Area, 1986).

2. *Srbi izbeglice, prognanici i raseljena lica krajem XX veka*, 2000. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Srbije; Centar za strateške studije Univerziteta, 2000. (*Serb refugees, exiles and displaced persons at the end of the 20th century, 2000*. Belgrade: Institute for textbooks and teaching aids of Serbia; University Center for Strategic Studies, 2000).

3. Tutuk, Marko. *Moja zapadna Slavonija*. Beograd: Zavičajno udruženje Slavonaca, potomaka i prijatelja Slavonaca; Književni klub Branko Radičević; Vedes, 2003. (Tutuk, Marko. *My western Slavonia*. Belgrade: Native association of Slavonians, descendants and friends of Slavonians; Branko Radičević Literary Club; Vedas, 2003).

4. Mileusnić, Slobodan. *Duhovni genocid*. Beograd: Muzej Srpske pravoslavne crkve, 1997. (Mileusnić, Slobodan. *Spiritual genocide*. Belgrade: Museum of the Serbian Orthodox Church, 1997).

5. Štrbac, Savo. *Hronika prognanih Krajišnika*. Beograd: Srpsko kulturno društvo Zora; Udruženje Srba iz Hrvatske; Veritas, 2005. (Štrbac, Savo. *Chronicle of Exiled Krajišniks*. Belgrade: Serbian cultural society Zora; Association of Serbs from Croatia; Veritas, 2005).

6. Livada, Svetozar. *Etničko čišćenje – zločin stoljeća*. Zagreb: SKD Prosvjeta, 1997. (Livada, Svetozar. *Ethnic cleansing - the crime of the century*. Zagreb: SKD Prosvjeta, 1997).

7. *Srpska zapadna Slavonija maja 1995: izgon*. Cetinje: Svetigora; Beograd: Veritas, 1998. (*Serbian Western Slavonia May 1995: Expulsion*. Cetinje: Svetigora; Belgrade: Veritas, 1998).

In cooperation with the Serbian Ministry of Defense, in 2019, a special thematic exhibition dedicated to the suffering of children - Children in War was held at the House of the Serbian Army in Belgrade. The following publications were exhibited at this exhibition:

1. Panić, Milorad. *Dom za zbrinjavanje izbegličke dece u Mataruškoj banji (1942-1947)*. Kraljevo: Centar za socijalni rad, 1994. (Panić, Milorad. *Home for caring for refugee children in Mataruška Banja (1942-1947)*. Kraljevo: Center for Social Work, 1994).

2. Milosavljević, Rade. *Dečji ustaški koncentracioni logor Jastrebarsko*. Jagodina: Gambit; Donja Gradina: Javna ustanova spomen područja Donja Gradina; Beograd: Muzej žrtava genocida, 2009. (Milosavljević, Rade. *Children's Ustasha concentration camp Jastrebarsko. Jagodina: Gambit; Donja Gradina: Public institution of the memorial area of Donja Gradina*; Belgrade: Genocide Victims Museum, 2009).

3. *Dnevnik Dijane Budisavljević 1941-1945*. Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2003. (*Diary of Dijana Budisavljević 1941-1945*. Zagreb: Croatian State Archives, 2003).

4. Lukić, Dragoje. *Bili su samo deca – Jasenovac grobnica 19.432 dece*. Laktaši: Grafomark; Beograd: Muzej žrtava genocida, 2000. (Lukić, Dragoje. *They Were Only Children - the Jasenovac Grave of 19,432 Children*. Laktaši: Grafomark; Belgrade: Genocide Victims Museum, 2000).

5. Lukić, Dragoje. *Deca na lomači rata u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj 1941- 1945 – Jasenovac sistem ustaških logora smrti*. Beograd: Muzej žrtava genocida; Savezni zavod za statistiku, 1996. (Lukić, Dragoje. *Children on the Pyre of War in the Independent State of Croatia 1941-1945 - Jasenovac system of Ustasha death camps*. Belgrade: Genocide Victims Museum; Federal Bureau of Statistics, 1996).

6. Lukić, Dragoje. *Rat i djeca Kozare*. Beograd: Književne novine; Prijedor: Nacionalni park Kozara; Jasenovac: Spomen područje Jasenovac, 1990. (Lukić, Dragoje. *War and the Children of Kozara*. Belgrade: Književne novine; Prijedor: Kozara National Park; Jasenovac: Memorial area Jasenovac, 1990).

7. Rajs, Arčibald. *Zločini nad Srbima u Velikom ratu*. Beograd: Svet knjige, 2014. (Rice, Archibald. *Crimes Against Serbs in the Great War*. Belgrade: Svet knjige, 2014).

MOVIES AND TV SHOWS

The suffering of the innocent Serbian population, especially children in the wars, inspired several domestic and foreign television and film authors to produce feature-length feature films and documentaries, as well as thematic television shows. The library of the Genocide Victims Museum, where you can find literature covering numerous research segments in one place, from encyclopedias and manuals on the genocide committed against Serbs and the Holocaust, scientific and memoir publications on the Second World War in Yugoslavia, to publications whose main theme is the suffering of children in war conflicts and camps, it is an indispensable place for authors and professional collaborators in preparing scenarios and illustrative material. Based on the material stored in the Museum and the publications stored in the Library, documentary films were made:

1. *Irodovi sinovi*, Bratislav Hadži Nikolić, 2016. (*Irod's Sons*, Bratislav Hadži Nikolić, 2016).
2. *Pakao NDH*, Veljko Đurić i Dragan Ćirjanić, 2016. (*Hell of NDH*, Veljko Đurić and Dragan Ćirjanić, 2016).
3. *Svjedočim zločin nad zločinima*, Mira Lolić Močević, 2017. (*I Witness the Crime of Crimes*, Mira Lolić Močević, 2017).
4. *Dijanina deca*, Sladana Zarić, 2018. (*Diana's Children*, Sladana Zarić, 2018).
5. *Dnevnik Dijane Budisavljević*, Dana Budisavljević, 2019. (*Diary of Dijana Budisavljević*, Dana Budisavljević, 2019).

In addition to numerous documentary television shows that were filmed about the Museum, the Library's premises were often used. Thus, in 2011, the space of the Library was used for the documentary show *Keepers of Memory* by Teodora Vraneš, RTRS (Radio-Television of the Republic of Serbia). On that occasion, in addition to the presentation of the work of the Museum, the previous work of the Library was also presented.

BOOK PRESENTATIONS

Since the Museum, starting in 2007, has been continuously engaged in publishing activities, the need for regular public presentation of valuable professional and scientific studies has also arisen.

Dušan Vrućinić's book *Demographic losses of Serbia caused by wars in the 20th century* was presented in June 2007 at the House of the Serbian Army in Belgrade. The following spoke about the book: editor Jovan Mirković, Prof. PhD Milovan Radovanović, Prof. PhD Mirko Grčić, historian Dragan Cvetković and author Dušan Vrućinić.

The next presentation of the book was also held in the Great Hall of the Serbian Army House in Belgrade. On that occasion, PhD Đuro Zatezalo books were presented: *Jadovno, kompleks ustaških logora 1941. (knj. 1)* (*Jadovno, complex of Ustasha camps in 1941 (book 1)*) and *Jadovno: zbornik dokumenata (knj. 2)* (*Jadovno: collection of documents (book 2)*). The following spoke about the books: PhD Milan Koljanin, Prof. PhD Svetozar Livada, editor Jovan Mirković and author PhD Đuro Zatezalo. During the presentation of the books, the Baruch Brothers choir and KUD (*Cultural and Artistic Community) Krajina performed. This was one of the most visited presentations of books published by the Museum.

On the occasion of the International Day of Remembrance for the Victims of the Holocaust, on January 27, 2009, in the ceremonial hall of the Jewish Municipality - Belgrade, the presentation of the thematic edition of the Yearbook of the Genocide Victims Museum under the title *Israeli-Serbian Academic Exchange in the Holocaust Research* was held: collection of papers from the scientific meeting, Jerusalem - Yad Vashem, 15-20. June 2006. In the same year, in the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia, the presentation of the book *Nemački ratni zločini 1941-1945: presude jugoslovenskih vojnih sudova (German War Crimes 1941-1945: Verdicts of Yugoslav Military Courts)* by Dr. Đorđe N. Lopicic was held.

In 2010, the Genocide Victims Museum, in cooperation with the Association of Serbs from Croatia, in the Great Hall of the Municipality of Novi Beograd, organized an appropriate presentation of the book *Ustaški pokolji Srba u glinskoj crkvi (Ustasha's Massacre of Serbs in a Glina Church)* by Đura Aralica. The following spoke about the book: Milojko Budimir, Association of Serbs from Croatia; the bishop of Pakrac-Slavonia Mr. Jovan, Committee for Jasenovac SPC; Dr. Milan Koljanin, reviewer; Jovan Mirković, editor and author.

In 2014, the Ethnographic Museum in Belgrade presented the books of Aleksandar S. Jovanović under the title *Beg iz jasenovačkog pakla (Escape from Jasenovac Hell)* and Danilo Trbojević under the title *Sećanje na zlo (Remembrance of Evil)*; In 2018, the book *Žrtve Drugog svetskog*

rata iz Valjevske opštine: pripadnici poraženih formacija, streljani, nestali (Victims of the Second World War from Valjevo Municipality: Members of Defeated Formations, Shot, Missing) by the author Milorad Belić was presented in the Ceremonial Hall of the Grammar school in Valjevo. PhD Veljko Đurić and author Milorad Belić spoke about the book.

During 2021, a book by Dr. Dragan Cvetković titled *From Topovske šupe to Sajmište* was presented at the Museum of Applied Arts in Belgrade, and at the National Museum of Serbia, on the occasion of the sad 80th anniversary of the mass murders of civilians in Kraljevo and Kragujevac, revised and supplemented editions of books by Silvija Krejaković under the title *Identities: Kraljevo in October 1941*, as well as the book *Name and Number: Tragedy of Kragujevac in 1941* by Staniša Brkić. The following people spoke about the books: Bojana Borić Brešković, Director of the National Museum of Serbia, Dejan Ristić, Director of the Genocide Victims Museum, PhD Dragan Cvetković, museum advisor, and Silvija Krejaković, museum advisor and author. (29)

OTHER EVENTS AND COOPERATION

In the past period, the library has achieved successful cooperation with many distribution houses and bookstores: Delfi - Belgrade, Book Bridge - Belgrade, MTC Most - Belgrade, Serbica Books - Novi Sad, Traditional book - Belgrade, Useful book - Belgrade, Good book - Belgrade, Construction book - Belgrade, bookshop Initial and bookshop Nikola Pašić - Belgrade.

In addition to frequent participation in the International Book Fair in Belgrade, other significant events in which the Library took part are, among others, attending the ceremonial opening of the *Knez Miroslav Humski Library* in Sunčani grad near Trebinje in 2021. On that occasion, museum editions and part of the surplus books were donated to

(30) Отварање библиотеке Задужбине „Кнез Мирослав Хумски“ у Граду Сунца код Требиња, 2021. године.

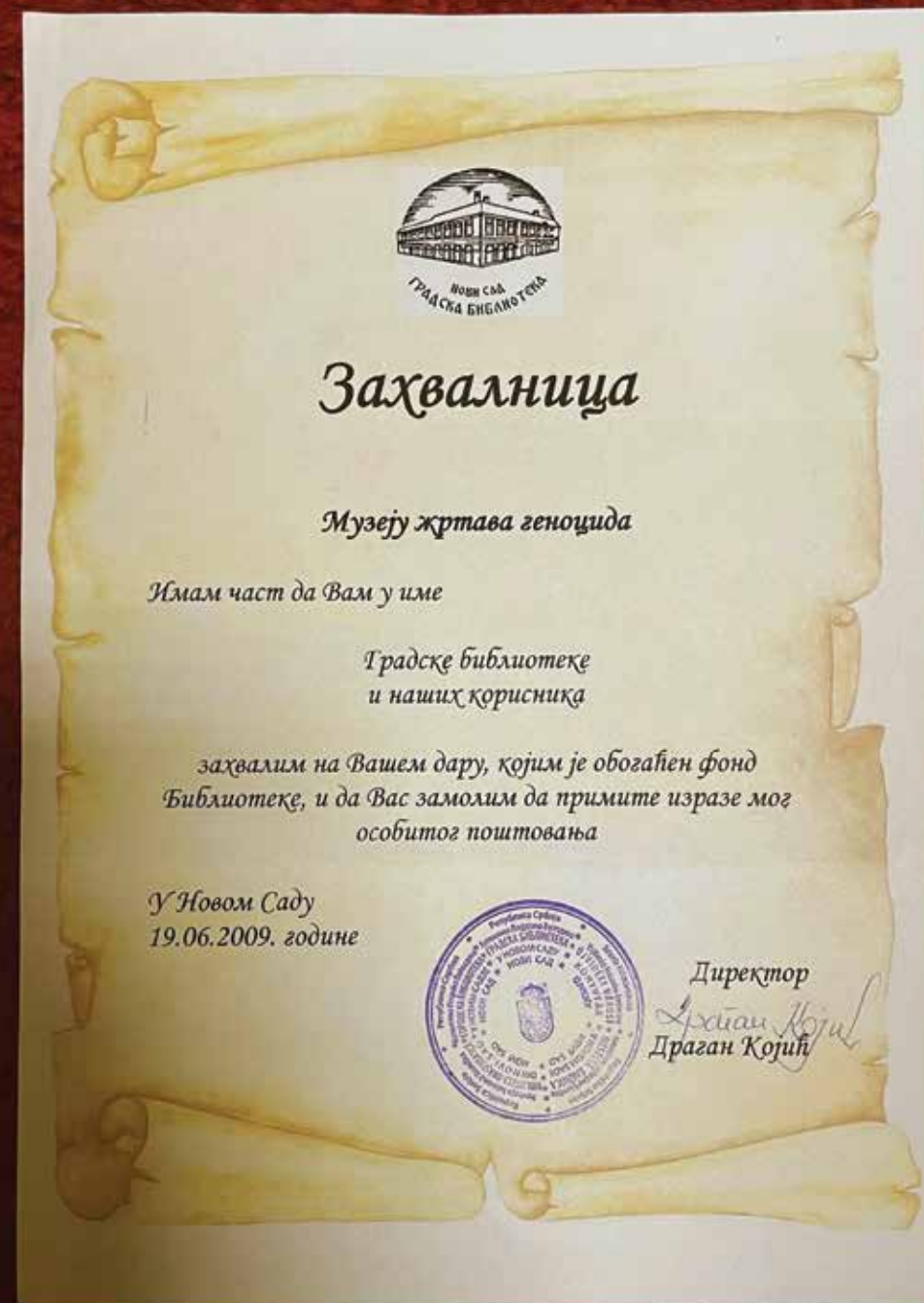
(30) Opening of “Knez Miroslav Humski” Trust’s Library in Sun City near Trebinje, 2021.

the newly opened Library. In the same year, our experts also participated in commemorative ceremonies on the occasion of the martyrdom of the holy martyrs of Prebilovci. On that occasion, a set of museum editions was presented to the library of *St. Stana Arnaut*, which is located in the renovated elementary school in Prebilovci. (30), (31), 31(1)

ACKNOWLEDGMENTS

In addition to the fact that the Library acquires publications in various ways, and in the desire for museum publications to reach as many readers as possible, we were pleased to make gifts to numerous cultural institutions, primary and secondary schools, faculties, scientific institutes, archives, monasteries and individuals in the country and abroad. (Đurić, 2021, 112)

The successful work of our Library is also confirmed by the large number of letters of thanks that were presented to us by many relevant institutions. (32) (33) 33(2) 33(3) 33(4) 33(5) 33(6)

33(3) Захвалница Градске библиотеке Нови Сад, 2009. године.

33(3) Certificate of Appreciation from the City's Library of Novi Sad, 2009.

33(1) Захвалница Библиотеке Српске академије наука и уметности, 2009. године

33(1) Certificate of Appreciation from Serbian Academy of Sciences and Arts Library, 2009.

33(2) Захвалница Библиотеке Српске академије наука и уметности, 2009. године

33(2) Certificate of Appreciation from Serbian Academy of Sciences and Arts, 2009.

ЗАХВАЛНИЦА
за поклоњене књиге

МУЗЕЈ ЖРТАВА ГЕНОЦИДА
Дародавац

Трг Николе Пашића 11, Београд
Адреса

За попуку ФОНДА: Студијских читаоница и

Београд, 22.12.2008.

БИБЛИОТЕКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАЦИОНАЛНЕ ЗАХВАЛНИЦЕ

МУЗЕЈУ ЖРТАВА ГЕНОЦИДА

Директор Библиотеке САНУ

академик Никша Ступчевић

ИМАМ ЧАСТ ДА ВАМ У ИМЕ БИБЛИОТЕКЕ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ
НАУКА И УМЕТНОСТИ ИЗРАЗИМ ЗАХВАЛНОСТ НА ВАШЕМ ДАРУ,
КОЈИМ ЈЕ ОБОГАТЕН ФОНД БИБЛИОТЕКЕ, И ДА ВАС ЗАМОЛИМ ДА
ПРИМИТЕ ИЗРАЗИ МОЈ ОСОБИТОГ ПОШТОВАЊА

• Списак поклоњених књига у прилогу.

ЗАХВАЛНИЦА
за поклоњене књиге

Музеј геноцида Београд
Дародавац

11000 Београд, Николе Пашића 11/III – Стари град
Адреса

Један примјерак књиге:
**ИСТРАЖИВАЊУ ЗЛОЧИНА ГЕНОЦИДА И РАТНИХ
ЗЛОЧИНА**

Београд, 11.2.2009.

БИБЛИОТЕКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАЦИОНАЛНЕ ЗАХВАЛНИЦЕ

МУЗЕЈУ ЖРТАВА ГЕНОЦИДА

Директор Библиотеке САНУ

академик Никша Ступчевић

ИМАМ ЧАСТ ДА ВАМ У ИМЕ БИБЛИОТЕКЕ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ
НАУКА И УМЕТНОСТИ ИЗРАЗИМ ЗАХВАЛНОСТ НА ВАШЕМ ДАРУ,
КОЈИМ ЈЕ ОБОГАТЕН ФОНД БИБЛИОТЕКЕ, И ДА ВАС ЗАМОЛИМ ДА
ПРИМИТЕ ИЗРАЗИ МОЈ ОСОБИТОГ ПОШТОВАЊА

• БИРАНСКО-СРПСКА НАУЧНА РАВНА У ПРОЦЕДУРИ ДОВОЛАСТА
издати радом из окупне књиге, издатом – Јан. Букич, 15.05. јун 2004. – Библио-
тека Академије Наука и Уметности Српске – сублист од репортажа из академског
свијетског. Јануар – Јул 2004. – Београд. Музеј жртава геноцида,
2008.

CONCLUSION

The book about the Library of the Genocide Victims Museum aims to present its development from its inception (2007) until today. At the beginning of the book, the organization of the work of the Genocide Victims Museum is presented, with a special focus on the role of libraries, especially special libraries in cultural institutions that collect, preserve and process library material valuable for the history of the Serbian people.

The Genocide Victims Museum institutionally began its work in 1995. Professional processing and inventory of the library collection began in 2006. The library was registered when the legal conditions were met, on July 18, 2007, when it was entered in the Central Register of the National Library of Serbia.

From its inception until today, the Library has grown and the shelves have been filled with books. For that, the entire museum team expresses its special gratitude to all donors, and there were many of them. Although not all of them are listed on the pages of this publication, it is important to emphasize that all the names of the donors are recorded in the museum's inventory books, (books I-V).

The first donors whose books were found in the Museum were PhD Milan Bulajić, PhD Dragoje Lukić, PhD Jefto Šašić and Branko Bokan. They were later joined by Branislav Božović, Milan Bastašić, Milentije Pešaković, Velimir Ivetić, Diana Johnston and many others.

The book presents and summarizes the biographies of the first donors, some of their author's works and the number of publications they donated to the Library. The largest number of books were purchased as gifts.

With the establishment of continuous publishing activities of the Museum, in 2007, the exchange of publications with related institutions began. Not only did the holding increase in this way, but through exchange with the National Library of Serbia, museum editions reached national,

university libraries and institutes around the world. Books were bought from time to time, depending on available holdings, and the holding was replenished with own editions and co-publishing. The book shows the number of acquired publications for the period 2007–2022.

The Library's book collection mostly includes materials related to the Second World War, i.e. history of Yugoslavia and its former republics, war crimes, genocide, death camps, concentration camps, military literature, memoirs, biographies, reference collection, etc.

Books are physically processed, inventoried and then made available to users. In addition to the experts employed at the Museum, a large number of users of various profiles have passed through the Library, such as historians, art historians, political scientists, lawyers, theologians, etc. The book tabulates the number of users and used books in the period from 2017 to 2022.

The work of the Library of the Genocide Victims Museum was presented for the first time in Sombor in 2008, as part of the Section of Librarians of the Museum Society of Serbia.

From then until today, working conditions have changed, but the Library's holding has been constantly increasing. From 2007 to 2022, 7,340 publications were acquired in various ways, and until the publication of this publication, there are more than 8,000 publications in the Library.

At the end of 2021, the Library is included in COBISS.SR (Cooperative Online Bibliographic System and Service). As of October 2022, the entire collection of the Library is in the COBISS3 database, visible and available to users via the Internet.

Help and support in the creation of the Library was provided by individuals and institutions. Some of them are: Jasmina Kolaković, Vesna Bulajić (Belgrade City Library); Ivana Nikolić, Marina Stojković (National Library of Serbia); Tatjana Jovanović (State Archives of Serbia); Suzana Srndović (Archives of Yugoslavia); Sanja Stepanović Todorović (Serbian Academy of Sciences and Arts); Tatjana Brzulović Stanisavljević, PhD (University Library *Svetozar Marković*) and many others.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Сертификати са акредитованих семинара и стручних скупова у библиотечко-информационој делатности.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Certificates from accredited seminars and professional gatherings of librarian-archivist activity.

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА, Кнез Михаилова 56

телефони: централа 202 40 00; факс 202 40 33
www.bgb.rs; e-mail: info@bgb.rs

15. мај 2015. године

СЕРТИФИКАТ

ГОРДАНА ШЕАТОВИЋ, запослена у Музеју жртава геноцида (Београд),
похађала је семинар под називом
„Специјална библиотека – центар библиотечко-информационе делатности у привреди
и јавним установама“ који је одржан
у Библиотеци града Београда 15. маја 2015. године.
Семинар је акредитован од стране Народне библиотеке Србије
и обезбеђује 4 (четири) сата стручног усавршавања.

Носилац програма
Мр Нада Арбутина

Директор
Библиотеке града Београда
Дасмина НИНКОВ

Библиотека града Београда www.bgb.rs

On this occasion, we express our true gratitude to everyone who contributed in any way to the Library's growth and progress.

Although our Library is not large in terms of the number of publications, it is significant and special in terms of its content, recorded memories and testimonies of history. It is also special because of the users who come to it to research with the hope that they will find someone close, familiar among the covers of the memory books...

Attachments: (34), (35), (36), (37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7)

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Сертификати са акредитованих семинара и стручних скупова у библиотечко-информационој делатности.

(37), 37(1), 37(2), 37(3), 37(4), 37(5), 37(6), 37(7) Certificates from accredited seminars and professional gatherings of librarian-archivist activity.

LITERATURE

Books:

1. Bokan, Branko. (1980). *Srez Sanski Most u NOB: 1941–1945. godine*. Sanski Most: Skupština opštine Sanski Most. (Bokan, Branko. (1980). *Sanski Most County in NOB: 1941–1945*. Sanski Most: Sanski Most Municipal Assembly).
2. Brofi, Piter. (2005). *Biblioteka u dvadeset prvom veku: nove usluge za informaciono doba*. Beograd: Clio. (Brophy, Peter. (2005). *The library in the twenty-first century: new services for the information age*. Belgrade: Clio).
3. Bulajić, Milan. (prir.). (2003). *Deset godina Muzeja žrtava genocida nad Srbima, Jevrejima i Romima*: (Beograd, 1992–2002). Beograd: Fond za istraživanje genocida; Stručna knjiga. (Bulajić, Milan. (arr.). (2003). *Ten years of the Genocide Victims Museum of Serbs, Jews and Roma*: (Belgrade, 1992–2002). Belgrade: Genocide Research Holding; Stručna knjiga).
4. Vidović, Drago. (1964). *Opšta istorija biblioteka*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika. (Vidović, Drago. (1964). *General history of libraries*. Sarajevo: Institute for publishing textbooks).
5. Đurić Mišina, Veljko. (2015). *Prve dve decenije Muzeja žrtava genocida*. Beograd: Muzej žrtava genocida. (Đurić Mišina, Veljko. (2015). *The first two decades of the Genocide Victims Museum*. Belgrade: Genocide Victims Museum).
6. Đurić Mišina, Veljko. (2021). *Četvrt veka Muzeja žrtava genocida*. Beograd: Muzej žrtava genocida. (Đurić Mišina, Veljko. (2021). *A quarter of a century of the Genocide Victims Museum*. Belgrade: Genocide Victims Museum).
7. Lukić, Dragoje. (2008). *Dragoje Lukić – roditelj pokošenog naraštaja*. Beograd: Muzej žrtava genocida (Dragoje Lukić – *Parent of the Mowed Down Generation*. Belgrade: Genocide Victims Museum).

8. Simić, Nataša. (2022). *Bibliografija izdanja Muzeja žrtava genocida (1992–2022)*. Beograd: Muzej žrtava genocida. (Simić, Nataša. (2022). *Bibliography of the editions of the Genocide Victims Museum (1992–2022)*. Belgrade: Genocide Victims Museum).

9. Smiljanić, Ilinka. (arr.). (2013). *Univerzalna decimalna klasifikacija: sažete tablice*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije. (Smiljanić, Ilinka. (arr.). (2013). *Universal Decimal Classification: Summary Tables*. Belgrade: National Library of Serbia).

10. Čekić, M., Antonijević, N., Tutunović Trifunov, J. (2019). *Logoraši: spomenica: šezdeset godina čuvanja sećanja na zločine genocida počinjene u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj tokom Drugog svetskog rata*. Beograd: Udruženje logoraša i potomaka Jasenovac – sistem logora genocida u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj; Muzej žrtava genocida (Čekić, M., Antonijević, N., Tutunović Trifunov, J. (2019). *Inmates: memorial: sixty years of preserving the memory of the crimes of genocide committed in the Independent State of Croatia during the Second World War*. Belgrade: Association of Jasenovac Prisoners and Descendants - System of Genocide Camps in the Independent State of Croatia; Genocide Victims Museum).

Magazines:

1. Mitrić, Marina. (2009). „Specijalne biblioteke u ustanovama kulture – stanje i problemi“. *Savremena biblioteka*, (br. 26), 41–48. (Mitrić, Marina. (2009). “Special libraries in cultural institutions - situation and problems”. *Contemporary Library*, (No. 26), 41–48).

2. Mitrić, Marina. (2009). „Specijalne biblioteke u Srbiji: kategorizacija i analiza“. *Infoteka – časopis za bibliotekarstvo i informatiku*, (br. 1–2), 35–49 (Mitrić, Marina. (2009). “Special libraries in Serbia: categorization and analysis”. *Infoteka - magazine for librarianship and informatics*, (No. 1-2), 35-49).

3. Nastić, Olivera D. i Gordana M. Rudić. (2022). „Muzejske specijalne biblioteke u Srbiji“. *Baština*, (sv. 57), 238–250 (Nastić, Olivera D. and Gordana M. Rudić. (2022). “Museum special libraries in Serbia”. *Heritage*, (vol. 57), 238–250).

4. Nastić, Olivera. (2014). „Sekcija muzejskih bibliotekara i knjižničara Muzejskog društva Srbije“. *Pančevačko čitalište*, (br. 25), 24–28. (Nastic, Olivera. (2014). “Section of museum librarians and librarians of the Museum Society of Serbia”. *Pancevo Reading Room*, (No. 25), 24–28).

5. Trtovac, Aleksandra S. (2017). „Automatizacija biblioteka u Srbiji – istorijski pregled“. *Bibliotekar*, (sv. 2), 101–112. (Trtovac, Aleksandra S. (2017). “Automation of libraries in Serbia - historical overview”. *The Librarian*, (vol. 2), 101–112).

6. Tutunović – Trifunov, Jasmina. (2021). „Specijalna biblioteka Muzeja žrtava genocida: mesto obrazovanja o stradanju dece u ratovima“. *Verzal: časopis za kulturnu baštinu i nauku o knjizi*, (br. 1), 69–79. (Tutunović – Trifunov, Jasmina. (2021). “The Special Library of the Museum of Victims of Genocide: A place of education about the suffering of children in wars”. *Verzal: Journal of Cultural Heritage and Book Studies*, (No. 1), 69–79).

7. Šeatović, Gordana. (2010). „Specijalna biblioteka Muzeja žrtava genocida“. *U Zborniku radova sa stručnih skupova sekcija Muzejskog društva Srbije: Sombor 28–29. oktobar 2008, 72–75*. Beograd – Sombor: Muzejsko društvo Srbije (Šeatović, Gordana. (2010). «Special Library of the Genocide Victims Museum.» *In the Collection of Works of the expert meetings of the sections of the Museum Society of Serbia: Sombor 28–29. October 2008, 72–75*. Belgrade - Sombor: Museum Society of Serbia).

Internet presentations:

1. Krsmanović, Momir. (2022). *Biography*. Downloaded on 01/26/2023. from <https://sr.wikipedia.org/sr/>
2. Johnston, Diana. (2022). *Biography*. Downloaded on 01/26/2023. from <https://sr.m.wikipedia.org/sr>

Laws and rulebooks:

1. Zakon o osnivanju Muzeja žrtava genocida. (1992). Službeni glasnik Republike Srbije, br. 49/1992. (Law on the Establishment of the Genocide Victims Museum. (1992). Official Gazette of the Republic of Serbia, no. 49/1992).
2. Zakon o bibliotečko-informacionoj delatnosti. (2011). Službeni glasnik Republike Srbije, br. 52/11. (Law on library and information activities. (2011). Official Gazette of the Republic of Serbia, no. 52/11).
3. Zakon o muzejskoj delatnosti. (2021). Službeni glasnik Republike Srbije, br. 35/2021, 96/2021. (Law on museum activities. (2021). Official Gazette of the Republic of Serbia, no. 35/2021, 96/2021).
4. Pravilnik o radu Biblioteke Muzeja žrtava genocida. (2019), br. 53/2019. (Rulebook on the work of the library of the Museum of Genocide Victims. (2019), no. 53/2019).
5. Pravilnik o inventarisanju, obradi, reviziji i otpisu bibliotečko-informacione građe i izvora, kao i vođenju evidencije o bibliotečko-informacionoj građi i izvorima. Službeni glasnik Republike Srbije, br. 47/13. (Rulebook on the inventory, processing, revision and write-off of library and information materials and sources, as well as keeping records on library and information materials and sources. Official Gazette of the Republic of Serbia, no. 47/13).

BIOGRAPHY

Gordana Šeatović, born Baborac

She was born on August 16, 1962 in Nova Gradiška, Croatia. She grew up in the Slavonian village of Donji Bogičevci, where she completed the first four grades of elementary school. She completed her second four grades at the Martin Trnka Elementary School in the village of Dragalić. She attended two years of directed secondary education and the Secondary Administrative School in Nova Gradiška. After that, she entered the Pedagogical Academy, Department of Class Teaching, in Banja Luka. She earned the title of classroom teacher and in 1982 started working at the Nada Dragosavljević Primary School in Okučani. She worked there at the Smrtić - Ratkovac Regional School until 1991, when, due to the events of the war, she moved with her family to Belgrade.

In the period from 2003 to 2005, she worked at the Rade Končar Elementary School in Zemun. Since March 3, 2006, she has been working in the Library of the Genocide Victims Museum. She passed the professional exam in library and information activities in May 2007 and obtained the professional title of senior librarian.

She is a participant in the Seminar for Archivists and Librarians from Serbia at the Yad Vashem Memorial Center in Jerusalem in 2017. She attended numerous accredited seminars in the field of library and

information activities: Special library - center of library and information activities in the economy and public institutions, 2015; Copyright in the library and information industry, 2017; Democratization of digitization in libraries, 2019; Digital Collection Search - Formation and Search: A Theoretical and Practical Approach, 2020; Libraries that people want: Design Thinking methodology, 2022. Participated in the IFLA International Advocacy Program in Belgrade in 2018.

In the Collection of Works of the expert meetings of the sections of the Museum Society of Serbia, Sombor 28–29, in October 2008, her work was published under the title *Special Library of the Museum of Genocide Victims*, Belgrade - Sombor: Museum Society of Serbia, 2010.

She is married and the mother of four children.

САДРЖАЈ

1. О Музеју	15
2. О библиотекама	20
3. О специјалним библиотекама	21
4. Регистрација и почетак рада Библиотеке Музеја жртава геноцида	22
5. Књижни фонд Библиотеке	25
6. Набавка	36
6.1. Дародавци	36
6.2. Размена	55
6.3. Куповина и сопствена издања	59
7. Корисници Библиотеке	61
8. Ревизија	63
9. Аутоматизација Библиотеке	66
10. Библиотека у активностима Музеја	70
10.1. Изложбе	70
10.2. Филмови и телевизијске емисије	73
10.3. Представљања књига	74
11. Остали догађаји и сарадња	79
12. Захвалнице	79
13. Закључак	84
14. Литература	95
15. Биографија	101

CONTENT

1. About the Museum	115
2. About the libraries	118
3. About the special libraries	120
4. Registration and beginning of work of the Library of the Genocide Victims Museum	121
5. Book Holdings of the Library	126
6. Procurement	135
6.1. Donors	135
6.2. Exchange	154
6.3. Purchases and own editions	159
7. Library users	161
8. Revision	162
9. Automation of the Library	166
10. Library in Museum activities	167
10.1. Exhibitions	167
10.2. Movies and TV shows	173
10.3. Book presentations	174
11. Other events and cooperation	176
12. Acknowledgments	178
13. Conclusion	183
14. Literature	189
15. Biography	195

Гордана Шеатовић

Gordana Šeatović

Библиотека Музеја жртава геноцида: Првих 15 година (2007–2022)

Genocide Victims Museum's Library: The First Fifteen years (2007–2022)

Издавач

Музеј жртава геноцида

Publisher

Genocide Victims Museum

За издавача

Дејан Ристић

For the publisher

Dejan Ristić

Превод

Оливера Ристић

Translation

Olivera Ristić

Лектура

Исидора Ињац

Proofreading

Isidora Injac

Прелом

Марица Буцек

Book layout

Marica Bucek

Извршни уредник

Дејан Ристић

Executive editor

Dejan Ristić

Ликовно–графички уредник

др ум. Никола Радосављевић

Graphic editor

Nikola Radosavljević, PhD in Arts

Штампа

Intra.Net Centar, Београд

Print

Intra.Net centar, Beograd

Тираж

200

Circulation

200

ISBN 978-86-86831-99-6

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

027.022:[069.5:341.485(497.11)]"2007/2022"

ШЕАТОВИЋ, Гордана, 1962-

Библиотека Музеја жртава геноцида :
првих 15 година : (2007-2022) / Гордана
Шеатовић ; [превод Оливера Ристић] = Genocide
Victims Museum 's library : the first fifteen years : (2007-2022) /
Gordana Šeatović ; [translation Olivera Ristić]. - Београд :
Музеј жртава геноцида = Belgrade : Genocide Victims
Museum, 2023 (Београд : Intra.net Centar). - 196 стр. :
илустр. ; 24 см. - (Едиција Varia ; књ. 3)

Упоредо срп. текст и енгл. превод. -
Тираж 200. - Напомене и библиографске
референце уз текст. - Библиографија:
стр. 95-97 и 189-192.

ISBN 978-86-86831-99-6

а) Музеј жртава геноцида (Београд) --
Библиотека -- 2007-2022

COBISS.SR-ID 128910601